

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
ของหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน บ้านคลองทราย อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี
**Factors Affecting the Successful Implementation in Drug Prevention and Control
under The Mother of The Land Fund: A Case Study of Klongsai Village,
Maelan District, Pattani Province**

กษมา วรรณโร
Kasama Wannaro

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

**A Minor Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Public Administration
Prince of Songkla University**

2561

ชื่อสารนิพนธ์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพตติค
ของหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน บ้านคลองทราย อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี
ผู้เขียน นางสาวกษมา วรรณโร
สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

คณะกรรมการสอบ

.....
(ดร.สิริวิทย์ อิศโร)

.....ประธานกรรมการ
(ดร.สิริวิทย์ อิศโร)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฑามณี ตระกูลมุกดา)

.....กรรมการ
(ดร.ชญานีย์ ช. บุญพันธ์)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฑามณี ตระกูลมุกดา)
ผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ชื่อสารนิพนธ์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด
ของหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน บ้านคลองทราย อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี

ผู้เขียน นางสาวกษมา วรธโร

สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์

ปีการศึกษา 2560

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน ระดับความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ปัญหากองทุนแม่ของแผ่นดิน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือประชาชนในหมู่บ้าน 5 บ้านคลองทราย อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี จำนวน 152 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการบริหารจัดการ และด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานด้านเสพติดของกองทุนแม่ของแผ่นดิน บ้านคลองทราย พบว่าปัจจัยด้านการบริหารจัดการ และปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จในการดำเนินงานด้านเสพติดของกองทุนแม่ของแผ่นดิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งปัจจัยดังกล่าว มีอิทธิพลร่วมในการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานด้านเสพติดของกองทุนแม่ของแผ่นดินสูงถึงร้อยละ 78.10 ผลการศึกษายังพบว่าระดับความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดบ้านคลองทรายอยู่ในระดับมาก

Thesis Title	Factors Affecting the Successful Implementation in Drug Prevention and Control under the Mother of the Land Fund: A Case Study of Klongsai Village, Maelan District, Pattani Province
Author	Miss.Kasama Wannaro
Major Program	Master of Public Administrations
Academic Year	2017

Abstract

The objectives of this study were to examine factors affecting the successful implementation in drug prevention and control under the Mother of the Land Fund: A Case Study of Klongsai village, Maelan district, Pattani province. The sample group consisted of 152 residents of Klongsai village recruited using stratified random sampling method. A questionnaire was used to collect data, and the statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation and multiple regression analysis.

The study found that the level of opinion about leadership factor, public participation factor, management factor and supporting from the government and related agencies factor were at a high level. Moreover, there were two statistically significant factors that affecting the successful implementation in drug prevention and control under the Mother of the Land Fund (1) the management factor (2) the supporting from the government and related agencies factor. These factors predicted at 78.10 percent weight of the successful implementation scores. The study also found that the level of the successful implementation in drug prevention and control under the Mother of the Land Fund was at a high level.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ดำเนินงานจนสำเร็จเรียบร้อยได้ด้วยความเสียสละ อุตสาหะ
ได้รับความอนุเคราะห์ช่วยเหลือจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ดร.สิริวิทย์ อิศโร ประธาน
กรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฑามณี ตระกูลมุกดา และ ดร.พาณิชย์ ช. บุญพันธ์
กรรมการสอบ ที่ได้สละเวลาอันมีค่าในการให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ให้
สารนิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบคุณผู้เขียนหนังสือ วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ทุกเล่มที่ได้อ้างอิง และการทำ
สารนิพนธ์ในครั้งนี้ไม่อาจสำเร็จลงได้ หากไม่ได้รับความร่วมมือจากพัฒนาชุมชน ผู้นำชุมชน และ
ประชาชนในหมู่ที่ 5 บ้านคลองทราย ตำบลแม่ลาน อำเภอมะนัง จังหวัดปัตตานี ที่ให้ความร่วมมือ
เป็นอย่างดีในการให้ข้อมูลและตอบแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณบิดา มารดา ครอบครัว พี่ ๆ เพื่อนร่วมงานที่คอยให้กำลังใจ และ
ขออานิสงส์อันเกิดคุณประโยชน์ของสารนิพนธ์ฉบับนี้ จงบังเกิดแก่ผู้มีพระคุณต่อผู้วิจัย หากมี
ข้อบกพร่องหรือข้อผิดพลาดในส่วนใดส่วนหนึ่งของงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

นางสาวกษมา วรณโร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
Abstract	(4)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญ	(6)
รายการตาราง	(8)
รายการภาพประกอบ	(9)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา	1
วัตถุประสงค์	3
สมมติฐาน	4
ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
บทที่ 2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ	8
แนวคิดเกี่ยวกับภาวะความเป็นผู้นำ	20
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน	25
แนวคิดเกี่ยวกับหลักการบริหารจัดการ	34
แนวคิดเกี่ยวกับความสำเร็จในการดำเนินงาน	39
แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุนแม่ของแผ่นดิน	40
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	48
กรอบแนวคิดการวิจัย	55
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	56
ประชากร กลุ่มตัวอย่าง วิธีการสุ่มตัวอย่าง	56
แบบแผนการวิจัย	57
เครื่องมือในการวิจัย	58
	(6)

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล	61
การวิเคราะห์ข้อมูล วิธีการทางสถิติต่างๆ ที่ใช้	61
บทที่ 4 ผลการวิจัย	63
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	64
ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	64
ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยในการดำเนินงานป้องกันและ แก้ไขปัญหาเสพติดของหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน	67
ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ	67
ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน	68
ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านการบริหารจัดการกองทุน	69
ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	71
ผลการวิเคราะห์ความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด	72
ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไข ปัญหาเสพติด	74
สรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ	76
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	78
สรุปผลการวิจัย	78
อภิปรายผล	81
ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา	83
ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป	84
บรรณานุกรม	85
ภาคผนวก	91
แบบสอบถามงานวิจัย	91
ผลการทดสอบความเที่ยงของแบบสอบถาม	99
ผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	104
ประวัติผู้เขียน	107

รายการตาราง

ตาราง	หน้า	
1	สรุปตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของโครงการ	54
2	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	65
3	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินฯ ด้านภาวะผู้นำ	67
4	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินฯ ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน	68
5	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินฯ ด้านการบริหารจัดการกองทุน	69
6	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินฯ ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	71
7	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเสร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาหยาเสพติด	72
8	ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาหยาเสพติด	74
9	ความถี่ปัญหา อุปสรรคเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน	76
10	ความถี่ข้อเสนอแนะของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินบ้านคลองทราย	77

รายการภาพประกอบ

ภาพประกอบ		หน้า
1	ขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติระดับมหภาค	11
2	ความสัมพันธ์แนวตั้งระหว่างนโยบาย แผน แผนงานและโครงการ	12
3	ความสัมพันธ์แนวนอนระหว่างนโยบาย แผน แผนงานและโครงการ	12
4	กรอบแนวคิดการวิจัย	55
5	ตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie และ Morgan	57

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

ปัญหาสุขภาพจิตเป็นปัญหาสำคัญอย่างยิ่งกับประเทศไทย ส่งผลกระทบต่อความมั่นคง ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน รัฐบาลจึงให้ความสำคัญกับปัญหานี้เป็นอย่างมาก โดยกำหนดนโยบายให้ทุกภาคส่วนร่วมมือกันควบคุมและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดแนวทางการดำเนินงานผ่านแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิต ทั้งนี้คณะรัฐมนตรีได้ลงมติเมื่อวันที่ 5 มกราคม 2529 เห็นชอบการขับเคลื่อนนโยบายป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตโดยมุ่งสร้างความเข้าใจถึงเครือข่ายระดับหมู่บ้าน/ชุมชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตสร้างการรับรู้และดำเนินการให้มีความเชื่อมโยงด้านการป้องกันปราบปรามและการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด เพื่อให้สามารถตอบโจทย์การแก้ไขปัญหาในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) และกรมการพัฒนาชุมชนจึงร่วมกันดำเนินการโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน ภายใต้โครงการที่มีชื่อว่า “กองทุนแม่ของแผ่นดิน”

สำหรับที่มาของกองทุนดังกล่าว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงมีพระราชดำรัสเนื่องในวโรกาสวันแม่แห่งชาติ 12 สิงหาคม พ.ศ. 2554 ถึงเรื่องยาเสพติดระบอบในประเทศไทยใจความว่า

“... อยากร่วมมืออย่างจริงจังจากรัฐบาลและคนไทยทั้งชาติ คือ การแก้ปัญหาสุขภาพจิตบ่อนทำลายสังคมไทยมาหลายสิบปีและนับวันรุนแรงขึ้น สมัยก่อนชาวไทยถูกปลุกฝืน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงอดส่ำห้อาบเหงื่อต่างหน้าตั้งโครงการหลวงขึ้นมาแก้ไขให้หันมาปลูกพืชเมืองหนาวแทน จนตอนนี้พวกเขาก็เลิกปลุกฝืนไปแล้วก็นึกว่าจะเบาใจเรื่องยาเสพติดไป ที่ไหนได้กลับมีคนใช้ประเทศไทยเป็นทางผ่านของยาเสพติด และยังมีพวกลักลอบผลิตอีกด้วย โดยเฉพาะยาบ้าที่มีสารตั้งต้นหาได้ง่าย ผลก็คือคนไทยตกเป็นทาสยาบ้าไปแล้วเป็นล้านๆ คน ทุกคนสุขภาพทรุดโทรมทั้งร่างกายจิตใจสติปัญญาที่เสื่อมถอย ยาบ้าและยาเสพติดทั้งหลาย กำลังทำลายสังคมไทยอย่างน่ากลัว

ข้าพเจ้าไม่สบายใจเลย ที่มีข่าวว่ายาบ้ามีขายทุกตรอกซอกซอย แม้กระทั่งในโรงเรียนหรือวัด ผู้ผลิตและผู้ขายกำลังทำตนเป็นฆาตกรฆ่าลูกหลาน ไทยอย่างเลือดเย็นน่าเป็นห่วงเหลือเกิน...”

เมื่อปีพุทธศักราช 2546 สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จแปรพระราชฐานไปเยี่ยมพสกนิกรในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พระองค์ได้เสด็จเยี่ยมราษฎรของหมู่บ้านที่เคยมีปัญหาหายาเสพติดและสามารถแก้ไขปัญหาคืบคลานได้ด้วยพลังของประชาชน ที่ อ.วังสามหมอ จ.อุดรธานี ตามกระบวนการชุมชนเข้มแข็ง ด้วยการใช้แนวทางสันติวิธีให้ผู้เคยค้าเคยเสพในระดับหมู่บ้านปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากผู้ที่เป็น “ภาระ” ให้กลับมาเป็น “พลัง” ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดให้กับหมู่บ้านของตนเอง โดยที่ภาครัฐเป็นผู้ให้การสนับสนุน ทรงพอพระราชหฤทัยในการแก้ไขปัญหาคืบคลานด้วยวิธีนี้เป็นอย่างมาก ได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ผ่านเลขาธิการ ป.ป.ส. เพื่อให้เป็นประโยชน์ของหมู่บ้านและชุมชนต่าง ๆ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดนั้น หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งราษฎรอาสาสมัครทั้งหลาย จึงมีความเห็นร่วมกันว่า พระราชทรัพย์ที่ได้รับพระราชทานนั้นถือเป็นมงคลสูงสุดเป็นเสมือนพระราชปณิธานของพระองค์ ที่ทรงจะให้มีการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้านและชุมชน หากได้นำพระราชทรัพย์พระราชทานนี้ ไปไว้ที่หมู่บ้านและชุมชน ก็จะเป็นขวัญกำลังใจสูงสุดของปวงราษฎรทั้งหลายที่จะดำเนินการให้พระราชปณิธานของพระองค์บรรลุผล ซึ่งย่อมนำมาถึงความสงบสุข ร่มเย็น ปราศจากปัญหายาเสพติด จึงได้เรียกพระราชทรัพย์พระราชทานนี้ว่า “กองทุนแม่ของแผ่นดิน” และเรียกชื่อหมู่บ้านและชุมชนที่ได้รับกองทุนแม่ของแผ่นดินว่า “หมู่บ้านกองทุนแม่” (กรมการพัฒนาชุมชน, 2555)

สำหรับในพื้นที่ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนล่าง ได้แก่ จังหวัดสงขลา พัทลุง สตูล ตรัง ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส จากข้อมูลปี พ.ศ. 2560 มีหมู่บ้านจำนวนทั้งสิ้น 4,766 หมู่บ้าน เป็นหมู่บ้านที่เข้าร่วมกองทุนแม่ของแผ่นดินแล้วจำนวน 1,632 หมู่บ้าน (สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2560) เพื่อเป็นการขยายผลของโครงการฯ สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค 9 ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบพื้นที่ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนล่าง ได้จัดการประกวดหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินดีเด่น ระดับภาค ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นจตุรริฐนรู้ในการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินและสร้างขวัญ แรงจูงใจในการทำงานในพื้นที่ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนล่าง โดยคัดเลือกจากหมู่บ้านที่เข้าร่วมกองทุนแม่ของแผ่นดินตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 - 2558 ที่เป็นศูนย์การเรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดินระดับอำเภอและจังหวัด ตามคำสั่ง 24/2558 ลงวันที่ 6 พฤษภาคม 2558 โดยหมู่บ้านที่ได้รับ

รางวัลชนะเลิศระดับภาคคือหมู่บ้านคลองทราย หมู่ที่ 5 ตำบลแม่ลาน อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี (ประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ภาค 9 ที่ 30/2558)

ปัจจุบันหมู่บ้านคลองทราย อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ผู้นำในชุมชนได้รวมตัวกันเพื่อหาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในชุมชน ได้มีการประชุมแกนนำจัดเวรยามเฝ้าระวัง ในเรื่องของยาเสพติดในกลุ่มของเยาวชนและกลุ่มเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง จึงได้มีการจัดตั้งกองทุนแก้ไขปัญหายาเสพติดขึ้นจนได้รับเงินขวัญถุงพระราชทานเป็นพระราชทรัพย์ที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถได้พระราชทานเป็นพระราชทรัพย์ เมื่อวันที่ 28 กันยายน พ.ศ. 2550 เป็นเงิน 8,000 บาท และราษฎรในหมู่บ้านร่วมบริจาคอย่างต่อเนื่อง รวบรวมเงินขึ้นด้วยพลังความศรัทธาสมทบเข้ากองทุนแม่ของแผ่นดิน เรียกว่า “ทุนศรัทธา” ราษฎรในหมู่บ้านและชุมชนจัดกิจกรรมด้วยภูมิปัญญาของตนเองในการระดมทุนเพื่อขยายกองทุน เรียกว่า “ทุนปัญญา” ปัจจุบันกองทุนแม่ของแผ่นดินบ้านคลองทรายมีเงินทุนเพียงพอที่จะแก้ไขปัญหายาเสพติดได้ และได้จัดทำกิจกรรมโครงการต่างๆมากมายอย่างต่อเนื่องจนได้รับเงินพระราชทานทุนศักดิ์สิทธิ์ ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2554 เป็นจำนวนเงิน 60,000 บาท

ดังนั้น ผู้วิจัยมีความต้องการศึกษาวิจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของกองทุนแม่ของแผ่นดินของหมู่บ้านคลองทราย หมู่ที่ 5 ตำบลแม่ลาน อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ที่ได้รับรางวัลชนะเลิศระดับภาค และศึกษา ปัญหาอุปสรรค แนวทางการแก้ไข ปัญหาและข้อเสนอแนะ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ผลักดันหมู่บ้านกองทุนแม่อื่น ๆ ให้ดำเนินงานด้านยาเสพติดอย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น รวมถึงให้หมู่บ้านต้นกล้าของทุนแม่ที่จะเกิดขึ้นใหม่ในปีต่อไป ได้ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานเป็นหมู่บ้านที่เข้มแข็งและปลอดภัยจากยาเสพติดต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของกองทุนแม่ของแผ่นดินของหมู่บ้านคลองทราย อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี
2. เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินหมู่บ้านคลองทราย อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี
3. เพื่อศึกษาการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ปัญหายาเสพติดของหมู่บ้านคลองทราย อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี

3. สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยด้านภาวะผู้นำส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของหมู่บ้านคลองทราย อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
2. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของหมู่บ้านคลองทราย อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
3. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของหมู่บ้านคลองทราย อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
4. ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของหมู่บ้านคลองทราย อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ความสำคัญและประโยชน์การวิจัย

1. ได้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านคลองทราย อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ที่ทำให้ได้รับรางวัลชนะเลิศระดับภาคใน 7 จังหวัดภาคใต้ตอนล่าง
2. ได้ทราบการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ปัญหาของหมู่บ้านคลองทราย อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี
3. เพื่อให้หมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินอื่น ๆ รวมถึงหมู่บ้านต้นกล้ากองทุนแม่ของแผ่นดินที่จะเกิดขึ้นในปีต่อไป ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินงานด้านยาเสพติด

5. ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านคลองทราย อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือ ประชาชนในหมู่บ้านคลองทราย อำเภอมะละงู จังหวัดปัตตานี จำนวนทั้งสิ้น 288 คน ทั้งนี้มีประชากรอายุมากกว่า 15 ปีขึ้นไป จำนวน 250 คน (กรมการพัฒนาชุมชน, 2560)

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือ ประชาชนในหมู่บ้านคลองทราย อำเภอมะละงู จังหวัดปัตตานี ซึ่งมีอายุ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 152 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหาในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านคลองทราย อำเภอมะละงู จังหวัดปัตตานี มีดังนี้

2.1 การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของหมู่บ้านคลองทราย อำเภอมะละงู จังหวัดปัตตานี

2.2 ศึกษาการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ปัญหาด้านเสพติดของหมู่บ้านคลองทราย อำเภอมะละงู จังหวัดปัตตานี

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของหมู่บ้านคลองทราย อำเภอมะละงู จังหวัดปัตตานี ได้แก่

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ และปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.2 ตัวแปรตาม คือ ความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินของหมู่บ้านคลองทราย อำเภอมะละงู จังหวัดปัตตานี

4. ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินมีขอบเขตเฉพาะพื้นที่หมู่บ้านคลองทราย อำเภอมะละงู จังหวัดปัตตานี

5. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษาในครั้งนี้ใช้เวลาศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ ตั้งแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2560 ถึง เดือนมิถุนายน 2561

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

กองทุนแม่ของแผ่นดิน หมายถึง กองทุนที่ได้รวมตัวกันเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2548 จนถึงปัจจุบัน และได้นำเงินขวัญถุงที่สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถได้พระราชทานมาเป็นทุนตั้งต้น รวมถึงรวบรวมทุนจากชาวบ้านอีกส่วนหนึ่งนำมาจัดทำกิจกรรมโครงการต่าง ๆ มากมายเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดในหมู่บ้าน

ความสำเร็จของกองทุนแม่ของแผ่นดิน หมายถึง ความสำเร็จของหมู่บ้านคลองทราย อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของหมู่บ้านที่สามารถทำให้ได้รับรางวัลหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินดีเด่น

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนแม่ของแผ่นดิน หมายถึง สิ่งที่ส่งผลให้การดำเนินงานของหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินบ้านคลองทราย อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ประสบความสำเร็จ แบ่งเป็นปัจจัยดังนี้

1. ปัจจัยด้านภาวะผู้นำชุมชน หมายถึง การที่ผู้นำและกรรมการกองทุนมีความความเข้มแข็ง มุ่งมั่นทุ่มเท มีความรู้ความสามารถ เอาใจจริงเอาใจงในการดำเนินงาน มีความเสียสละ กระตือรือร้น มีวิสัยทัศน์ มีความคิดสร้างสรรค์ มีเหตุผล มีการตัดสินใจวินิจฉัยสั่งการและมีอุดมการณ์ ที่จะนำพาหมู่บ้านให้ประสบความสำเร็จ
2. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม หมายถึง การที่คนในหมู่บ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และกิจกรรมต่าง ๆ ที่กองทุนแม่ของแผ่นดินได้ดำเนินงานในหมู่บ้าน
3. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ หมายถึง ความสามารถของผู้นำ และคนในชุมชน ในการวางแผนดำเนินงาน กำหนดบทบาทหน้าที่ และประเมินผลการทำงานอย่างเป็นระบบ
4. ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หมายถึง การที่ภาครัฐเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นพี่เลี้ยงและนำนโยบายที่ได้จากภาครัฐมาช่วยชี้แนะเป็นแนวทางในการดำเนินงาน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน บ้านคลองทราย อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี” ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยมีรายละเอียดของหัวข้อต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ
 - 1.1 ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ
 - 1.2 กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ
 - 1.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ
2. แนวคิดเกี่ยวกับภาวะความเป็นผู้นำ
 - 2.1 ความหมายของภาวะผู้นำ
 - 2.2 ลักษณะและคุณสมบัติของผู้นำ
 - 2.3 ประสิทธิภาพของภาวะผู้นำ
3. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน
 - 3.1 แนวคิด ขั้นตอนและกระบวนการมีส่วนร่วม
 - 3.2 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน
4. แนวคิดเกี่ยวกับหลักการบริหารจัดการ
 - 4.1 ความหมายของการบริหารจัดการ
 - 4.2 แนวคิดพื้นฐานของการบริหารจัดการ
5. แนวคิดเกี่ยวกับความสำเร็จในการดำเนินงาน
6. แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุนแม่ของแผ่นดิน
 - 6.1 ความเป็นมาของกองทุน
 - 6.2 การดำเนินงานของหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน บ้านคลองทราย หมู่ 5 ตำบลแม่ลาน อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
8. กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. แนวคิดเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ

1.1 ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ศุภชัย ยาวะประภาส (2533: 90) กล่าวเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติไว้ 2 ประเด็น ประเด็นแรกคือ การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่องไม่หยุดนิ่ง มีขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมไม่ใช่กิจกรรมที่เกิดขึ้นชั่วคราวแล้วเลือนหายไป ไม่ใช่กิจกรรมที่ชั้กช่ย่อน แต่เป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องไม่หยุดยั้ง แต่ละขั้นตอนมีความสัมพันธ์กันตลอดเวลา และประเด็นที่สองคือ การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นการดำเนินการให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายของนโยบาย ในขณะที่ สมพร เพ็ญจันทร์ (2540: 157) ได้สรุปความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติไว้ว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องมาจากขั้นตอนการกำหนดนโยบายและเป็นกิจกรรมที่มีการกำหนดเป้าหมายไว้ล่วงหน้าถึงผลสุดท้ายที่ต้องการ ในขณะที่ กล้า ทองขาว (2548: 7) กล่าวถึง การนำนโยบายไปปฏิบัติหมายถึง กระบวนการและการประสานกิจกรรมเพื่อนำการเปลี่ยนแปลงไปสู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์โดยมีการแสวงหาความรู้ความเข้าใจปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพื่อค้นหาบทเรียนและแนวทางที่ทำให้สามารถจัดการและประสานกิจกรรมให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของนโยบาย รวมทั้งสามารถหลีกเลี่ยงปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการบรรลุผลสำเร็จของนโยบาย มยุรี อนุমানราชชน (2547: 218) ได้สรุปว่าเป็นการแปลงวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในนโยบายให้เป็นแนวทาง แผนงาน โครงการ กิจกรรมที่เป็นรูปธรรม ประกอบด้วย การจัดหาทรัพยากรต่างๆ เพื่อดำเนินการให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ รวมถึงการวางแผนออกแบบและดำเนินงาน โครงการให้เป็นไปตามแนวทางการดำเนินงานของโครงการที่กำหนดไว้ ในส่วนของ สุรสิทธิ์ วชิรขจร (2549: 74) ได้สรุปว่า การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการที่จะนำนโยบายที่ได้รับความเห็นชอบแล้วไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งจะมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องมากมาย เช่น การกำหนดหรือตีความแนวทางการปฏิบัติที่แน่ชัด การเบิกจ่ายงบประมาณ การทำสัญญา การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การกำหนดอัตรากำลัง การกำหนดทางเลือกในการปฏิบัติ การเจรจาต่อรอง เป็นต้น

ในอีกแง่มุมหนึ่ง วรเดช จันทรศร (2551: 25-26) ได้อธิบายเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติไว้ว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นเรื่องของการแสวงหาคำอธิบายเกี่ยวกับปรากฏการณ์หรือสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในกระบวนการของการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยมีขอบเขตเนื้อหาครอบคลุม ไปถึงพฤติกรรมและการปฏิบัติปฏิสัมพันธ์ของบุคคล กลุ่มบุคคล สมรรถนะความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง

รวมถึงปัจจัยอื่นๆ ที่เกิดขึ้นและอาจมีผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ และในแง่กระบวนการ เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ (2551: 7) สรุปความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติไว้ว่าเป็นกระบวนการ หลักการที่กฎหมายผ่านสภา หรือนโยบายได้รับการอนุมัติ เป็นกิจกรรมของการนำนโยบายที่อยู่ในรูปของกฎหมาย นโยบายระเบียบ คำสั่งหรือรูปแบบอื่น ๆ ไปปฏิบัติ ซึ่งเป็นกระบวนการที่อยู่ระหว่างการก่อรูปนโยบายและผลลัพธ์

ดังนั้นการนำนโยบายไปปฏิบัติ คือกระบวนการหรือวิธีการที่จะนำนโยบายที่ได้รับความเห็นชอบแล้วมาแปลงให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในนโยบาย ให้เป็นแนวทาง แผนงาน โครงการ กิจกรรมที่เป็นรูปธรรมเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ

1.2 กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ

แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัตินี้ ผู้วิจัยได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติและขั้นตอนของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติตามลำดับมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1.2.1 องค์ประกอบของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ชันภัทร โคตรสิงห์ (2556: 28-32) ซึ่งให้ไว้ในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

1) นโยบายในอุดมคติ เป็นสิ่งที่ถูกกำหนดออกมาจากอุดมการณ์ของผู้กำหนดคน นโยบายอย่างมีแบบแผน เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์การโน้มน้าวของผู้กำหนดคน นโยบายประกอบด้วย 4 ประเด็นได้แก่ ประเด็นแรก นโยบายอย่างเป็นทางการ คือคำสั่งอย่างเป็นทางการจากการตัดสินใจที่อยู่ในรูปของกฎหมายหรือโครงการ ที่รัฐบาลพยายามนำไปปฏิบัติ ประเด็นที่สอง ประเภทของนโยบายซึ่งมีหลายประเภทขึ้นอยู่กับภารกิจจำแนกตัวอย่าง เช่น นโยบายที่มุ่งเน้นขอบเขตเฉพาะด้านและนโยบายมุ่งเน้นสถาบัน นโยบายที่มุ่งเน้นเนื้อหาสาระ และนโยบายมุ่งเน้นขั้นตอนการปฏิบัติ นโยบายที่มุ่งเน้นการกำกับควบคุมโดยรัฐและนโยบายมุ่งเน้นการกำกับควบคุมตนเอง นโยบายที่มุ่งเน้นการกระจายผลประโยชน์ และนโยบายมุ่งเน้นการกระจายความเป็นธรรม เป็นต้น ประเด็นที่สาม แผนงานหรือโครงการ ประกอบด้วยลักษณะของแผนการดำเนินงานสามประการได้แก่ ประการแรก ความเข้มข้นในการสนับสนุน คือระดับของความมุ่งมั่นตั้งใจของรัฐบาลที่จะดำเนินการตามนโยบาย ประการที่สอง ทรัพยากรของนโยบายต้องตอบสนองต่อความจำเป็นและความต้องการในการดำเนินการตามนโยบายและประการที่สาม ขอบเขตของนโยบายอาจเป็นขอบเขตด้านเนื้อหาของนโยบายหรือขอบเขตด้านพื้นที่ของนโยบายก็ได้ และประเด็นที่สี่คือ ภาพพจน์ของนโยบายผู้ที่ได้รับผลกระทบจากนโยบาย และผู้ที่ดำเนินการตามนโยบายมีความสำคัญต่อภาพพจน์ของนโยบายมากที่สุด

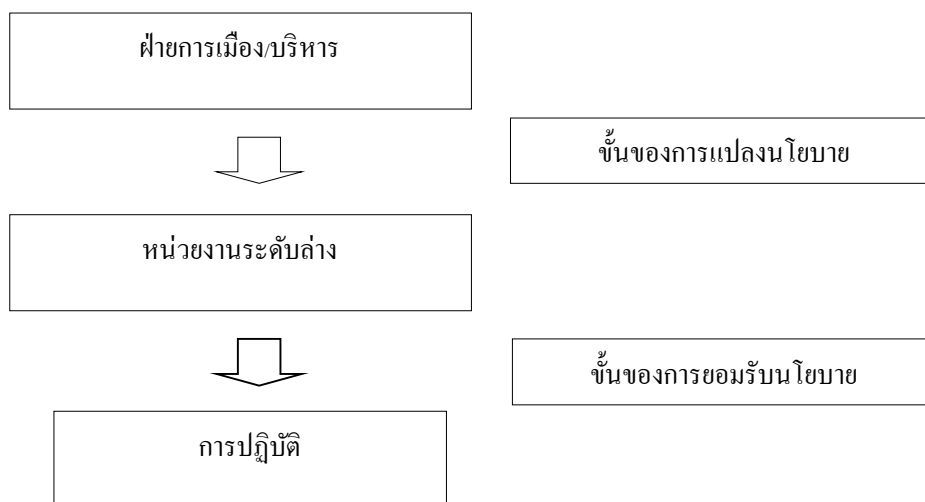
2) กลุ่มเป้าหมายของนโยบาย คือ ผู้ที่ถูกกำหนดให้ต้องปรับตัวตามทีนโยบายได้กำหนดไว้ ซึ่งอาจเป็นบุคคลในองค์กรหรือกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากนโยบายซึ่งอาจเป็นคนที่เปลี่ยนความต้องการของนโยบายด้วยหลายปัจจัย เช่น ระดับของสถาบันหรือองค์กรของกลุ่มเป้าหมาย ผู้นำของกลุ่มเป้าหมายที่อาจคล้อยตามหรือต่อต้านนโยบายหรือไม่ให้ความสนใจในนโยบาย หรือประสบการณ์เกี่ยวกับนโยบายของกลุ่มเป้าหมายในครั้งก่อน คือกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากนโยบายในอดีตซึ่งเคยมีประสบการณ์และตอบสนองต่อนโยบายของรัฐบาลโดยที่พวกเขาอาจต่อต้านหรือไม่สนใจนโยบาย เป็นต้น

3) องค์กรที่นำนโยบายไปปฏิบัติ คือ หน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นหน่วยงานหนึ่งในองค์กรของรัฐบาลมี 3 ตัวแปรที่ใช้พิจารณาการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่ ตัวแปรแรก โครงสร้างการบริหารและบุคลากร การมีเสถียรภาพของโครงสร้างและคุณสมบัติของบุคลากร ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติเป็นผู้ที่จะเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของนโยบาย ตัวแปรที่สอง ภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กร และตัวแปรที่สามแผนการดำเนินงานและสมรรถภาพ

4) ปัจจัยแวดล้อมของนโยบาย ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกเป็นปัจจัยที่สามารถมีอิทธิพลหรือได้รับอิทธิพลจากการนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นปัจจัยที่สามารถเป็นข้อจำกัดการนำนโยบายไปปฏิบัติ การดำเนินงานของนโยบาย อาจถูกควบคุมด้วยปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก

1.2.2 ขั้นตอนของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ

การศึกษากระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นการศึกษาขั้นตอนของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งมีความสัมพันธ์และความเชื่อมโยงกับองค์กรและบุคคลหลายระดับ ตั้งแต่หน่วยงานระดับสูงที่ริเริ่มนโยบายส่งนโยบายผ่านไปยังหน่วยงานระดับล่างที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ตลอดจนถึงกลุ่มเป้าหมายของนโยบาย (เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, 2551: 46; วรเดช จันทรศร, 2551: 32) มีนักวิชาการหลายท่านอธิบายเกี่ยวกับกระบวนการของการนำนโยบายไปปฏิบัติไว้ 2 ขั้นตอนคือการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับมหภาค (Macro Implementation) และการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับจุลภาค (Micro Implementation)

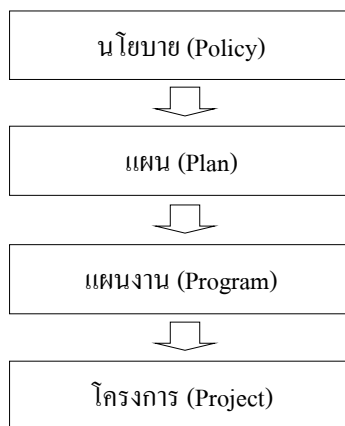
ภาพประกอบ 1 ขั้นตอนของการนำนโยบายไปปฏิบัติระดับมหภาค
ที่มา: วรเดช จันทรศร (2551)

(1) กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับมหภาค

เกี่ยวข้องกับกระบวนการที่หน่วยงานระดับสูงทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย และต้องทำให้หน่วยงานระดับล่างนำนโยบายไปปฏิบัติ กล่าวคือ การนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับมหภาคจะครอบคลุมไปถึงระดับจุลภาคด้วย สามารถแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนหลักคือ ขั้นตอนการแปลงนโยบาย และขั้นตอนการยอมรับนโยบาย (วรเดช จันทรศร, 2551: 32) ดังภาพประกอบ 1

ขั้นการแปลงนโยบายในการนำนโยบายไปปฏิบัติ เมื่อฝ่ายบริหารระดับชาติได้แก่ รัฐสภาหรือคณะรัฐมนตรีกำหนดนโยบายเป้าหมาย ขอบเขตวัตถุประสงค์ในลักษณะของกฎหมาย มติคณะรัฐมนตรีหรือระเบียบข้อบังคับแล้ว จะมีการจัดสรรทรัพยากรงบประมาณ พร้อมทั้งพิจารณาหน่วยงานส่วนกลางที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในระดับกระทรวงและกรม โดยส่วนกลางจะทำหน้าที่แปลงนโยบายนั้นออกมาในรูปของแผนงานและโครงการ เพื่อให้หน่วยงานราชการส่วนภูมิภาคและหรือส่วนท้องถิ่นนำนโยบายไปปฏิบัติต่อ (มยุรี อนุমানราชชน, 2549: 227) โดย นโยบายจะต้องมีความสัมพันธ์ระหว่างเป้าหมาย วัตถุประสงค์ แผน แผนงานและโครงการ ซึ่ง จุมพล หนีมพานิช (2554: 247-248) ได้อธิบายถึงลักษณะของความสัมพันธ์ไว้ 2 ลักษณะได้แก่ลักษณะแรก เป็นความสัมพันธ์แนวตั้งหรือแนวตั้ง มีลักษณะเป็นความสัมพันธ์ตามลำดับชั้นกล่าวคือ แสดงให้เห็นว่าอะไรคือส่วนหลัก อะไรคือส่วนย่อยระหว่างนโยบาย แผน แผนงานและโครงการตามลำดับโดยที่นโยบายมาก่อนแผน

หมายความว่า จะต้องมียุทธศาสตร์ก่อนแล้วจึงจัดทำแผนเพื่อรับรองนโยบาย ในทำนองเดียวกัน แผนงานเป็นส่วนย่อยของแผนและ โครงการเป็นส่วนย่อยของแผนงานตามลำดับ ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 ความสัมพันธ์ในแนวตั้งระหว่างนโยบาย แผน แผนงานและโครงการ
ที่มา: จุมพล หนิมพานิช , 2554, 248

ลักษณะที่สอง ความสัมพันธ์ในแนวนอนหรือแนวราบ ซึ่งมีแผนเป็นจุดเชื่อมโยงระหว่างนโยบายกับการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ หลังจากแปลงนโยบายเป็นรูปธรรมแล้วกล่าวคือ จะต้องมียุทธศาสตร์ก่อนแล้วจึงแปลงนโยบาย ซึ่งมีลักษณะเป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรม ในรูปของแผนงานและโครงการ หลังจากนั้นจึงนำนโยบายซึ่งแปลงเป็นรูปธรรมแล้วไปสู่การปฏิบัติ ดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 ความสัมพันธ์ในแนวนอนระหว่างนโยบาย แผน แผนงานและโครงการ
ที่มา: จุมพล หนิมพานิช, 2554, 249

โดยทั่วไป กระบวนการแปลงนโยบายให้เป็นแผนงาน โครงการมักจะประกอบไปด้วยกิจกรรมที่สำคัญ เช่น การศึกษาวัตถุประสงค์และเนื้อหาของนโยบายให้เข้าใจ การวิเคราะห์หาแผนงาน โครงการมารองรับเพื่อที่จะให้บรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบาย การ

กำหนดวัตถุประสงค์และตัวชี้วัดของแต่ละแผนงาน โครงการ การวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อดีข้อเสียของแต่ละแผนงาน โครงการ การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางการเมือง การเงิน การบริหารและทางเทคนิคของแผนงาน โครงการทั้งหมด และการสรุปผลการวิเคราะห์กระบวนการเป็นขั้นตอนที่ต้องมีการระบุทางเลือกที่ดีที่สุด พร้อมทั้งรายละเอียดของการวิเคราะห์ เป็นต้น

ขั้นตอนการยอมรับแนวทางแผนงานโครงการ

เมื่อหน่วยงานส่วนกลางได้ทำการแปลงนโยบายออกมาเป็นแนวทางแผนงาน โครงการแล้ว จะต้องทำให้หน่วยงานระดับล่างทั้งในระดับภูมิภาคและระดับท้องถิ่น รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ในภาคประชาชนเกิดการยอมรับแล้วนาน นโยบายไปปฏิบัติ (มยุรี อนุমানราชชน, 2549: 228; จุมพล หนิมพานิช, 2554: 256; วรเดช จันทรศร, 2551: 36)

(2) กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับจุลภาค

เริ่มต้นจากการที่หน่วยงานระดับล่างยอมรับแนวทางนโยบาย แผนงานและโครงการมาจากหน่วยงานส่วนกลาง แล้วนำไปปฏิบัติโดยการปรับเปลี่ยนแนวทางที่ได้รับมาจากส่วนกลางเหล่านั้น ให้เป็นแนวทางการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและวิธีการปฏิบัติของหน่วยงานของตน โดยให้สอดคล้องกับนโยบายที่ส่วนกลางกำหนด (มยุรี อนุমানราชชน, 2549: 228) ในการดำเนินการตามนโยบายจะต้องอาศัยการมีปฏิสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลง การนำนโยบาย แผนงาน โครงการไปสู่ประโยชน์ระหว่างหน่วยงานเจ้าของโครงการนั้น กับองค์กรระดับล่างที่ทำหน้าที่ปฏิบัติงาน เรียกว่าการปรับตัวเข้าหากันและกัน (Mutual Adaption) และสิ่งสำคัญในขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับจุลภาคนั้น คือการตัดสินใจของผู้ปฏิบัติงานระดับล่าง (Berman, 1977 อ้างถึงใน วรเดช จันทรศร, 2551: 32) ได้จำแนกขั้นตอนของการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติในระดับจุลภาคเป็น 3 ขั้นตอนย่อย ได้แก่

ขั้นที่หนึ่ง ขั้นระดมพลัง เป็นขั้นตอนที่หน่วยงานระดับล่างหรือระดับท้องถิ่นจะดำเนินการในสองกิจกรรมคือ การพิจารณารับนโยบายและการแสวงหาความสนับสนุนจากสมาชิกในหน่วยงานบุคคลสำคัญองค์กรอื่นในท้องถิ่นและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันกำหนดแผนงานหรือโครงการของหน่วยงานระดับล่าง ส่วนการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติจะมีความแตกต่างกันมากน้อยแค่ไหนขึ้นอยู่กับกระบวนการแสวงหาความสนับสนุนและรวมปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง (จุมพล หนิมพานิช, 2554: 256; มยุรี อนุमानราชชน, 2549: 229; วรเดช จันทรศร, 2551: 36)

ขั้นที่สอง ขั้นการปฏิบัติ เป็นขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้ปฏิบัติโดยตรง ครอบคลุมถึงกระบวนการในการปรับเปลี่ยนนโยบายหรือโครงการที่ได้มีการยอมรับแล้ว ออกมา ในรูปของการปฏิบัติจริง หมายถึงพฤติกรรมที่ผู้ปฏิบัติทำการตัดสินใจหรือกำหนดแนวทางการ ปฏิบัติงานประจำขึ้นหรือการนำเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่เห็นว่าเหมาะสมเข้ามาใช้ เพื่อทำให้เกิดการ ปฏิบัติงานซึ่งพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้ปฏิบัติในระดับล่างจะขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้ปฏิบัติใน แต่ละบุคคล ลักษณะของการปฏิบัติ จึงไม่อาจเป็นต้นฉบับเดียวกันได้ (วรเดช จันทรศร, 2551: 39)

ขั้นที่สาม ขั้นการสร้างความเป็นปึกแผ่นหรือความต่อเนื่อง เป็น ขั้นตอนที่ยื่นอยู่กับผู้ปฏิบัติงานในระดับล่างโดยเฉพาะในส่วนตัวของผู้บริหารในระดับท้องถิ่น ที่ จะต้องเป็นตัวนำในการชักจูงให้ผู้ปฏิบัติเห็นความสำคัญของนโยบายดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง ใน ขั้นตอนนี้แนวทางของนโยบายจะถูกปรับเปลี่ยนและได้รับการยอมรับเป็นหน้าที่ประจำวันของผู้ ปฏิบัติ โดยผู้ปฏิบัติงานเต็มใจที่จะดำเนินงานในลักษณะของงานประจำในการสร้างความเป็น ปึกแผ่นหรือความต่อเนื่องในการปฏิบัติงานตามนโยบายผู้บริหารต้องใช้แนวความคิดพัฒนา องค์กร การสร้างแรงจูงใจ การมีส่วนร่วม การจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานรู้สึกผูกพันและยอมรับ โครงการ (มยุรี อนุমানราชชน, 2549: 229; จุมพล หนิมพานิช, 2554: 308-309)

สรุป ขั้นตอนของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติสามารถแบ่งได้ 2 ระดับ คือ ระดับมหภาค ประกอบด้วย ขั้นตอนการแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติ โดยจะต้องทำให้ หน่วยงานระดับล่างรวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนำ นโยบายไปปฏิบัติ และขั้นตอนยอมรับนโยบาย แผนงานหรือแนวทางปฏิบัติต่างๆ ในส่วนของการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับจุลภาค ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนได้แก่ ขั้นระดมพลัง ขั้นการปฏิบัติ และขั้นการสร้างความเป็นปึกแผ่นหรือ ความต่อเนื่อง

1.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ไพศาล สุริยะมงคล (2525 อ้างถึงใน ประธาน พุทธิสวัสดิ์วงศ์และคณะ, 2545: 11-12) ได้กำหนดตัวแบบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไป ปฏิบัติ (Pisan's Policy Making Model) ประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

1. ปัจจัยด้านความชัดเจนของเป้าหมายและวัตถุประสงค์ วัตถุประสงค์ใดเป็น วัตถุประสงค์หลักวัตถุประสงค์ใดเป็นวัตถุประสงค์รอง

2. ปัจจัยงบประมาณและสิ่งจูงใจในการนำนโยบายไปปฏิบัติ การนำนโยบายไป ปฏิบัติต้องอาศัยงบประมาณและสิ่งจูงใจจึงจะนำนโยบายไป ปฏิบัติสู่ความสำเร็จ

3. ปัจจัยด้านประสานงานและการมีส่วนร่วมของหน่วยงาน เกี่ยวข้องมีส่วนทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติสู่ความสำเร็จ

4. ปัจจัยการประชาสัมพันธ์สื่อสารข่าวสารให้ประชาชนรับรู้ให้ประชาชนเข้าใจในนโยบายเป็นอย่างดีจะช่วยลดปัญหาการไม่ยอมรับ เพิ่มการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากประชาชน และ กลุ่มต่าง ๆ นอกหน่วยงานและทำให้ประชาชนและกลุ่มต่าง ๆ นอกจากหน่วยงานรู้สึกดีต่อนโยบาย

5. ปัจจัยระดับการพัฒนาและสถานะทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารนโยบายทั้งทางบวกและทางลบ สภาพทางการเมือง สภาพสังคมไทย ที่เป็นระบบอุปถัมภ์ยึดถือพรรคพวก สภาพเศรษฐกิจที่มีการกระจายรายได้และความเจริญอย่างไม่ทั่วถึง มีการเจริญเติบโตอยู่แต่ในเมืองหลวงและเมืองใหญ่ของแต่ละภาค บางหมู่บ้านที่ห่างไกลความเจริญยังไม่มีแม้กระทั่งถนน ไฟฟ้าและประปา ดังนั้นปัจจัยนี้นับเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติเช่นกัน

6. ปัจจัยความเป็นธรรมชาติของนโยบายแผน โครงการ นโยบายของรัฐมักถูกมองว่าเป็นการช่วยเหลือพวกพ้อง หรือเอื้อต่อธุรกิจของพรรคพวกการนำนโยบายของรัฐ ไปปฏิบัติมักไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชน ดังนั้นปัจจัยด้านความเป็นธรรมชาติของนโยบายแผน โครงการจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

7. ปัจจัยความเป็นธรรมชาติและเสถียรภาพของรัฐบาล รัฐบาลเป็นผู้กำหนดนโยบายของประเทศแต่หากรัฐบาลขาดความชอบธรรมก็ยากที่จะนำนโยบายไปปฏิบัติและเสถียรภาพรวมทั้งความต่อเนื่องของรัฐบาลก็เป็นปัจจัยที่สำคัญอีก เช่นกันที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จ

8. ปัจจัยทำเลที่ตั้งของโครงการ (FANG-SHUI) (ฟง-สู่ย) คนไทยมีความเชื่อเรื่องโหราศาสตร์ดังนั้นทำเลที่ตั้งของโครงการจึงมีอิทธิพลต่อ การบริหารงาน รวมทั้งมีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จ

นอกจากนี้ สุธามาศ สุธีรวุฒินานนท์ (2555) กล่าวในปัจจัยสำคัญที่จะทำให้งานในหน่วยงานประสบความสำเร็จว่า ทุกขั้นตอนของนโยบายมีความสำคัญ นับตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวิเคราะห์นโยบาย การพัฒนานโยบาย การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ และการประเมินนโยบาย

ปัจจัยที่สำคัญในการกำหนดนโยบาย ถือเป็นเรื่องสำคัญอีกประการหนึ่ง ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการดำเนินนโยบายได้ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

1. ปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบพื้นฐาน (Fundamental Factors)
 - 1.1 ปัจจัยเกี่ยวกับผลประโยชน์
 - 1.2 ปัจจัยที่เกี่ยวกับผู้กำหนดนโยบาย
 - 1.3 ปัจจัยที่เกี่ยวกับข้อมูลและเอกสารต่าง ๆ
2. ปัจจัยที่เป็นสิ่งแวดล้อม (Environmental Factors)
 - 2.1 ปัจจัยทางการเมืองและวัฒนธรรมการเมือง
 - 2.2 ปัจจัยทางเศรษฐกิจ
 - 2.3 ปัจจัยทางสังคม
 - 2.4 ปัจจัยทางภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์

ปัจจัยที่กำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

1. ข้อความของนโยบาย (ตัวปัจจัยของนโยบายจะเป็นตัวบอเองว่าสำเร็จหรือล้มเหลว)
2. การสนับสนุนจากผู้มีอำนาจ
3. ศักยภาพและความสามารถขององค์กรที่นำนโยบายไปปฏิบัติ
4. จิตสำนึกของผู้ปฏิบัติ หรือทัศนคติของผู้ปฏิบัติ
5. ผู้นำ
6. การมีส่วนร่วมของทุกคนในองค์กร
7. การกำกับดูแลติดตามประเมินผลและการเสริมแรง

วิมล ชาติะมีนา, วชิรา วราศรัย และ รุ่งทิพย์ จินดาพล (2551) จากการถอดจากบทเรียนในการบริหารจัดการขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดแพร่ และ จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งได้รับรางวัลการบริหารจัดการดีเด่นในหลายโครงการ เช่น โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ โครงการพัฒนาเยาวชนคนเก่งสู่ดวงดาว การบริหารเงินสดเพื่อเพิ่มผลตอบแทนขององค์กรบริหารส่วนจังหวัด เป็นต้น พบว่า

ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ในระดับองค์กร) มีอยู่ด้วยกัน 7 ประการ ได้แก่

1. มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาท้องถิ่น
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีการทำการวิเคราะห์หาจุดอ่อนจุดแข็ง (SWOT Analysis) ขององค์กร โดยการระดมความคิดเห็นจากบุคลากรในองค์กร เพื่อให้บุคลากรในองค์กรมีทิศทางในการปฏิบัติงานที่มุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน โดยการวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคที่จะเกิดขึ้นและเสนอแนะแนวทางแก้ไขร่วมกัน ทั้งนี้ได้คำนึงถึงสภาพภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ สภาพแวดล้อม และวัฒนธรรมในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ นอกจากนั้นแล้ว

ยังต้องคำนึงถึงยุทธศาสตร์และเป้าหมายของการดำเนินงานของจังหวัด เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปในทิศทางเดียวกันและสอดคล้องกับแผนพัฒนาในระดับที่สูงกว่า

2. การสร้างความรู้ความเข้าใจและถ่ายทอดประสบการณ์แก่บุคลากรในองค์กร ผู้บริหารขององค์กรทั้งฝ่ายการเมืองและข้าราชการประจำจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ โดยผู้บริหารได้นำเอาพื้นฐานความรู้และประสบการณ์เชิงธุรกิจมาประยุกต์ใช้กับการบริหารองค์กร รวมทั้งมีแนวความคิดในเรื่องการกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่นที่เป็นอิสระมุ่งสู่การรับใช้ประชาชนมาถ่ายทอดความรู้และมุมมองให้แก่บุคลากรในองค์กร เพื่อให้ทุกคนมีความรู้และมุมมองในการดำเนินงานเปิดกว้างและไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งเป็นการเพิ่มศักยภาพการทำงานให้แก่บุคลากร

3. การส่งเสริมให้เกิดการทำงานร่วมกัน

มีการส่งเสริมการทำงานอย่างบูรณาการ โดยการทำงานร่วมกันระหว่างกอง/ฝ่ายต่างๆ หรือส่งเสริมการทำงานเป็นทีม มีการใช้ทรัพยากรร่วมกัน เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานสูงสุด เช่น ในการจัดเก็บภาษีอากร กองคลัง ต้องประสานงานให้ผู้ช่วยพัฒนาชุมชนกองส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ทำงานในพื้นที่ช่วยจัดเก็บภาษีให้ หรือประสานงานให้เจ้าหน้าที่ศูนย์ประสานงานอำเภอจัดเก็บภาษีให้ นอกจากนี้ยังต้องมีการทำงานร่วมกันระหว่างนักการเมือง ข้าราชการ และประชาชน และทำงานเป็นทีมจากหน่วยงานภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเพิ่มศักยภาพการทำงาน

4. ลักษณะผู้บริหารมีภาวะความเป็นผู้นำ

ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีลักษณะความเป็นผู้นำสูง มีความรู้ความสามารถ กล้าคิด กล้าเปลี่ยนแปลง กล้ารับผิดชอบในการตัดสินใจในการดำเนินงาน มีความมุ่งมั่นในการทำงาน กระตือรือร้น ใฝ่เรียนรู้ คิดเร็ว ทำเร็ว และมีความคิดริเริ่มในโครงการใหม่ๆ หรือนวัตกรรมเสมอ โดยนำความรู้และประสบการณ์มาประยุกต์ใช้กับการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นอกจากนั้นผู้บริหารยังต้องมีทัศนคติที่เปิดกว้าง รับรู้ รับฟังสิ่งใหม่อยู่ตลอดเวลา ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความเสียสละ และอุทิศตนในการทำงานเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

5. บุคลากรในองค์กรมีความรู้ความสามารถและมีความรับผิดชอบ

ต้องมีการส่งเสริมให้บุคลากรในองค์กรได้เข้ารับการอบรมและศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ทำให้บุคลากรสามารถนำความรู้ที่ได้รับมาพัฒนาการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนั้นบุคลากรในระดับปฏิบัติงานต้องมีความรอบรู้ มีความกระตือรือร้นในการทำงาน มีความรับผิดชอบสูง และอุทิศตนทุ่มเทการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร รวมทั้งบุคลากร

ยังต้องมีความคล่องตัวในการยอมรับกับการเปลี่ยนแปลง มีการเรียนรู้และถ่ายทอดประสบการณ์ร่วมกัน

6. การบริหารงานที่มีความคล่องตัว

ส่งเสริมให้องค์กรมีการบริหารงานที่มีความคล่องตัว โดยการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ เพื่อลดขั้นตอนในการทำงานให้สั้นลง ทั้งนี้ผู้บริหารจะเป็นผู้กำหนดนโยบายหรือทิศทางการทำงาน ในขณะที่ผู้ปฏิบัติงานจะต้องนำแผนและนโยบายลงสู่การปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร หากผู้ปฏิบัติงานมีปัญหาอุปสรรคในการทำงานจะร่วมกันแก้ไขปัญหาระหว่างผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน โดยมีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานเป็นประจำ

7. การรับฟังความคิดเห็นจากภายนอก

ในการพัฒนาการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องเปิดรับฟังความคิดเห็นจากภายนอก ได้แก่ ผู้ที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้าน เพื่อช่วยในการเสริมสร้างความรู้ความสามารถให้แก่บุคลากรภายในองค์กรและเสนอแนะแนวทางในการดำเนินงานและโครงการ เช่น การตั้งสภาที่ปรึกษา รวมทั้งการเปิดรับฟังความคิดเห็นจากภาคประชาชน เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถบริหารงานและเสนอโครงการตรงตามความต้องการของประชาชน เพื่อให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจมากที่สุด นอกจากนี้ยังเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและบุคคลภายนอก เช่น การจัดตั้งสถาบันพัฒนาผู้นำท้องถิ่น โดยมีวิทยากรและผู้ทรงคุณวุฒิมาให้ความรู้และร่วมมือในการดำเนินโครงการ รวมทั้งการศึกษาคุณงานหรือโครงการที่ดีและประสบความสำเร็จ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับองค์กรของตน

ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ในระดับโครงการ)

ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอยู่ด้วยกัน 5 ประการ ได้แก่

1. การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ

โครงการที่ประสบความสำเร็จจะต้องเป็น โครงการที่ได้รับความสนใจและความร่วมมือจากประชาชน การที่จะทำให้ประชาชนสนใจและร่วมมือได้ ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดและดำเนินโครงการ เพื่อให้ได้โครงการที่ประชาชนต้องการและพึงพอใจมากที่สุด ดังนั้นก่อนที่จะเริ่มโครงการใดใดผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานจะต้องสอบถามและรับฟังความคิดเห็นหรือความต้องการของประชาชน เช่น โครงการเสริมสร้างสุขภาพดีถ้วนหน้า โครงการส่งเสริมและ

พัฒนาคุณภาพชีวิต และโครงการส่งเสริมสนับสนุนศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

2. การร่วมมือกันทำงานอย่างใกล้ชิดระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชน

ในการดำเนินโครงการที่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการ หรือให้ประชาชนจัดทำโครงการเพื่อของบประมาณอุดหนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในระยะเริ่มแรกประชาชนอาจจะยังไม่มีรู้ความสามารถในการนำเสนอโครงการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมอบหมายเจ้าหน้าที่ให้เป็นผู้รับผิดชอบในการเป็นพี่เลี้ยงเพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนในการเขียนโครงการที่ถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ นอกจากนี้ยังต้องทำหน้าที่ประสานงาน เสนอแนะ และอำนวยความสะดวกในการดำเนินโครงการให้แก่ประชาชน เช่น การติดต่อวิทยากรมาให้ความรู้แก่ประชาชน และการสนับสนุนให้ชุมชนหันมาช่วยเหลือและร่วมมือกันมากขึ้น เป็นต้น

3. การแปลงวิสัยทัศน์ นโยบาย และยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติงานอย่างแท้จริง

ในการขับเคลื่อนวิสัยทัศน์ นโยบาย และยุทธศาสตร์ของหน่วยงานเพื่อนำมาสู่การปฏิบัติเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น โดยการจัดทำและดำเนินโครงการให้เป็นรูปธรรม เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน และการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนอย่างมีคุณภาพ ทั้งนี้ในการดำเนินโครงการใดใดจะต้องคำนึงถึงการบรรลุวิสัยทัศน์ นโยบาย ยุทธศาสตร์และเป้าหมายของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดไว้ ซึ่งจะต้องสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้น การถ่ายทอดวิสัยทัศน์ขององค์กรและนโยบายของผู้บริหารให้แก่บุคลากรผู้ดำเนินงานเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้โครงการประสบความสำเร็จประการหนึ่ง

4. การติดตามและประเมินผลโครงการ

ในการดำเนินโครงการจะต้องมีการติดตามและประเมินผล เพื่อให้เกิดการพัฒนา และปรับปรุงการทำงาน และเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังทำให้ทราบถึงความ ต้องการและความพึงพอใจของประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการ ซึ่งจะช่วยให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับทราบถึงปัญหา อุปสรรคของการดำเนินโครงการ และสามารถประเมินได้ว่าโครงการที่จัดทำขึ้นประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด นอกจากนี้แล้ว ควรมีการประเมินผลถึงความคุ้มค่า ของงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินโครงการก็จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดสรรงบประมาณให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

5. ความเพียงพอของงบประมาณ

งบประมาณเป็นปัจจัยหลักในการดำเนินโครงการ ซึ่งการดำเนินให้สำเร็จจะต้องมีการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสมและเพียงพอ นอกจากนั้นจะต้องคำนึงถึงการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพรวมทั้งเกิดการพัฒนาย่างยั่งยืน โดยต้องพิจารณาถึงผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตของประชาชนที่ดีขึ้น หากเป็นโครงการที่มีผลให้ประชาชนมีความสุขเพิ่มขึ้นโดยไม่สามารถวัดออกมาในเชิงปริมาณก็ตามก็ถือว่าโครงการมีความคุ้มค่าเช่นกัน

ในแง่ของความสำเร็จในการขับเคลื่อนโครงการที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชีพนั้น สารีโรจน์ เนติธรรมกุล (2546 : 22-26) ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของกลุ่มอาชีพขึ้นอยู่กับปัจจัยดังนี้

1. การมีส่วนร่วม ทั้งการมีส่วนร่วมของชาวบ้าน การมีส่วนร่วมของสถาบันองค์กรหรือหน่วยงานจากสถาบันภายนอก การมีส่วนร่วมของชาวบ้านต้องเกิดขึ้นในทุก ๆ ขั้นตอน
2. ความเป็นผู้นำ ผู้นำชุมชนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการกำหนดบทบาทสมาชิกในกลุ่มและนโยบายการดำเนินกิจกรรม ดังนั้นผู้นำที่มีความพร้อมในการเป็นผู้นำและพร้อมที่จะสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ให้เกิดขึ้นรวมถึงการเผชิญหน้าและต่อสู้กับปัญหาจึงเป็นสิ่งสำคัญ
3. การบริหารจัดการ การบริหารไม่ได้ครอบคลุมเฉพาะในส่วนของโครงสร้างและรูปแบบการบริหารจัดการ แต่รวมถึงการที่กลุ่มดำเนินการอย่างโปร่งใส สามารถตรวจสอบการบริหารได้ตลอดเวลา การให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการเสนอความเห็นในการกำหนดนโยบาย ตลอดจนการแก้ปัญหาต่างๆ จะช่วยให้สมาชิกมีความรู้สึกเป็นเจ้าของและต้องการบริหารจัดการให้เกิดประสิทธิภาพ

2. แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

จากการศึกษาพบว่ามีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายและลักษณะของภาวะผู้นำไว้ ดังต่อไปนี้

แฮร์โรลด์ คูนท์ซ์ (Harold Koontz, 1972 : 435, อ้างอิงใน สมคิด บางโม, 2545: 234) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ คือการสร้างอิทธิพลต่อผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อก่อให้เกิดความสำเร็จในวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ส่วนสมพงษ์ เกษมสิน (2542: 420) กล่าวว่า ภาวะผู้นำคือการที่ผู้นำใช้

อิทธิพลในความสัมพันธ์ซึ่งมีอยู่ต่อผู้ได้บังคับบัญชาในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อปฏิบัติการและ
 อำนาจการ โดยใช้กระบวนการติดต่อซึ่งกันและกัน เพื่อมุ่งบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้
 ในขณะที่ พรนพ พุกกะพันธุ์ (2544: 2) กล่าวว่าภาวะผู้นำคือ คุณสมบัติ เช่น สติปัญญา ความดีงาม
 ความรู้ ความสามารถของบุคคลที่ชักนำให้คนทั้งหลายมาประสานกันและพากัน ไปสู่จุดมุ่งหมาย
 ที่ดีงาม ส่วนสมศักดิ์ ขาวลาภ (2544: 15) ให้ความหมายของภาวะผู้นำว่าหมายถึงศิลปะและ
 ความสามารถในการนำและการจูงใจผู้ร่วมงาน หรือผู้ได้บังคับบัญชาแต่ละคนให้ทำงานด้วยความ
 เต็มใจและกระตือรือร้นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่มและขององค์การ เช่นเดียวกับ
 ชงยุทธ เกษสาคร (2544: 68-69) กล่าวว่าภาวะผู้นำหมายถึงศิลปะหรือความสามารถของบุคคลหนึ่ง
 ที่จะกระตุ้นจูงใจหรือใช้อิทธิพลต่อบุคคลอื่น ผู้ร่วมงานหรือผู้ได้บังคับบัญชาในสถานการณ์ต่าง ๆ
 เพื่อปฏิบัติการและอำนาจการ โดยใช้กระบวนการสื่อความหมายการติดต่อซึ่งกันและกันให้เกิดมีใจ
 ร่วมกันดำเนินการ จนกระทั่งบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผู้นำ
 เป็นตัวการแห่งการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ภายในหน่วยงานพฤติกรรมความเป็นผู้นำ จึงมีผล
 ไปถึงผลผลิตขององค์การความพึงพอใจ ขวัญและกำลังใจ ความจงรักภักดีต่อหน่วยงาน ความ
 กระตือรือร้น การบูรณาการ ฯลฯ ของผู้ร่วมงานด้วยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ซึ่งความเป็นผู้นำจะมี
 ลักษณะสำคัญ คือ

1. ด้านคุณสมบัติส่วนตัวของผู้นำได้แก่ ผู้นำที่มุ่งแสวงหาวิธีการที่จะนำ
 ผู้ร่วมงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานตามที่กำหนดไว้
2. การแสดงออกในรูปของพฤติกรรมในด้านต่างๆ เช่นความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน
 ความสามารถในการตัดสินใจ กล้าคิดกล้าทำ มีความรับผิดชอบและมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล เพื่อ
 ก่อให้เกิดผลในแง่ของควมมีพลังอำนาจและอิทธิพลต่อผู้ร่วมงาน
3. การแสดงออกซึ่งศักยภาพสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้นำที่มีความเป็นผู้นำ
 สูงจะต้องสามารถแสดงบทบาทในการนำด้วยบารมีและความมีอิทธิพลเหนือกลุ่มบุคคลอื่นได้ใน
 ทุกสถานการณ์
4. ความเป็นผู้นำเป็นสิ่งที่ฝึกฝนอบรมพัฒนาให้เกิดขึ้นได้จากประสบการณ์การ
 เรียนรู้ดังเช่น ผู้นำที่สำเร็จการอบรมจากสถาบันพัฒนาผู้บริหารหรือผู้นำที่ผ่านการอบรมใน

สาขาวิชาเฉพาะมีความรู้ความชำนาญในด้านเทคนิคสูง (Technical Skill) เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม เป็นต้น

5. ผู้นำที่ดีจะต้องสามารถสร้างความจงรักภักดีให้เกิดในจิตสำนึกของบุคลากรต่อหน่วยงาน สร้างความพึงพอใจด้วยการใช้ศักยภาพอย่างเต็มที่ให้เกิดขึ้นแก่ผู้ร่วมงานได้จนสามารถสร้างทีมงานได้อย่างมั่นคง

อีกแง่หนึ่ง สักคี่ไทย สุรกิจบวร (2545: 238) ได้ให้ความหมายภาวะผู้นำหมายถึงกระบวนการในการใช้อิทธิพลของผู้นำต่อการทำกิจกรรมของแต่ละบุคคล ในความพยายามที่จะให้สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง

สุเทพพงศ์ ศรีวัฒน์ (2545: 3) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำว่าเป็นกระบวนการที่ผู้นำช่วยสร้างความชัดเจนแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาให้รับรู้ว่าอะไรคือความสำคัญ ให้ภาพความเป็นจริงขององค์กรแก่ผู้อื่น ช่วยให้เห็นทิศทางและจุดมุ่งหมายอย่างชัดเจนภายใต้ภาวะการณ์เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลก เจษฎา บุญมาโฮม (2546: 185) ให้ความหมายของภาวะผู้นำหมายถึงกระบวนการที่เกิดจากบุคคลหนึ่งใช้อิทธิพลที่มีอยู่เหนือสมาชิกคนอื่นในกลุ่ม จัดการนำกลุ่มให้ก้าวไปสู่จุดมุ่งหมายที่กลุ่มหรือองค์กรปรารถนา

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำ คือกระบวนการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือมากกว่า พยายามใช้อิทธิพลของตนหรือกลุ่มตน กระตุ้น ชี้นำ ผลักดัน ให้บุคคลอื่น หรือกลุ่ม บุคคลอื่น มีความตั้งใจ และกระตือรือร้นในการทำสิ่งต่าง ๆ ตามต้องการ โดยมีความสำเร็จของกลุ่มหรือองค์กรเป็นเป้าหมาย

2.2 ลักษณะและคุณสมบัติของผู้นำ

2.2.1 ลักษณะภาวะผู้นำ

มิทเชล และลาร์สัน จูเนียร์ (Michell and Larson, Jr., 1987: 435-436) ได้ชี้ให้เห็นองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ ในการพิจารณาว่าผู้นำใดมีภาวะผู้นำหรือไม่ ได้แก่ ผู้นำเป็นกระบวนการ มีระดับความถูกต้องของการใช้อิทธิพล และมีความสำเร็จของจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

1. ภาวะผู้นำ เป็นกระบวนการของการใช้อิทธิพล ที่ผู้นำพยายามจะมีอิทธิพลเหนือผู้ตาม เพื่อให้มีพฤติกรรม การปฏิบัติงานตามต้องการ โดยมีจุดมุ่งหมายขององค์กรเป็นเป้าหมาย ไม่ใช่เรื่องของบุคคลที่จะพึงมีภาวะผู้นำได้โดยที่ไม่ได้มีการกระทำใด ๆ เป็นกระบวนการ (Process) ให้เกิดอิทธิพลต่อผู้อื่น ดังนั้น ผู้นำจากการแต่งตั้ง เช่น ผู้อำนวยการ ผู้บัญชาการ อาจจะมีภาวะหรือไม่ก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่ามีลักษณะทั้ง 3 ประการหรือเปล่าในทางตรงข้ามผู้ที่แสดงภาวะผู้นำ

อาจจะไม่เป็นผู้หน้าที่แบบทางการแต่อาจจะมียอดผู้ประกอบครบทั้ง 3 ประการนั้น

2. ภาวะผู้นำ นอกจากเป็นกระบวนการแล้วภาวะผู้นำจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้ตามยอมให้ผู้ผู้นำใช้อิทธิพลต่อตัวเขา ซึ่งโดยทั่วไปก็ต้องพิจารณาถึงระดับความถูกต้องของอิทธิพลที่ใช้ด้วยว่าไม่ใช่เป็นการใช้อำนาจเข้าขู่เข็ญ หรือบีบบังคับให้ทำตาม เพราะถ้าเป็นการเช่นนั้นก็ไม่ถือว่าผู้นำมีภาวะผู้นำได้

3. ภาวะผู้นำ จะถูกอ้างถึงเมื่อจุดมุ่งหมายของกลุ่มหรือองค์การประสบความสำเร็จ ดังนั้นถ้าหากผู้นำไม่สามารถนำกลุ่มไปสู่ความสำเร็จดังกล่าวได้ก็ย่อมหมายถึงว่าผู้นำไม่ได้แสดงภาวะผู้นำหรือไม่มีความสามารถในการนำนั่นเอง

2.2.2 คุณสมบัติของผู้นำ

ตามทฤษฎีทางด้านภาวะผู้นำนั้น ได้มีความพยายามตั้งแต่วัยที่แล้วว่าที่จะศึกษาถึงคุณลักษณะ (Traits) ที่สำคัญของผู้นำ โดยมีสมมติฐานว่าผู้นำที่ยิ่งใหญ่และประสบความสำเร็จแต่ละคนจะต้องประกอบด้วยคุณลักษณะที่คล้าย ๆ กัน และได้มีความพยายามที่จะศึกษาว่าอะไรคือคุณลักษณะที่ทำให้ผู้นำยิ่งใหญ่นั้นถ้าเป็นไปตามสมมติฐานดังกล่าวก็หมายความว่าผู้ที่จะเป็นผู้นำที่ยิ่งใหญ่ได้ จะต้องเป็นมาตั้งแต่เกิดไม่สามารถพัฒนาขึ้นมาภายหลังได้ (Leader are born, not made)

คุณสมบัติพื้นฐานที่ทำให้ผู้นำแตกต่างจากบุคคลทั่วไป

1. ความมุ่งมั่น (Drive)
2. แรงจูงใจในการเป็นผู้นำ (Leadership Motivation)
3. ความซื่อสัตย์ (Integrity)
4. ความเฉลียวฉลาด (Intelligence)
5. ความมั่นใจในตัวเอง (Self-confidence)
6. ความรอบรู้ในสิ่งที่ตนเองทำ (Knowledge of the Business)

การเป็นผู้นำ นักทฤษฎีบางท่านได้ให้ความเห็นว่าเป็นบุคลิกลักษณะเด่นซึ่งบางคนมีมาตั้งแต่กำเนิด จึงศึกษาเล่าเรียนหรือสอนกันไม่ได้ เช่น มหาบุรุษของโลก นโปเลียน อับราฮัม ลินคอล์น เป็นต้น บุคคลเหล่านี้มีบุคลิกลักษณะเด่นเป็นพิเศษกว่าบุคคลธรรมดาสามัญบ้าง ปี จึงจะพบสักคนหนึ่ง แต่การเป็นผู้นำในลักษณะการบริหารนั้น อาจจะศึกษาหรือฝึกฝนให้มีขึ้นมาได้

สรุปคุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นผู้นำที่ดีได้ดังนี้ คือ

1. มีความเฉลียวฉลาด เป็นผู้นำที่ดีจะต้องมีความสามารถทางด้านสติปัญญา และคุณภาพทางสมองซึ่งจะเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้นำ คนที่มีความเฉลียวฉลาดย่อมที่จะโน้มน้าวให้ผู้อื่นปฏิบัติตามได้ง่าย
2. มีการศึกษาอบรมที่ดี การศึกษาก่อให้เกิดความคิดริเริ่มและความคิดสร้างสรรค์เป็นส่วนประกอบสำคัญของการเป็นผู้นำ ความรู้ย่อมทำให้คนนับหน้าถือตา จะพูดอะไรคนอื่นเขาก็เชื่อฟังและให้การเคารพนับถือด้วย
3. มีความเชื่อมั่นในตนเอง ต้องมีกำลังใจเข้มแข็งเมื่อตัดสินใจจะทำกิจการใด ๆ ไป ก็จะต้องมีความเชื่อมั่นว่างานนั้นจะต้องสำเร็จ โดยไม่หวั่นไหวต่อเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น ซึ่งจะเป็อุปสรรคในการดำเนินงานนั้น
4. เป็นคนมีเหตุผลดี คือ มีความสามารถทางด้านเปรียบเทียบ และการแปลความหมายอย่างมีเหตุผล มีความสามารถที่จะหาเหตุผลต่าง ๆ จากสาเหตุต่าง ๆ ได้ และสามารถแปลความหมายของสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์ให้เป็นภาษาเขียนได้ ความสามารถทางด้านเหตุผลนี้ พัฒนาได้ยาก เพราะจะต้องมีความรู้ความสามารถทางด้านภาษา ทักษะและความรู้ทางด้านวิชาการประกอบด้วย
5. มีประสบการณ์ในการปกครองบังคับบัญชาเป็นอย่างดี ในการปฏิบัติงานจะทำให้ผู้นำสามารถคาดการณ์เกี่ยวกับงานได้ ฉะนั้นในระยะเริ่มแรกย่อมต้องการผู้นำที่มีประสบการณ์ในทางปฏิบัติงานอย่างกว้างขวางผู้นำที่ดีจะต้องมีคุณสมบัติในด้านการตัดสินใจ วิจัยสั่งการ และการวางแผนพร้อมไปด้วย เพื่อจะได้เลือกทางที่ถูกต้องที่สุดในการดำเนินงานต่อไป
6. มีชื่อเสียงเกียรติคุณ ข้อนี้เกี่ยวข้องกับชื่อเสียงวงศ์ตระกูล ชาติกำเนิด เพราะถ้ามีชื่อเสียงดี มีเกียรติคุณดี ย่อมเป็นที่เคารพนับถือของคนทั่วไป
7. สามารถเข้ากับคนทุกชั้นวรรณะได้เป็นอย่างดี
8. มีสุขภาพอนามัยดี
9. มีความสามารถเหนือระดับความสามารถของบุคคลธรรมดา
10. มีความรู้เกี่ยวกับงานทั่ว ๆ ไปขององค์กร หรือหน่วยงานที่ตนปฏิบัติอยู่

โดยเฉพาะ

11. มีความสามารถเผชิญปัญหาเฉพาะหน้า ที่จะเกิดขึ้นในขณะที่ปฏิบัติงานให้ได้ทันที
12. มีความสามารถคาดการณ์ สามารถทำนายเหตุการณ์หรือปัญหาที่จะเกิดขึ้นล่วงหน้า และหาทางป้องกันมิให้เกิดเหตุการณ์หรือปัญหานั้นเกิดขึ้นได้

2.3 ประสิทธิภาพของภาวะผู้นำ

ความหมายของประสิทธิภาพของภาวะผู้นำก็เหมือนกับความหมายของภาวะผู้นำที่มีมากและแตกต่างกันไปตามความสนใจ และขอบเขตการศึกษาของนักวิจัย นอกจากนี้สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ เกณฑ์ (Criteria) ที่จะใช้วัดหรือประเมินประสิทธิภาพของภาวะผู้นำได้จากการศึกษางานวิจัย พบว่าเกณฑ์ (Criteria) ที่ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพผู้นำ พอแยกได้เป็น 3 ลักษณะคือ ผลที่เกิดขึ้นของกลุ่ม (Outcome) ทักษะคติของผู้ตาม (Attitude of Followers) และคุณภาพของกระบวนการกลุ่ม (Quality of Group Process)

1. ผลที่เกิดขึ้นของกลุ่ม (Outcome) คือผลที่เกิดขึ้นของกลุ่มเนื่องจากความสามารถในการนำ หรือภายใต้การนำของผู้นำ เช่นผลสำเร็จของการปฏิบัติงานของกลุ่ม การสามารถ บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การอยู่รอดของกลุ่มความก้าวหน้าของกลุ่ม ความพร้อมของกลุ่ม ความสามารถในการแก้ปัญหาของกลุ่ม ความพึงพอใจของสมาชิกของกลุ่มที่มีต่อผู้นำ และฐานะที่ได้รับการยอมรับไม่เปลี่ยนแปลงของผู้นำ สำหรับผลสำเร็จของการปฏิบัติงานในองค์การธุรกิจ อาจจะได้ชี้ได้จากผลกำไรที่เพิ่มขึ้น ยอดขายที่เพิ่มขึ้น ครอบส่วนแบ่งของตลาดมากขึ้น เงินหมุนเวียนลงทุนมากขึ้น รวมทั้งการยอมรับในผู้นำจากผู้บังคับบัญชา เพื่อน และผู้ตามมากขึ้น ส่วนองค์การของรัฐมักจะเน้นไปที่ปริมาณและคุณภาพของผลผลิตและการบริการขององค์การ

2. ทักษะคติของผู้ตาม (Attitude of Followers) ทักษะคติของผู้ตาม หรือผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีต่อผู้นำ นิยมใช้เป็นเกณฑ์ตัดสินประสิทธิภาพของผู้นำอีกเกณฑ์หนึ่ง ซึ่งส่วนใหญ่มักจะทราบได้ โดยการใช้แบบสอบถามหรือการสัมภาษณ์ผู้ตาม ดังตัวอย่างคำถามต่อไปนี้

- ผู้นำสามารถตอบสนองความต้องการและคาดหวังของผู้ตามได้ดีเพียงใด
- ผู้ตามชอบ ยกย่องและยอมรับผู้นำเพียงใด
- ผู้ตามมีความยินดีในการปฏิบัติงานตามคำสั่งหรือคำขอร้องของผู้นำแค่ไหน

ไหนด

- ผู้ตามต่อต้าน เพิกเฉย ที่จะไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำขอร้องของผู้นำ หรือเปล่า นอกจากนั้น อาจดูได้จากคำร้องทุกข์และบัตรสนเท่ห์ต่าง ๆ ส่งถึงผู้นำในระดับสูง กว่า รวมทั้งการขอย้าย การขาดงาน การหน่วงเหนี่ยวงาน และการหยุดงานมากขึ้น เป็นต้น

3. คุณภาพของกระบวนการกลุ่ม (Quality of Group Process) คุณภาพของกระบวนการกลุ่มก็เป็นเกณฑ์ที่ใช้ประเมินประสิทธิภาพของผู้นำ โดยประเมินจากความสัมพันธ์ต่าง ๆ และความตั้งใจที่จะทำให้คุณภาพของกระบวนการกลุ่มของลูกน้องมีคุณภาพดีขึ้นในด้านความ สามัคคี ความร่วมมือ แรงจูงใจ การแก้ปัญหา การตัดสินใจ การแก้ไขความขัดแย้ง ประสิทธิภาพ ของงานเฉพาะด้าน กิจกรรมขององค์กร การมีทรัพยากรอย่างพอเพียง และความพร้อมของกลุ่มที่จะรับมือต่อการเปลี่ยนแปลง และเหตุการณ์วิกฤตต่าง ๆ รวมทั้งการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของการทำงาน การสร้างความมั่นใจให้สมาชิก การเพิ่มพูนทักษะในงาน และการพัฒนาสุขภาพจิตของสมาชิกให้ดีขึ้น

3. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

3.1 แนวคิดและกระบวนการมีส่วนร่วม

กรมอนามัย (2550) ได้ชี้ให้เห็นผลการประชุมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน องค์กรสหประชาชาติ เมื่อปี ค.ศ. 1975 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็น คำที่ไม่อาจกำหนดนิยามความหมายเดียวที่ครอบคลุมได้ เพราะความหมายของการมีส่วนร่วมอาจแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ หรือแม้แต่ในประเทศเดียวกันก็ตาม ดังนั้น การนิยามความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน ควรมีลักษณะจำกัดเฉพาะในระบบเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองหนึ่ง ๆ เท่านั้น อย่างไรก็ตาม กลุ่มผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวได้ขยายความการมีส่วนร่วมของประชาชนว่าครอบคลุมประเด็นดังนี้

ประเด็นที่ 1 การมีส่วนร่วมของประชาชนครอบคลุมการสร้างโอกาสที่เอื้อให้สมาชิกทุกคนของชุมชนและของสังคมได้ร่วมกิจกรรมซึ่งนำไปสู่ และมีอิทธิพลต่อกระบวนการพัฒนา และเอื้อให้ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโดยเท่าเทียมกัน

ประเด็นที่ 2 การมีส่วนร่วมสะท้อนการเข้าเกี่ยวข้องโดยสมัครใจ และเป็นประชาธิปไตยในกรณีนี้คือการเอื้อให้เกิดการพยายามพัฒนา การแบ่งสรรผลประโยชน์จากการ

พัฒนาโดยเท่าเทียมกัน และการตัดสินใจเพื่อกำหนดเป้าหมาย นโยบายและการวางแผนดำเนินการ
โครงการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม

ประเด็นที่ 3 การมีส่วนร่วมเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างประชาชนและทรัพยากรเพื่อ
พัฒนากับประโยชน์ที่ได้รับจากการลงทุนดังกล่าว กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการตัดสินใจไม่ว่าระดับท้องถิ่น ภูมิภาค และระดับชาติจะช่วยก่อให้เกิดความ
เชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่ประชาชนลงทุนลงแรงกับประโยชน์ที่ได้รับ

ประเด็นที่ 4 การมีส่วนร่วมของประชาชนอาจแตกต่างกันไปตามสภาพเศรษฐกิจ
ของประเทศ นโยบาย และโครงสร้างการบริหารรวมทั้งลักษณะเศรษฐกิจสังคมของ ประชากร การ
มีส่วนร่วมของประชาชนมิได้เป็นเพียงเทคนิควิธีการ แต่เป็นปัจจัยสำคัญในการประกันให้เกิด
กระบวนการพัฒนาที่มุ่งเอื้อประโยชน์ต่อประชาชน

นอกจากนี้ ในกระบวนการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชน
เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดความต้องการของตัวเอง การตัดสินใจใช้ทรัพยากร โดย
ทวิทอง หงษ์วิวัฒน์ (2527: 2) มีความเห็นที่สอดคล้องกันว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง สิทธิของ
ประชาชนต่อการตัดสินใจนโยบายที่เกี่ยวกับการจัดสรร (Allocation) และการใช้ประโยชน์
(Utilization) ของทรัพยากรเพื่อการผลิต ซึ่งเป็นความจำเป็นที่ประชาชนต้องเข้าร่วมในการวางแผน
เพื่อการกินดีอยู่ดี และสามารถตอบสนองต่อสิ่งที่เข้าถึง ซึ่งการพัฒนาให้คนจนได้รับประโยชน์เพื่อ
การผลิต การบริการ และสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะด้วย และการมีส่วนร่วมคือการที่
ประชาชนเข้าไปมีส่วนในการตัดสินใจในระดับต่าง ๆ ทางการจัดการบริการทางการเมือง เพื่อ
กำหนดความต้องการของชุมชนของตน การมีส่วนร่วมของประชาชนก่อให้เกิดกระบวนการและ
โครงสร้างที่ประชาชนสามารถที่จะแสดงออกซึ่งความต้องการของตน การจัดลำดับความสำคัญ
การเข้าร่วมในการพัฒนา และได้รับประโยชน์จากการพัฒนานั้น โดยเน้นการให้อำนาจในการ
ตัดสินใจแก่ประชาชนในชนบท และเป็นกระบวนการกระทำที่ประชาชนมีความสมัครใจเข้ามามี
ส่วนในการกำหนดการเปลี่ยนแปลงเพื่อประชาชนเอง โดยให้ประชาชนได้มีส่วนในการตัดสินใจ
เพื่อตนเอง ทั้งนี้ โดยมีใช้การกำหนดกรอบความคิดจากบุคคลภายนอก

ตามนิยามข้างต้น จะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน ในฐานะสมาชิกของ
สังคม ไม่ว่าจะในบริบทของการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ การเมืองหรือวัฒนธรรม ย่อมเป็นสิ่งที่

แสดงออกให้เห็นถึงพัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญาในการกำหนดชีวิตของตนเอง ในการจัดการควบคุมการใช้และการกระจายทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตทาง เศรษฐกิจและสังคม ตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรี นอกจากนี้การที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนา จิตความสามารถของตนในการจัดการควบคุมการใช้ทรัพยากร ควบคุมการกระจายทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคม ทำให้ประชาชนได้พัฒนาการรับรู้และภูมิ ปัญญา

โรส (Rose, 1970 อ้างถึงใน สานิตย์ บุญชู, 2527: 7) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของ ประชาชนไว้กล่าวคือ ชุมชนใดที่ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมมากเท่าใด ก็จะทำให้ การพัฒนาชุมชนนั้นสามารถเป็นไปได้โดยสะดวกและสามารถดำเนินไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ได้ ทั้งนี้โดยมีความเชื่อพื้นฐานที่ว่าคนมีศักยภาพในการเปลี่ยนแปลงคุณค่าของความคิดและ สมรรถภาพของคนเรานั้นจะไม่มี ความหมายถ้าหากขาดการมีส่วนร่วมกับบุคคลอื่น

ชินรัตน์ สมสืบ (2539: 20) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำ ให้ชุมชนเกิดการพัฒนา ซึ่งมีปัจจัยหลายอย่างที่ทำให้ชุมชนเกิดการพัฒนา เช่น การมีส่วนร่วม หลักการพัฒนาชุมชน กระบวนการพัฒนาชุมชน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จึงเป็นเรื่องที่สำคัญที่ต้องใช้ใน งานพัฒนาชุมชน และคนก็มีส่วนสำคัญที่สุด เพราะคนเป็นศูนย์กลางหลักในการพัฒนาที่จะทำให้ ชุมชนมีการพัฒนาไปในทางที่ดีการมีส่วนร่วมเป็นหัวใจของการพัฒนาชนบทไม่มีประเทศไหนที่ พัฒนาโดยปราศจากการร่วมมือของประชาชน

นอกจากนี้ คณิงนิจ ศรีบัวเอี่ยม และคณะ (2545) ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของ ประชาชน (Public Participation) ว่าหมายถึง การกระจายโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการ เมือง และการบริหารเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรของชุมชน และของชาติ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน โดยการให้ข้อมูลแสดง ความคิดเห็น ให้คำแนะนำปรึกษา ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ตลอดจนการควบคุมโดยตรงจาก ประชาชน

ในขณะที่ ยูพาพร รูปงาม (2545: 5) ซึ่งให้ เห็นว่าการมีส่วนร่วม (Participation) เป็น ผลมาจากการเห็นพ้องกันในเรื่องของความ ต้องการและทิศทางของการเปลี่ยนแปลง จะต้องมีการ จนเกิดความคิดริเริ่ม โครงการเพื่อการปฏิบัติ เหตุผลแรกของการที่มีคนมารวมกันได้ควรจะต้องมี

การตระหนักว่าการกระทำทั้งหมด ที่ทำโดยกลุ่ม ผู้นำชุมชน หรือกระทำผ่านองค์กร (Organization) ดังนั้นผู้นำชุมชน องค์กรจะต้องเป็นเสมือนตัวนำให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงได้

โดยหลักการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนของสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมกับภาครัฐการนั้น International Association for Public Participation ได้แบ่งระดับของการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็น 5 ระดับ ดังนี้

1. การให้ข้อมูลข่าวสาร ถือเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับต่ำที่สุด แต่เป็นระดับที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นก้าวแรกของการที่ภาครัฐจะเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าสู่กระบวนการมีส่วนร่วมในเรื่องต่าง ๆ วิธีการให้ข้อมูลสามารถใช้ช่องทางต่าง ๆ เช่น เอกสาร สิ่งพิมพ์ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อต่าง ๆ การจัดนิทรรศการ จดหมายข่าว การจัดงาน แลกเปลี่ยน การติดประกาศ และการให้ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น

2. การรับฟังความคิดเห็น เป็นกระบวนการที่เปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลข้อเท็จจริงและความคิดเห็นเพื่อประกอบการตัดสินใจของหน่วยงานภาครัฐด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น การรับฟังความคิดเห็น การสำรวจความคิดเห็น การจัดเวทีสาธารณะ การแสดงความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น

3. การเกี่ยวข้อง เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานหรือร่วมเสนอแนะทางที่นำไปสู่การตัดสินใจ เพื่อสร้างความมั่นใจให้ประชาชนว่าข้อมูลความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนจะถูกนำไปพิจารณาเป็นทางเลือกในการบริหารงานของภาครัฐ เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพิจารณาประเด็นนโยบายสาธารณะ เป็นต้น

4. ความร่วมมือ เป็นการให้กลุ่มประชาชนผู้แทนภาคสาธารณะมีส่วนร่วม โดยเป็นส่วนหนึ่งกับภาครัฐในทุกขั้นตอนของการตัดสินใจ และมีการดำเนินกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เช่น คณะกรรมการที่มีฝ่ายประชาชนร่วมเป็นกรรมการ เป็นต้น

5. การเสริมอำนาจแก่ประชาชน เป็นขั้นที่ให้บทบาทประชาชนในระดับสูงที่สุด โดยให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจ เช่น การลงประชามติในประเด็นสาธารณะต่าง ๆ โครงการกองทุนหมู่บ้านที่มอบอำนาจให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจทั้งหมด การทำโครงการและกิจกรรมต่างๆที่เกิดจากความต้องการของประชาชน เป็นต้น

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และถวิลวดี บุรีกุล (2548: 15) กล่าวถึง การมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การที่อำนาจในการตัดสินใจไม่ควรเป็นของกลุ่มคนจำนวนน้อย แต่อำนาจควรได้รับการจัดสรรในระหว่างประชาชน เพื่อทุก ๆ คนได้มีโอกาสที่จะมีอิทธิพลต่อกิจกรรมส่วนรวม

เจมส์ แอล เกรย์ตัน (2006 อ้างถึงใน วันชัย วัฒนศัพท์, ถวิลวดี บุรีกุล และ เมธิสา พงษ์ศักดิ์ศรี, 2551: 3) ได้กำหนดความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า เป็นกระบวนการที่รวบรวมเอาความห่วงกังวล ความต้องการและค่านิยมต่าง ๆ ของสาธารณชนไว้อยู่ในกระบวนการตัดสินใจของรัฐและเอกชน เป็นการสื่อสารสองทาง และเป็นการมีปฏิสัมพันธ์ที่มีเป้าหมายเพื่อการตัดสินใจที่ดีกว่าและที่ได้รับการสนับสนุนจากสาธารณชน

ปัทมา สุปก่าบั้ง (2556 อ้างถึงใน บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และคณะ, 2554: 18) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ในรายงานการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ ว่าหมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิในกระบวนการนโยบายสาธารณะทั้งในด้านการให้และรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การให้ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ การร่วมตัดสินใจ ทั้งในขั้นตอนการริเริ่มนโยบาย การจัดทำแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งการปฏิบัติ การติดตาม และประเมินผลตามนโยบายแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมนั้น

3.2 ขั้นตอนและกระบวนการมีส่วนร่วม

เซนเทนเดอร์ (Szentendre, 1970 อ้างถึงใน สถาบันพระปกเกล้า, 2545: 30-31) กล่าวถึงการแบ่ง กระบวนการการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมคานการวางแผน
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ
3. การมีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

โกวิทช์ พวงงาม (2545: 8) ได้สรุปถึงการมีส่วนร่วมที่แท้จริงของประชาชนในการพัฒนาควรมี 4 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาของแต่ละท้องถิ่น กล่าวคือ ถ้าหากชาวชนบทยังไม่สามารถทราบถึงปัญหาและเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหา ในท้องถิ่นของตนเป็นอย่างดีแล้ว การดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาของท้องถิ่นย่อมไร้ประโยชน์ เพราะชาวชนบทจะไม่เข้าใจและมองไม่เห็นถึงความสำคัญของการดำเนินงานเหล่านั้น

2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม เพราะการวางแผนดำเนินงานเป็นขั้นตอนที่จะช่วยให้ชาวชนบทรู้จักวิธีการคิด การตัดสินใจอย่างมีเหตุผลรู้จักการนำเอาปัจจัยข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน

3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน แม้ชาวชนบทส่วนใหญ่จะมีฐานะยากจนแต่ก็มีแรงงานของตนเองที่สามารถใช้เข้าร่วมได้ การร่วมลงทุนและปฏิบัติงานจะทำให้ชาวชนบทสามารถคิดค้นทุนดำเนินงานได้ด้วยตนเองทำให้ได้เรียนรู้การดำเนินกิจกรรมอย่างใกล้ชิด

4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน ถ้าหากการติดตามงานและประเมินผลงานขาดการมีส่วนร่วมแล้วชาวชนบทย่อมจะไม่ทราบด้วยตนเองว่างานที่ทำไปนั้นได้รับผลดีได้รับประโยชน์หรือไม่อย่างไร การดำเนินกิจกรรมอย่างเดียวกันในโอกาสต่อไปจึงอาจจะประสบความสำเร็จลำบาก

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ, กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา และทบวงมหาวิทยาลัย (2545: 116) ยังได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในขั้นตอนของการพัฒนา 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาในชุมชนตลอดจนกำหนดความต้องการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการ

2. ขั้นมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการกำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงาน ตลอดจนกำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากรที่ใช้

3. ชั้นมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาเป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างประโยชน์โดยการสนับสนุนทรัพยากร วัสดุอุปกรณ์และแรงงาน หรือเข้าร่วม บริหารงาน ประสานงานและดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก

4. ชั้นการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่พึงได้รับจากการพัฒนา หรือยอมรับผลประโยชน์อันเกิดจากการพัฒนาทั้งด้านวัตถุและจิตใจ

5. ชั้นการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนา เป็นขั้นที่ประชาชนเข้าร่วม ประเมินว่าการพัฒนาที่ได้กระทำไปนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์เพียงใด ระดับของการมีส่วนร่วม

3.3 ระดับการมีส่วนร่วม

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2546: 17) ได้กล่าวถึงระดับของการมีส่วนร่วมตาม หลักการทั่วไปว่าแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

1. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ให้ข้อมูลของตน/ครอบครัว/ชุมชนของตน
2. การมีส่วนร่วมรับข้อมูลข่าวสาร
3. การมีส่วนร่วมตัดสินใจโดยเฉพาะในโครงการที่ตนมีส่วนได้เสียโดยแบ่งเป็น 3 กรณีแล้วแต่กิจกรรมในตนเองอยู่ในขั้นตอนใดต่อไปนี้

3.1 คนมีน้ำหนักการตัดสินใจน้อยกว่าเจ้าของโครงการ

3.2 คนมีน้ำหนักการตัดสินใจเท่ากับเจ้าของโครงการ

3.3 คนมีน้ำหนักการตัดสินใจมากกว่าเจ้าของโครงการ

4. การมีส่วนร่วมทำ คือร่วมในขั้นตอนการดำเนินงานทั้งหมด

5. การมีส่วนร่วมสนับสนุน คืออาจไม่มีโอกาสร่วมทำแต่มีส่วนร่วมช่วยเหลือใน ด้านอื่น ๆ

นอกจากนี้ยังได้มีการแบ่งระดับของการมีส่วนร่วมเป็นระดับของการมีส่วนร่วม ตามแนวทางพัฒนาชุมชนเป็นการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยได้แบ่งไว้ดังนี้

1. ร่วมค้นหาปัญหาของตนให้เห็นว่าสิ่งใดที่เป็นปัญหารากเหง้าของปัญหา
2. ร่วมค้นหาสิ่งที่จำเป็นของคนในปัจจุบันคืออะไร

- 2.1 ร่วมคิดช่วยตนเองในการจัดลำดับปัญหา เพื่อจะแก้ไขสิ่งใดก่อนหลัง
- 2.2 วางแผนแก้ไขปัญหาเป็นเรื่อง ๆ
- 2.3 ร่วมระดมความคิด ถึงทางเลือกต่าง ๆ และเลือกทางเลือกที่เหมาะสม เพื่อ แก้ไขปัญหาที่วางแผนนั้น
- 2.4 ร่วมพัฒนาเทคโนโลยีที่จะนำมาใช้
- 2.5 ร่วมดำเนินการแก้ไขปัญหานั้น ๆ
- 2.6 ร่วมติดตามการดำเนินงานและประเมินผลการดำเนินงาน
- 2.7 ร่วมรับผลประโยชน์/หรือร่วมเสียผลประโยชน์จากการดำเนินงาน

3.4 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

หลักการสำคัญของการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนมี ดังนี้ (จิต นิลพานิช และกุลธร ฌนาพงศธร, 2532: 362)

1. หลักการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างทางราชการกับประชาชน โดยยึดถือความศรัทธาของประชาชนที่มีต่อหน่วยงานหรือต่อบุคคล
2. หลักการจัดความชัดเจน ความชัดเจนในเรื่องผลประโยชน์และความคิด จะมีอิทธิพลต่อการดำเนินงานพัฒนาเป็นอย่างมากเพราะจะทำให้งานหยุดชะงักและล้มเหลว
3. หลักการสร้างอุดมการณ์และค่านิยมในด้านความขยัน ความอดทน การร่วมมือ การซื่อสัตย์ และการพึ่งตนเอง เพราะอุดมการณ์เป็นเรื่องที่จะจูงใจประชาชนให้ร่วมสนับสนุนนโยบาย และเป้าหมายการดำเนินงาน และอาจก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน
4. การให้การศึกษาอบรมอย่างต่อเนื่องเป็นการส่งเสริมให้คนมีความรู้ความคิดของตนเอง ช่วยให้ประชาชนมั่นใจในตนเองมากขึ้น การให้การศึกษาอบรมโดยให้ประชาชนมีโอกาสทดลองคิด ปฏิบัติ จะช่วยให้ประชาชนสามารถคุ้มครองตนเอง ได้รู้จักวิเคราะห์เห็นคุณค่าของงาน และนำไปสู่การเข้าร่วมในการพัฒนา
5. หลักการทำงานเป็นทีม สามารถนำมาใช้ในการแสวงหาความร่วมมือในการพัฒนาได้
6. หลักการสร้างพลังชุมชน การรวมกลุ่มกันทำงานจะทำให้เกิดพลังในการทำงานและทำให้งานเกิดประสิทธิภาพ

สำนักมาตรฐานการศึกษา, สำนักงานสภาพัฒนาการศึกษาระดับปริญญา, กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา และทบวงมหาวิทยาลัย (2545: 118) ได้กล่าวถึงยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 2 ประการคือ

1. การจัดกระบวนการเรียนรู้ สามารถทำได้หลายวิธี ดังนี้
 - 1.1 จัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ของหมู่บ้านเพื่อทำความเข้าใจและเรียนรู้ร่วมกันในประเด็นต่าง ๆ
 - 1.2 จัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์หรือจัดทัศนศึกษาระหว่างกลุ่มองค์กร ต่าง ๆ ภายในชุมชนและระหว่างชุมชน
 - 1.3 แก่อบรมเพื่อพัฒนาทักษะเฉพาะด้านต่าง ๆ
 - 1.4 ลงมือปฏิบัติจริง
 - 1.5 ถ่ายถอดประสบการณ์และสรุปบทเรียนที่จะนำไปสู่การปรับปรุงกระบวนการทำงานที่เหมาะสม
2. การพัฒนาผู้นำเครือข่าย เพื่อให้ผู้นำเกิดความมั่นใจในความและ ความสามารถที่มี จะช่วยให้สามารถริเริ่มกิจกรรมการแก้ไขปัญหา หรือกิจกรรมการ พัฒนาได้ ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี ดังนี้
 - 2.1 แลกเปลี่ยน เรียนระหว่างผู้นำทั้งภายในและภายนอกชุมชน
 - 2.2 สนับสนุนการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนอย่างต่อเนื่อง และสนับสนุนข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นอย่างต่อเนื่อง
 - 2.3 แลกเปลี่ยนเรียนและดำเนินงานร่วมกันของเครือข่ายอย่างต่อเนื่องจะทำให้เกิดกระบวนการจัดการและจัดองค์กรร่วมกัน

กรรมวิธีในการมีส่วนร่วมของประชาชน

โกวิท พวงงาม (2545: 11) ได้กล่าวถึงกรรมวิธีการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า สามารถทำได้หลายวิธีที่สำคัญมี ดังต่อไปนี้

1. การเข้าร่วมประชุมอภิปราย เป็นการเข้าร่วมอภิปรายหรือเนื้อหาสาระของแผนงานหรือ โครงการพัฒนา เพื่อสอบถามความคิดเห็นของประชาชน
2. การถกเถียง เป็นการแสดงความคิดเห็นโต้แย้งตามวิถีทางประชาธิปไตย

เพื่อให้ทราบถึงผลดี ผลเสียในกรณีต่าง ๆ โดยเฉพาะประชาชนในท้องถิ่นที่มีผลกระทบ ทั้งทางบวกและทางลบต่อความเป็นอยู่ของเขา

3. การให้คำปรึกษาแนะนำ ประชาชนต้องร่วมเป็นกรรมการในคณะกรรมการบริหารโครงการเพื่อให้ความมั่นใจว่ามีเสียงของประชาชนที่ถูกผลกระทบ เข้ามีส่วนร่วม รับรู้และร่วมในการตัดสินใจและการวางแผนด้วย

4. การสำรวจ เป็นวิธีการให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ อย่างทั่วถึง

5. การประสานงานร่วม เป็นกรรมวิธีที่ประชาชนเข้าร่วมตั้งแต่การคัดเลือกตัวแทนของกลุ่มเข้าไปเป็นแกนนำในการจัดการหรือบริหาร

6. การจัดทัศนศึกษาเป็นการให้ประชาชนได้เข้าร่วมตรวจสอบข้อเท็จจริง ณ จุดดำเนินการ ก่อนให้มีการตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่ง

7. การสัมภาษณ์หรือพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการกับผู้นำ รวมทั้งประชาชนที่ได้รับผลกระทบเพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและความต้องการที่แท้จริงของท้องถิ่น

8. การไต่สวนสาธารณะ เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่มเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นต่อนโยบาย กฎ ระเบียบในประเด็นต่าง ๆ ที่จะมีผลกระทบต่อประชาชน โดยรวม

9. การสาธิต เป็นการใช้เทคนิคการสื่อสารทุกรูปแบบเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนรับทราบอย่างทั่วถึงและชัดเจนอันจะเป็นแรงจูงใจให้เข้ามามีส่วนร่วม

10. การรายงานผล เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนทบทวนและสะท้อนผลการตัดสินใจต่อโครงการอีกครั้งหนึ่ง หากมีการเปลี่ยนแปลงจะได้แก้ไขได้ทันทั่วถึง

4. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

4.1 ความหมายของการบริหาร

สมพงษ์ เกษมสิน (2514: 13-14) มีความเห็นว่า การบริหาร หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์นำเอาทรัพยากรบริหาร (Administrative Resource) เช่น คน เงิน วัสดุสิ่งของ และการจัดการ มาประกอบการตามกระบวนการบริหาร (Process of Administration) เช่น POSDCoRB Model ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

อนันต์ เกตุวงศ์ (2523: 27) ให้ความหมายการบริหารว่า เป็นการประสานความพยายามของมนุษย์ (อย่างน้อย 2 คน) และทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อทำให้เกิดผลตามต้องการ

ไพบูลย์ ช่างเรียน (2532: 17) ให้ความหมายการบริหารว่า หมายถึง ระบบที่ประกอบไปด้วยกระบวนการในการนำทรัพยากรทางการบริหารทั้งทางวัตถุและคนมาดำเนินการเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ดิน ปรัชญพฤษ์ (2535: 8) มองการบริหารในลักษณะที่เป็นกระบวนการโดยหมายถึงกระบวนการนำเอาการตัดสินใจ และนโยบายไปปฏิบัติ ส่วนการบริหารรัฐกิจหมายถึงเกี่ยวข้องกับการนำเอานโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ

บุญทัน ดอกไธสง (2537: 1) ให้ความหมายว่า การบริหาร คือ การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดเพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคล องค์กร หรือประเทศ หรือการจัดการเพื่อผลกำไรของทุกคนในองค์กร

ธงชัย สันติวงษ์ (2543) กล่าวถึงลักษณะของงานบริหารจัดการไว้ 3 ด้าน คือ

1) ในด้านที่เป็นผู้นำหรือหัวหน้างาน งานบริหารจัดการ หมายถึง ภาระหน้าที่ของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ปฏิบัติตนเป็นผู้นำภายในองค์กร

2) ในด้านของภารกิจหรือสิ่งที่ต้องทำ งานบริหารจัดการ หมายถึง การจัดระเบียบทรัพยากรต่าง ๆ ในองค์กร และการประสานกิจกรรมต่าง ๆ เข้าด้วยกัน

3) ในด้านของความรับผิดชอบ งานบริหารจัดการ หมายถึง การต้องทำให้งานต่าง ๆ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีด้วยการอาศัยบุคคลต่าง ๆ เข้าด้วยกัน

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2548: 5) กล่าวไว้ว่า การบริหารจัดการ (Management Administration) การบริหารการพัฒนา (Development Administration) แม้กระทั่งการบริหารการบริการ (Service Administration) แต่ละคำมีความหมายคล้ายคลึงหรือใกล้เคียงกันที่เห็นได้อย่างชัดเจนมีอย่างน้อย 3 ส่วน คือ

1. ล้วนเป็นแนวทางหรือวิธีการบริหารงานภาครัฐที่หน่วยงานของรัฐ และ/หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ นำมาใช้ในการปฏิบัติราชการเพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารราชการ

2. มีกระบวนการบริหารงานที่ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ การคิด (Thinking) หรือการวางแผน (Planning) การดำเนินงาน (Acting) และการประเมินผล (Evaluating)

3. มีจุดหมายปลายทาง คือ การพัฒนาประเทศไปในทิศทางที่ทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น รวมทั้งประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้าและมั่นคงเพิ่มขึ้น สำหรับส่วนที่แตกต่างกัน คือ แต่ละคำมีจุดเน้นต่างกัน กล่าวคือ การบริหารจัดการเน้นเรื่องการนำแนวคิดการจัดการของภาคเอกชนเข้ามาใช้ในการบริหารราชการ เช่น การมุ่งหวังผลกำไร การแข่งขัน ความรวดเร็ว การตลาด การประชาสัมพันธ์ การจูงใจด้วยค่าตอบแทน การลดขั้นตอน และการลดพิธีการ เป็นต้น ในขณะที่การบริหารการพัฒนาให้ความสำคัญเรื่องการบริหารรวมทั้งพัฒนานโยบาย แผน แผนงาน และ โครงการ (Policy, Plan, Program and Project) หรือกิจกรรมของหน่วยงานของรัฐ ส่วนการบริหารการบริการเน้นเรื่องการอำนวยความสะดวกและการให้บริการแก่ประชาชน

สรุปการบริหารหรือการบริหารจัดการ มีแนวคิดมาจากการที่มนุษย์เป็นสัตว์สังคม จึงจำเป็นต้องอยู่รวมกันเป็นกลุ่มก้อน และจะต้องมีผู้นำกลุ่มคอยควบคุมกำกับดูแลและกำหนดแนวทางในการอยู่ร่วมกันภายในกลุ่มเพื่อให้เกิดความสุขและความสงบเรียบร้อย โดยจะเรียกผู้นำกลุ่มว่าผู้บริหาร และเรียกการกำกับดูแลว่าการบริหารจัดการ

4.2 แนวคิดพื้นฐานการบริหารจัดการ

ฟาโยล (1964: 43) ได้เสนอแนวคิดในการบริหารจัดการสำหรับหน่วยงานซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการบริหารจัดการในศูนย์สื่อการศึกษาได้เป็นอย่างดี โดยมีแนวปฏิบัติ 5 ประการ และนิยมเรียกย่อ ๆ ว่า OSCAR (อ่านว่า ออสการ์) ได้สรุปไว้ดังนี้

1. ต้องกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective) หน่วยงานจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ไว้ให้ชัดเจน ตลอดจนกำหนดตำแหน่งงานต่าง ๆ โดยแต่ละตำแหน่งจะต้องกำหนดเป้าหมายภาระงานที่รับผิดชอบและพันธกิจให้สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ที่มีหน่วยงานนั้นขึ้นมา ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าเมื่อบุคลากรในหน่วยงานแต่ละคนได้ปฏิบัติด้วยความรับผิดชอบกระตือรือร้นจนบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้แล้ว วัตถุประสงค์และเป้าหมายของหน่วยงานก็จะสำเร็จได้

2. ต้องแบ่งงานตามความเชี่ยวชาญเฉพาะอย่าง (Specialization) ภารกิจของงานในแต่ละตำแหน่งควรจัดขอบเขตให้ปฏิบัติบุคคลและตำแหน่งอย่าให้ต้องปฏิบัติงานหลายอย่างเกินไป ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้เกิดความชำนาญเฉพาะอย่าง นอกจากนั้นกิจกรรมหรือภารกิจที่เกี่ยวข้อง

กันก็ต้องจัดไว้ในกลุ่มเดียวกันซึ่งถือว่าเป็นหลักการแบ่งตามความเชี่ยวชาญเฉพาะอย่าง การแบ่งภารกิจออกเป็นฝ่ายจึงมีความจำเป็น

3. ต้องให้เกิดการประสานงาน (Coordination) เมื่อแบ่งงานกันรับผิดชอบเป็นฝ่ายจะส่งผลให้มีบุคลากรจำนวนมากในหน่วยงาน การประสานงานกันในแต่ละฝ่ายย่อมมีความจำเป็นเพื่อให้บุคลากรในหน่วยงานปฏิบัติงานที่ตนรับผิดชอบได้อย่างราบรื่น โดยไม่ซ้ำซ้อนขัดแย้งกับฝ่ายอื่นทำให้กิจกรรมการดำเนินงานของหน่วยงานไปสู่ว่าเป้าหมายที่พึงประสงค์ได้ง่ายหากไม่มีการประสานงานที่ดีแล้วการดำเนินงานอาจไม่ราบรื่นเกิดอุปสรรคต่อหน้าที่การงานที่รับผิดชอบได้ง่าย

4. ต้องให้มีอำนาจหน้าที่ (Authority) ในการปฏิบัติของหน่วยงานใดก็ตามจำเป็นต้องมีบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ทำหน้าที่เป็นผู้นำหรือเป็นหัวหน้ารับผิดชอบสูงสุดในหน่วยงานโดยรับภาระในการกำหนดนโยบายและสามารถตัดสินใจสั่งการได้โดยใช้การจัดสายบังคับบัญชาดังนั้นในหน่วยงานต้องมีสายบังคับบัญชาให้เหมาะสม

5. ต้องให้เกิดความรับผิดชอบ (Responsibility) อำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้กับบุคคลในหน่วยงานจะต้องสัมพันธ์กับความรับผิดชอบบุคคลใดที่ได้รับมอบหมายงานใดให้รับผิดชอบเพื่อความสำเร็จของหน่วยงานในระดับใดก็ควรจะได้รับมอบอำนาจหน้าที่ให้เพียงพอที่จะปฏิบัติที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จด้วยความรับผิดชอบ

การบริหารงานจำเป็นต้องมีทรัพยากรอันเป็นปัจจัยพื้นฐานทางการจัดการ โดยทั่วไปถือว่าทรัพยากรที่เป็นปัจจัยสำคัญของการจัดการมีอยู่ 4 ประการซึ่งรู้จักในนามของ 4M ได้แก่

- บุคลากรหรือคน (Man) เป็นผู้ที่ปฏิบัติภารกิจและกิจกรรมต่าง ๆ ภายในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา

- เงินหรืองบประมาณ (Money) เป็นงบประมาณที่นำมาใช้ในการดำเนินการและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ

- วัสดุ อุปกรณ์หรือสิ่งของ (Materials) หมายถึง วัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้หรือสิ่งของที่นำมาใช้ผลิตและบริการรวมถึงอาคารสถานที่

- การจัดการ (Management) หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับการจัดการ เช่น การ บังคับบัญชา การกำหนดขอบข่ายงาน (Job Description) อำนาจหน้าที่ ขวัญและกำลังใจในการ ปฏิบัติงาน การกำหนดเวลาที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมาย เป็นต้น

ลูเธอร์ กุลิก และลินคอล์น เออร์วิค (Luther Gulick & Lyndall Urwick) ได้พัฒนา แนวคิดของ Taylor และ Fayol โดยเพิ่มหลักการบริหารหรือกระบวนการบริหารที่ Fayol ให้ไว้อีก รวม 7 ประการ และได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายจนถึงปัจจุบันเป็นที่รู้จักกันตามอักษรย่อว่า “POSDCORB” กระบวนการบริหารจัดการ “POSDCORB” นี้เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางใน การนำประยุกต์ใช้ในกระบวนการบริหารจัดการหน่วยงาน และมักจะถูกกล่าวถึงอ้างอิงบ่อยๆ ใน วงการต่าง ๆ คือ

การวางแผน (Planning : P) หมายถึง การจัดวางโครงการแผนการปฏิบัติงานและ วิธีการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้าว่าจะต้องทำอะไรบ้างและทำอย่างไรเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

การจัดหน่วยงาน (Organizing : O) หมายถึง การกำหนดโครงสร้างของหน่วยงาน การแบ่งส่วนงาน การจัดสรรงานตำแหน่งต่าง ๆ และกำหนดอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจน

การจัดตัวบุคคล (Staffing : S) หมายถึง การบริหารงานด้านบุคลากร ได้แก่ การจัด อัตรากำลัง การสรรหา การเลื่อนขั้น การพัฒนาบุคลากร เลื่อนตำแหน่ง การส่งเสริมขวัญและ กำลังใจ สวัสดิการ การเสริมสร้างบรรยากาศในการทำงาน การประเมินผลการปฏิบัติงาน เป็นต้น

การอำนวยการ (Direction : D) หมายถึง การวินิจฉัยสั่งการ ควบคุม บังคับบัญชา การควบคุมการปฏิบัติงาน และควบคุมดูแลการปฏิบัติของผู้บริหารในฐานะหัวหน้าหน่วยงาน

การประสานงาน (Coordination : Co) หมายถึง การประสานกิจการด้านต่าง ๆ ของ หน่วยงาน เพื่อให้เกิดความร่วมมือที่ดีและนำไปสู่เป้าหมายเดียวกัน

การรายงาน (Reporting : R) หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงานของบุคลากร ระดับต่าง ๆ ในหน่วยงานเพื่อให้ผู้บริหารและสมาชิกของหน่วยงานได้ทราบความเคลื่อนไหวและ ความคืบหน้าของภารกิจอย่างสม่ำเสมอ

การงบประมาณ (Budgeting : B) หมายถึง การจัดทำงบประมาณการจัดทำบัญชี การใช้จ่ายเงินและการควบคุมตรวจสอบทางการเงินและทรัพย์สิน

องค์ประกอบพื้นฐานของกระบวนการบริหารจัดการ

การดำเนินงานในหน่วยงานใดก็ตามให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ต้องอาศัยองค์ประกอบพื้นฐานเชิงระบบ 3 องค์ประกอบดังนี้

การวางแผน (Planning) บางทีเรียกว่าการวางแผนระบบ (System Planning) ประกอบด้วย การกำหนดจุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย กลวิธีเป็นการทำความเข้าใจในทรัพยากรที่ต้องบริหารจัดการ ผลที่คาดว่าจะได้จากการดำเนินการและกำหนดปัจจัยที่จะช่วยเสริมให้บรรลุผลสำเร็จ

การดำเนินงาน (Implementation or System Programming) หมายถึง การจัดดำเนินงานบริการจัดการหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพ (Efficiency) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) และประหยัด (Economy) ทุกด้าน โดยให้ผลออกมา (Output) ดีที่สุด ได้แก่ การจัดองค์กรหรือบางทีเรียกว่าการจัดหน่วยงานการจัดสรรทรัพยากร การจัดดำเนินการและจัดการกิจหรือกิจกรรม

การกำกับติดตามและประเมินผล (Monitoring and Evaluation) เป็นการวัดและประเมินผลกิจกรรมในการดำเนินงานของศูนย์สื่อการศึกษาด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้และเสนอแนวทางการปรับปรุงแก้ไขถ้าพบข้อบกพร่อง

5. แนวคิดเกี่ยวกับความสำเร็จในการดำเนินงาน

การศึกษาถึงแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการทำงานของกลุ่มอาชีพ มักเน้นการวัดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน ซึ่ง “ประสิทธิภาพ” (Efficiency) เป็นผลสำเร็จของการปฏิบัติงานที่ปรากฏว่าเป็นไปตามเป้าหมายต่อไป “ประสิทธิผล” (Effectiveness) เป็นผลสำเร็จในการปฏิบัติงานในขั้นสุดท้าย มีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับการวัดความสำเร็จในการทำงานไว้หลายความหมาย ดังนี้

มิลเลท (Millet 1992: 143 อ้างถึงใน ประภาส นาคประกอบ, 2538: 15) ประสิทธิภาพ มิลเลท ได้ให้ความหมายของประสิทธิภาพ หมายถึง ผลการปฏิบัติงานที่ทำให้เกิดความพึงพอใจและได้รับผลกำไรในการปฏิบัติ

เบอร์แทรม (Bertram 1988: 184 อ้างถึงใน ประภาส นาคประกอบ, 2538: 16) ประสิทธิภาพ เบอร์แทรม ให้ความหมายของประสิทธิผลว่าเป็นการสมคูลอย่างดีที่สุดระหว่าง

กิจกรรมทางด้านการปรับตัว (Adaptation) และการรักษาสภาพ ดังนั้น กิจกรรมขององค์กรซึ่งเป็นเครื่องตัดสินการปฏิบัติงานขององค์กรว่ามีประสิทธิภาพหรือไม่จึงประกอบไปด้วยกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. การได้มาซึ่งทรัพยากร (Acquiring Resources)
2. การใช้ตัวป้อน (Input) อย่างมีประสิทธิภาพเมื่อเทียบกับผลผลิต (Output)
3. การผลิต ผลผลิตในรูปแบบสินค้าและบริการ
4. การปฏิบัติงานด้านเทคนิค (Technical) ด้านบริหาร (Administrative) อย่างมีเหตุผล
5. การลงทุนในองค์กร (Investing in Organization)
6. การปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของพฤติกรรม (Conforming to Codes of Behavior)
7. การตอบสนองความสนใจที่แตกต่างกันของบุคคลและกลุ่ม

6. แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุนแม่ของแผ่นดิน

6.1 ความเป็นมาของกองทุน

เมื่อปีพุทธศักราช 2546 สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จแปรพระราชฐานไปเยี่ยมพสกนิกรในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พระองค์ได้เสด็จเยี่ยมราษฎรของหมู่บ้านที่เคยมีปัญหาสุขภาพเสียดและสามารถไขปัญหาได้ด้วยพลังของประชาชน ที่ อ.วังสามหมอ จ.อุดรธานี ตามกระบวนการชุมชนเข้มแข็งด้วยการใช้แนวทางสันติวิธีให้ผู้เคยค้าเคยเสพในระดับหมู่บ้านปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากผู้ที่เป็น “ภาระ” ให้กลับมาเป็น “พลัง” ในการแก้ไขปัญหาเสพเสียดให้กับหมู่บ้านของตนเอง โดยที่ภาครัฐเป็นผู้ให้การสนับสนุน ทรงพอพระราชหฤทัยในการแก้ไขปัญหาด้วยวิธีนี้อย่างมาก ในการเสด็จฯ ครั้งนั้น พระองค์ได้ประทับแรม ณ พระตำหนักภูพานราชนิเวศน์ และได้เสด็จลงเยี่ยมราษฎรที่เป็นมวลชนกลุ่มต่าง ๆ ที่ไปเข้าเฝ้าฯ ณ โครงการชลประทานสกลนคร (ห้วยเดียง) อ.ภูพาน จ.สกลนคร พล.ต.อ.ชิดชัยวรรณ สถิตย์ เลขานุการ ป.ป.ส. (ในขณะนั้น) จึงได้ขอพระราชทานพระราชวโรกาสนำตัวแทนกลุ่มราษฎรอาสาป้องกันภัยเสพเสียด (รสปส.) เข้าเฝ้าฯ ด้วย มีการแสดงละครหน้าพระที่นั่งเพื่อสื่อให้ทอดพระเนตรถึงการแก้ไขปัญหาเสพเสียดด้วยพลังของชุมชนและการให้อภัยผู้ค้าผู้เสพระดับหมู่บ้านตาม

แนวทางสันติ แล้วมีการปฏิญาณตนขอเลิกยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและขอเป็นกำลังในการแก้ไขปัญหายาเสพติดของชาติตลอดไป

ในวันนั้นพระองค์ท่านได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ให้กับเลขาธิการ ป.ป.ส. จำนวนหนึ่งเพื่อนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดให้กับประชาชนต่อไป ตั้งแต่ที่สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ผ่านเลขาธิการ ป.ป.ส. เพื่อให้เป็นประโยชน์ของหมู่บ้านและชุมชนต่างๆ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดนั้น หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งราษฎรอาสาสมัครทั้งหลาย จึงมีความเห็นร่วมกันว่า พระราชทรัพย์ที่ได้รับพระราชทานนั้นถือเป็นมงคลสูงสุด เป็นเสมือนพระราชปณิธานของพระองค์ ที่ทรงจะให้มีการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้านและชุมชน หากได้นำพระราชทรัพย์พระราชทานนี้ ไปไว้ที่หมู่บ้านและชุมชน ก็จะเป็นขวัญกำลังใจสูงสุดของปวงราษฎรทั้งหลายที่จะดำเนินการให้พระราชปณิธานของพระองค์บรรลุผล ซึ่งย่อมหมายถึงความสงบสุข ร่มเย็น ปราศจากปัญหายาเสพติด จึงได้เรียกพระราชทรัพย์พระราชทานนี้ว่า “กองทุนแม่ของแผ่นดิน” และเรียกชื่อหมู่บ้านและชุมชนที่ได้รับกองทุนแม่ของแผ่นดินว่า “หมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน” โดยมีการพระราชทานกองทุนแม่ของแผ่นดินครั้งแรก เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2557 ณ ศูนย์ปฏิบัติธรรมสวนเวฬุวัน อ.เมือง จ.ขอนแก่น โดยทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญาสิริวัฒนาพรรณวดี ได้เสด็จแทนพระองค์สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ มาเป็นประธานในพิธีพระราชทานกองทุนแม่ของแผ่นดินให้กับผู้แทนหมู่บ้าน/ชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นจำนวน 672 หมู่บ้าน/ชุมชน

6.1.1 ปรัชญาแนวคิดกองทุนแม่ของแผ่นดิน

คำว่า กองทุนแม่ของแผ่นดิน มีองค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 เรียกว่า เงินขวัญถุงพระราชทาน เป็นพระราชทรัพย์ที่สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ได้พระราชทานให้กับหมู่บ้านและชุมชน โดยสำนักงาน ป.ป.ส. ได้สมทบงบประมาณส่วนหนึ่งนำมาจัดสรรให้กับหมู่บ้านและชุมชน แห่งละ 8,000 บาท เงินจำนวนนี้เปรียบเสมือนสิ่งทีระลึกถึงแห่งพระราชปณิธานของสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เป็นเงินพระราชทานอันเป็นสัญลักษณ์แห่งพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น จึงถือเป็นเงินศักดิ์สิทธิ์อันหาที่เสมอเหมือนมิได้ จึงเก็บไว้เป็นเงินขวัญถุงในหมู่บ้าน/ชุมชน โดยไม่มีการใช้จ่าย

ส่วนที่ 2 เรียกว่า ทุนศรัทธา เป็นเงินที่ราษฎรในหมู่บ้านและชุมชนที่ได้รับ กองทุนแม่ของแผ่นดิน จะร่วมกันบริจาคอย่างต่อเนื่องและรวบรวมขึ้นด้วยพลังความศรัทธา สมทบ เข้ากองทุนแม่ของแผ่นดินในแต่ละหมู่บ้าน เป็นการแสดงออกถึงทุนทางสังคมของหมู่บ้าน/ชุมชน ที่ต้องการไม่ให้มีปัญหาสุขภาพเสียดินหมู่บ้านอย่างเป็นทางการ

ส่วนที่ 3 เรียกว่า ทุนปัญญา เป็นเงินที่ราษฎรในหมู่บ้านและชุมชนดังกล่าว คิดค้นขึ้นด้วยภูมิปัญญาของตนเองในการระดมทุนเพื่อขยายกองทุน ให้กองทุนมีการองเงยขึ้น จน สามารถนำไปใช้จ่ายเพื่อการแก้ไขปัญหาสุขภาพเสียดินหมู่บ้าน ได้อย่างเพียงพอต่อไป

กองทุนแม่ของแผ่นดิน ที่เป็นผลจากการระดมทุนจากทุนศรัทธา และทุน ปัญญา ราษฎรในหมู่บ้านและชุมชนจะนำไปใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพเสียดินรวมทั้ง ปัญหาอื่น ๆ จนสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนบนวิถีแห่งความพอเพียง ไม่ว่าจะ เป็นการสมทบทุนช่วยเหลือการบำบัดรักษาของผู้เสียดิน การส่งเสริมอาชีพ การสนับสนุน กิจกรรมกลุ่มเสี่ยงยาเสียดินและกิจกรรมเยาวชน การเฝ้าระวังและรักษาพื้นที่ การสนับสนุนทุนการศึกษาของเยาวชน การส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง การช่วยเหลือความเดือดร้อนต่างๆในชุมชน รวมถึงการฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมของชุมชน ฯลฯ จนแทบจะกล่าวได้ว่า กองทุนแม่ของแผ่นดิน คือ กองทุนที่รวมจิตใจของผู้คน เพื่อช่วยเหลือผู้คนที่ทุกข์ยาก นับเป็นทุนเริ่มต้นแห่งความดีงาม แนวคิดความร่วมมือระหว่างภาคประชาชนกับราชการ มีข้อคิดสำคัญในการท างานร่วมกันระหว่าง รัฐกับประชาชนว่าในการดำเนินงาน โครงการต่างๆของรัฐที่ผ่านมา ไม่ว่าจะการแก้ไขปัญหาใด ๆ ก็ ตาม โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาด้านสังคม หากให้รัฐดำเนินการแต่เพียงฝ่ายเดียวจะ ได้ผลไม่ถึง เป้าหมายที่ต้องการ และหากให้ประชาชนดำเนินการเองทั้งหมดก็ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่ สมบูรณ์ได้เช่นกัน ฉะนั้นหากเห็นแล้วว่าทั้ง 2 ภาคส่วนมีเป้าหมายร่วมกันก็ควรให้มีการบูรณาการ การดำเนินงานร่วมกัน โดยมีบทบาทที่ชัดเจนของแต่ละภาคส่วนอย่างเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

6.1.2 ลักษณะที่แตกต่างจากกองทุนอื่นๆ

กองทุนแม่ของแผ่นดิน มีลักษณะแตกต่างจากกองทุนอื่นๆ ที่มีอยู่ในหมู่บ้าน/ ชุมชน 4 ประการ ดังนี้

ประการที่ 1 เป็นกองทุนที่มีจุดเริ่มต้นจากสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ จึงเป็นเสมือนกองทุนพระราชทาน

ประการที่ 2 เป็นกองทุนที่กระจายอยู่ตามหมู่บ้าน ชุมชน เท่านั้น ไม่มีกองทุนรวมในส่วนกลาง

ประการที่ 3 เป็นกองทุนที่มีขึ้นเพื่อประโยชน์สาธารณะในการแก้ไขปัญหา ยาเสพติด รวมถึงปัญหาอื่นๆ ในหมู่บ้าน ชุมชน เพื่อเป็นกองทุนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยไม่มีการให้กู้ยืมและไม่มีดอกเบี้ย

ประการที่ 4 เป็นกองทุนที่คนในหมู่บ้าน ชุมชน ร่วมกันระดมทุน โดยไม่ได้เกิดจากภายนอกเพียงช่องทางเดียว ซึ่งเป็นการทำให้ชุมชนรู้จักพึ่งพาตนเอง เห็นพลังของตนเอง

6.1.3 วัตถุประสงค์ของกองทุน

- 1) เพื่อขยายพลังแห่งความดีของคนในหมู่บ้าน ชุมชน ให้กว้างขวางขึ้น
- 2) เพื่อเสริมสร้างกระบวนการในหมู่บ้าน ชุมชน ด้านความคิด ความรู้ การแลกเปลี่ยน การรวมกลุ่มและความตื่นตัว เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน ชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหา ยาเสพติด เพื่อให้หมู่บ้าน ชุมชน ใช้กระบวนการดังกล่าวให้บรรลุถึงความเข้มแข็งได้อย่างแท้จริง
- 3) เพื่อสนับสนุนค่าใช้จ่ายที่เป็นประโยชน์แก่สาธารณะ สนับสนุนให้คนทำดี และเสียสละเพื่อหมู่บ้าน ชุมชน
- 4) เพื่อสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียง เพื่อการพึ่งพาตนเอง และพึ่งพาซึ่งกันและกันอย่างยั่งยืน เป็นผลทำให้ปัญหาพื้นฐานของหมู่บ้าน ชุมชน ลดลง
- 5) เพื่อสนับสนุนกิจกรรมการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในหมู่บ้าน ชุมชน อย่างยั่งยืน และพัฒนาเป็นศูนย์เรียนรู้หมู่บ้าน ชุมชน เพื่อก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน ทั้งภายในและระหว่างหมู่บ้าน

6.2 การดำเนินงานของหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน บ้านคลองทราย หมู่ 5 ตำบลแม่ลาน อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี

6.2.1 การก่อเกิดกองทุนแม่บ้านคลองทราย

ชุมชนบ้านคลองทราย เป็นชุมชนเก่าแก่ของอำเภอแม่ลาน ผู้นำในชุมชนได้รวมตัวกันเพื่อ หาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดภายในชุมชน ได้มีการประชุมแกนนำ จัดเวรยามเฝ้าระวัง ในเรื่องของยาเสพติดในกลุ่มของเยาวชนและกลุ่มเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง จึงได้มีการ

จัดตั้งกองทุนแก้ไขปัญหายาเสพติด จนได้รับเงินขวัญถุงพระราชทานเป็นพระราชทรัพย์ที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้พระราชทานเป็นพระราชทรัพย์ เมื่อวันที่ 28 กันยายน พ.ศ. 2550 เป็นจำนวนเงิน 8,000 บาท ราษฎรในหมู่บ้านร่วมบริจาคอย่างต่อเนื่อง รวบรวมเงินขึ้นด้วยพลังความศรัทธา สมทบเข้ากองทุนแม่ของแผ่นดิน เรียกว่า “ทุนศรัทธา” ราษฎรในหมู่บ้านและชุมชนจัดกิจกรรมด้วยภูมิปัญญาของตนเองในการระดมทุนเพื่อขยายกองทุน เรียกว่า “ทุนปัญญา” ปัจจุบันกองทุนหมู่บ้านของแผ่นดินบ้านคลองทราย มีเงินทุนเพียงพอที่จะแก้ไขปัญหายาเสพติดได้ จึงได้จัดทำกิจกรรม โครงการต่างๆมากมาย ได้รับเงิน พระราชทานทุนศักดิ์สิทธิ์ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2554 เป็นจำนวนเงิน 60,000 บาท

6.2.2 แนวคิดการดำเนินงาน

คณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ได้หยิบยกความสำคัญของปัญหายาเสพติด เป็นปัญหาเร่งด่วนอันดับแรก จึงได้ร่วมกันประชุมเพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมกองทุนแม่ของแผ่นดิน เพื่อแก้ไขปัญหายา จึงได้ส่งบุคลากรไปอบรมวิทยากรขับเคลื่อนกิจกรรมกองทุนแม่ของแผ่นดิน นำมาถ่ายทอดความรู้ให้กับประชาชนในชุมชน เพื่อเป็นการจัดกระบวนการทำงาน และร่วมกันแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในชุมชน และส่งเสริมการมีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็น และรับผิดชอบ ต่อชุมชนร่วมกัน จึงมีการทบทวนและสรุปบทเรียนเพื่อนำไปวางแผนจัด โครงการกิจกรรมของกองทุนแม่ของแผ่นดินอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

6.2.3 ขั้นตอนการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินบ้านคลองทราย

1) ทำความเข้าใจ โครงการทุกครัวเรือน

โดยการให้ความรู้ความเข้าใจในกระบวนการดำเนินงานแก่ประชาชน ในชุมชนทุกครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านและให้ทุกคนยอมรับว่าหมู่บ้าน/ชุมชน ที่มีกองทุนแม่ของแผ่นดินอาจยังมีการแพร่ระบาดของยาเสพติดอยู่ กระตุ้นให้ชุมชนเกิดการตื่นตัวที่จะแก้ปัญหายาเสพติด ซึ่งเมื่อประชาชนรับทราบจนเข้าใจแล้ว ครัวเรือนนั้นอาจสมัครหรือไม่สมัครเข้าร่วมโครงการก็ได้

2) จัดตั้งคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน

หลังจากสร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานของกองทุนแม่ของแผ่นดินและ แนวทางการขับเคลื่อนแล้วก็ให้มีการรับสมัครผู้นำทุกฝ่ายในหมู่บ้าน/ชุมชน เป็น

คณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน โดยยึดหลักความสมัครใจและทุกคนที่เป็นกรรมการต้องมีบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดินบ้านคลองทราย

- (1) เป็นตัวอย่างในการแสดงความจงรักภักดีอย่างสูงสุดในหมู่บ้าน/ชุมชน
- (2) ร่วมบริหารและดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินไม่ให้หยุดนิ่ง ให้มีความต่อเนื่องอยู่เสมอ
- (3) ดูแลครัวเรือนสมาชิกของกองทุนแม่ของแผ่นดินตามที่ได้รับมอบหมาย
- (4) ร่วมพิจารณาการใช้จ่ายเงินกองทุนแม่ของแผ่นดินให้เป็นไปตามโครงการ
- (5) นำสัญลักษณ์กองทุนแม่ของแผ่นดินมาประดับไว้ ณ ที่ทำการชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน
- (6) ร่วมพิจารณาการจัดกิจกรรมเพื่อขยายกองทุนแม่ของแผ่นดินตามแนวทางแห่งปัญญา
- (7) ร่วมขับเคลื่อนกองทุนแม่ของแผ่นดินให้นำไปสู่การแก้ไขปัญหาเสพติดของชุมชนอย่างยั่งยืน

3) รับสมัครครัวเรือนสมาชิกเข้าร่วมโครงการ

เป็นการรับสมัครสมาชิกตามโครงการด้วยความสมัครใจ

4) จัดตั้งกลุ่มชุมชนเข้มแข็ง

เพื่อเป็นการรวมตัวกันของคนในชุมชน เป็นข้อตกลงในกลุ่มว่าจะใช้กฎนี้เพื่อดูแลกันของคนในชุมชนและเพื่อสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง

5) ให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องยาเสพติด

ในการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดด้วยพลังของชุมชนเพื่อชุมชน จำเป็นต้องให้มีการรวมตัวกันของคนในชุมชนที่เห็นความสำคัญของพิษภัยยาเสพติดในทิศทางเดียวกัน มีการเชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้ในเรื่องยาเสพติด เช่น โทษและพิษภัยของยาเสพติด ลักษณะของคนใช้ยาเสพติด ประเภทและชนิดของยาเสพติด การช่วยเหลือ และการสร้างภูมิคุ้มกันแก่ครัวเรือน เป็นต้น

6) จัดตั้งกองทุนแก้ไขปัญหายาเสพติด

ทุนศรัทธา เป็นทุนตั้งต้นของกองทุนแก้ไขปัญหายาเสพติด

ทุนปัญญา เป็นทุนที่กรรมการ สมาชิก ประชาชนในหมู่บ้านและชุมชน
จัดกิจกรรมด้วยภูมิปัญญาของตนเองในการระดมทุนเพื่อขยายกองทุน
ทุนศักดิ์สิทธิ์ เป็นส่วนของเงินที่ได้รับพระราชทานจากสมเด็จพระนาง
เจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

7) ประชาคมคัดแยกด้วยสันติวิธี

คือ การคัดแยกผู้มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน)
ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญมากเพื่อค้นหาผู้ค้า ผู้เสพ ผู้ต้องสงสัยหรือกลุ่มเสี่ยง

8) จัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดร่วมกันของสมาชิก

โดยเป้าหมายแรกเป็นบุคคลที่มีรายชื่อในการประชาคมคัดแยกด้วยสันติ
วิธี เยาวชนและสมาชิกของกองทุนฯ ซึ่งมีกิจกรรมดำเนินการ เช่น การสร้างความรู้ความเข้าใจ การ
พบปะเยี่ยมเยียนให้กำลังใจ การช่วยเหลือสนับสนุน การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกัน การ
ส่งเสริมสนับสนุนด้านกีฬาและกิจกรรมนันทนาการ ต่างๆ

9) รับรองครัวเรือนปลอดภัย

โดยคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดินมีการประชุมรับรองครัวเรือน
ที่ปลอดภัยจากยาเสพติด และจัดพิธีรับมอบธงสัญลักษณ์ครัวเรือนปลอดภัยจากยาเสพติดต่อหน้า
พระบรมฉายาลักษณ์

10) รักษาสถานะของชุมชนเข้มแข็ง

เพื่อเป็นการติดตั้งระบบการป้องกันปัญหายาเสพติดให้กับชุมชน
เข้มแข็งกองทุนแม่ของแผ่นดิน ให้ชุมชนสามารถควบคุมสถานการณ์ยาเสพติดของชุมชนได้
ตลอดไป ด้วยชุมชนเองทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในการป้องกันยาเสพติดอย่างยั่งยืน

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชูเพียน มาหะมะ (2550) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำของผู้ใหญ่บ้าน ในชุมชนเข้มแข็งอาชนะยาเสพตติ จังหวัดนราธิวาส จากการศึกษาพบว่า ปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติงานของผู้ใหญ่บ้าน ในชุมชนเข้มแข็งอาชนะยาเสพตติ ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้านบางหมู่บ้าน/ชุมชน ยังให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาเสพตติไม่เต็มที่ เนื่องจากขาดหลักประกันความปลอดภัย และความมั่นคงในชีวิตและครอบครัว ขาดการดูแลติดตามจากหน่วยงานของรัฐเท่าที่ควร การดำเนินงานแก้ไขปัญหาเสพตติหมู่บ้าน/ชุมชน ไม่ต่อเนื่องและขาดประสิทธิภาพ ต้องมีการกระตุ้นและปลุกจิตสำนึกของชุมชนให้เกิดกระแสต่อต้านและมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาอย่างต่อเนื่อง ปัญหาจึงจะได้รับการแก้ไขในที่สุด และการดำเนินงานแก้ไขปัญหาเสพตติในหมู่บ้าน/ชุมชน ขาดการสร้างเครือข่ายในการติดต่อประสานงาน ตรวจสอบข้อมูลข่าวสารต่างๆ ทั้งในพื้นที่ และนอกพื้นที่ จึงทำให้การแก้ไขปัญหาเสพตติไม่เป็นระบบและไม่ค่อยประสบความสำเร็จเท่าที่ควร นอกจากนี้ค่าตอบแทนตำแหน่งและสวัสดิการที่ได้รับจากการปฏิบัติหน้าที่เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการปฏิบัติงานด้วย

พิสัย พรหมสุวรรณ (2551) ศึกษาเรื่อง การเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพตติ: กรณีศึกษาหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน บ้านหนองขาม กิ่งอำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น จากการศึกษา มีข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงและแก้ไข ปัญหาในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง ดังนี้

1. ภาครัฐต้องจัดสรรงบประมาณให้ชุมชนอย่างเพียงพอ เพื่อให้การดำเนินงานของชุมชนเกิดประสิทธิภาพสูงสุด
2. ภาครัฐควรให้ความสำคัญแก่ชุมชนในด้านการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และการเรียนรู้ในการบริหารจัดการกองทุนของชุมชน เพื่อให้สามารถดำเนินงานไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ภาครัฐควรประชาสัมพันธ์ เพื่อเผยแพร่ผลการปฏิบัติงาน และความรู้ในด้านต่างๆ โดยเฉพาะการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพตติอย่างเป็นรูปธรรม และต่อเนื่อง
4. ภาครัฐควรให้ความสำคัญในการส่งเสริมให้ชุมชนเข้มแข็ง เพื่อเป็นต้นแบบของชุมชนอื่นๆ ซึ่งจะทำให้การขยายตัวของชุมชนเข้มแข็งดำเนินไปได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ
5. ผู้นำชุมชนต้องมีความเสียสละในการอุทิศตนทำงานเพื่อส่วนรวม และสร้างจิตสำนึกของสมาชิกในชุมชนให้เห็นความสำคัญของการสร้างชุมชนเข้มแข็ง

6. สมาชิกในชุมชนต้องมีความรับผิดชอบต่อชุมชนร่วมกันในปัญหาต่างๆของชุมชน แล้วร่วมกันแก้ไขเพื่อให้ปัญหาคล่องไปในทางที่ดี

7. ชุมชนต้องจัดให้สมาชิกได้ศึกษาดูงานตามสถานที่ต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ เพื่อให้ชุมชนของตนมีศักยภาพที่สูงขึ้น

นุชศิริินทร์ ปินตาธา (2552) วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด” การศึกษาพบว่า คณะกรรมการชุมชนให้ความร่วมมือในการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ดังนั้นในการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดให้บรรลุผลนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชน ภาคประชาชน ต้องสร้างความเข้าใจในแนวนโยบายการแก้ไขปัญหายาเสพติด และส่งเสริมความร่วมมือทั้งด้านการวางแผนการดำเนินงาน การปฏิบัติงาน และการควบคุมแก้ไขปัญหายาเสพติด กับคณะกรรมการชุมชนให้มากกว่านี้ เนื่องจากคณะกรรมการชุมชนเป็นบุคคลที่อยู่ในชุมชน ใกล้ชิดกับประชาชน และเป็นที่ยอมรับนับถือของประชาชนมากที่สุด

ประสิทธิ์ มะ โนกิจ (2553) ได้ศึกษาความเข้มแข็งของชนเผ่าปกากะญอ ในการแก้ไขปัญหายาเสพติด : กรณีศึกษาบ้านแม่สาขานาเล ตำบลโหล่งขอด อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เป็นชนเผ่าปกากะญอ ที่มีความเข้มแข็งในการแก้ไขปัญหายาเสพติด มีภูมิปัญญาท้องถิ่นและนำมาใช้ตามเงื่อนไขของชุมชน มีผู้นำทางความคิดประยุกต์ภูมิปัญญาไปสู่กิจกรรมเพื่อการบริหารจัดการ ผู้คนมีความรู้สึกเกิดการเป็นเจ้าของ แก้ไขปัญหา ผู้นำชนแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการปฏิบัติร่วมกัน เกิดขบวนการและมีเครือข่ายการเรียนรู้และป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างต่อเนื่องมีองค์ประกอบที่สำคัญ ปัจจัยความเข้มแข็ง 3 ด้าน และเงื่อนไขความเข้มแข็ง 4 ด้าน ได้แก่

1. ปัจจัยด้านการจัดองค์กรและการจัดการ
2. ปัจจัยด้านสิทธิและอำนาจต่อรองทางการเมือง
3. ปัจจัยด้านการยอมรับจากสังคมภายนอก

เงื่อนไขความเข้มแข็ง 4 ด้าน ได้แก่

1. เงื่อนไขด้านอุดมการณ์และวิสัยทัศน์ร่วม
2. เงื่อนไขด้านการมีกิจกรรมที่ต่อเนื่อง
3. เงื่อนไขด้านทุน
4. เงื่อนไขด้านเครือข่ายความร่วมมือ

ชนธัญ แสงพุ่ม ฐิยาพร กันตารณวัฒน์ และวิภาวรรณ ยี่งุบ (2554: 213-214) ได้ศึกษาการพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พบว่าปัจจัยที่นำไปสู่การสร้างความสำเร็จในการทำงานของชุมชน คือ

1. ผู้นำชุมชน พบว่าผู้นำหลายคนเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการประสานการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ในชุมชน และที่ใกล้เคียงให้เกิดประโยชน์สูงสุด นำไปสู่การพัฒนาชุมชนทั้งระบบ นอกจากนี้ยังมีจิตใจที่มีความรักต่อการพัฒนาชุมชนในฐานะครอบครัวหนึ่งของตนเองที่จะต้องดูแลและให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน

2. ชาวบ้านในชุมชน แม้ว่าจะมีคนในชุมชนที่มีที่ไปที่ไปอย่างมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและสภาพถิ่นฐานบ้านเกิดเดิมของชาวบ้านที่เข้ามาอาศัยอยู่ร่วมกันในชุมชนแห่งนี้ แต่ก็พบว่าชาวบ้านส่วนใหญ่มีความตระหนักรับรู้ เข้าใจและให้ความสำคัญต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดเป็นอย่างดี โดยเฉพาะมีการให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมทุกครั้งและเป็นไปอย่างต่อเนื่องตามที่ชุมชนดำเนินการ

3. โรงเรียน เป็นองค์กรของรัฐที่เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดร่วมกับชุมชนเป็นอย่างดี โดยเฉพาะการดูแลและป้องกันเด็กและเยาวชน ไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

4. ผู้นำศาสนา มีกระบวนการนำการมีส่วนร่วมจาก “วัด” เข้ามาช่วยเหลือดูแลและบ่มเพาะสภาพจิตใจของคนในชุมชน รวมถึงการขัดเกลานิสังขโดยอาศัยหลักธรรมะเพื่อการเข้าถึงหลักการพัฒนาต่างๆ โดยเฉพาะในกลุ่มคนที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด อาทิ กลุ่มผู้ติดยาเสพติดและอดีตกลุ่มผู้ค้ายาเสพติด เป็นต้น

จเร ผกเผ่า (2541) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพทางสังคมของประชาชนในชุมชนบ้านท้อกับการยอมรับการแก้ไขปัญหาเสพติดให้โทษ พบว่า สถานภาพทางสังคมของประชาชนในชุมชนบ้านท้อ ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ได้แก่ ระดับการศึกษา การติดต่อกับบุคคลภายนอกชุมชน การติดต่อกับบุคคลภายในชุมชน และการรับรู้ข่าวสารโดยผ่านสื่อสารมวลชนของกลุ่มประชากรในชุมชนบ้านท้อ มีความความสัมพันธ์กับการยอมรับการแก้ไขปัญหาเสพติดให้โทษ ส่วนปัจจัยด้านอายุและรายได้ของประชากร ไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการแก้ไขปัญหาเสพติดให้โทษ

สมพร จันทา (2554) ได้ทำการศึกษา

ประเด็นที่ 1 การมีส่วนร่วมผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดอำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี

ประเด็นที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดการรับรู้ในปัญหาเสพติด และความตระหนักในปัญหาเสพติดกับการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดอำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี และ

ประเด็นที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด อำเภอสาขบุรี จังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอำเภอสาขบุรี จังหวัดปัตตานี ในภาพรวมและรายด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง

2. ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดและระดับการรับรู้ในปัญหาเสพติดของผู้นำชุมชน ในการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดอำเภอสาขบุรี จังหวัดปัตตานี ไม่แตกต่างกัน ส่วนระดับความตระหนักในปัญหาเสพติดของผู้นำชุมชน ต่างกัน

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด อำเภอสาขบุรี จังหวัดปัตตานี ในแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติด พบว่า ชาวชนและคนในชุมชน ยึดขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติด ควรให้ผู้มีความรู้จัดการอบรมชาวบ้านเรื่องภัยของยาเสพติดชนิดต่าง ๆ

3.2 ด้านการรับรู้ในปัญหาเสพติด พบว่า ผู้ที่ติดยาเสพติดและได้รับการบำบัดให้เลิกยา แต่ก็ยังมีบางคนที่ยังกลับไปใช้ยาเสพติด ต้องให้คนในครอบครัวและชุมชนเข้ามาอบรมเรื่องการดูแลผู้ที่บำบัดยาเสพติดมาแล้ว ไม่ให้หันกลับไปพึ่งยาเสพติดอีก

3.3 ด้านความตระหนักในปัญหาเสพติด พบว่า ปัญหาเสพติดในชุมชน ขณะนี้มีการแพร่ระบาดมากยิ่งขึ้น ต้องให้ความรู้กับคนในชุมชนและให้คนคอยเป็นหูเป็นตาว่าใครในชุมชนที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดและแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบ

3.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด พบว่า ผู้ที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดในพื้นที่ยังไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร ควรให้ครอบครัวมีบทบาทมาก ๆ ในการสอดส่องดูแลบุตรหลาน และต้องให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้เลิกยุ่งเกี่ยวแล้วกลับมาเป็นคนดีของสังคมต่อไป

ทุงสะกรานต์ สุคธัญญรัตน์ (2557) ได้ศึกษาปัจจัยการสร้างความเข้มแข็งของกองทุนแม่ของเด็กแผ่นดินบ้านคงจันทร์ หมู่ที่ 10 ตำบลวังพิกุล อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก และเพื่อศึกษากลยุทธ์การสร้างเสริมกองทุนแม่ของแผ่นดิน บ้านคงจันทร์ หมู่ที่ 10 ตำบลวังพิกุล อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ประชาชนอายุ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 165 คน และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้

ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ทีมขับเคลื่อนหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน ตัวแทนคณะกรรมการกลุ่ม/องค์กรตัวแทนประชาชน จำนวน 20 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างความเข้มแข็งของกองทุนแม่ของแผ่นดิน บ้านดงจันทร์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ด้านแรงบันดาลใจ เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการสร้างความเข้มแข็งของกองทุนแม่ของแผ่นดินในระดับมากที่สุด รองลงมาคือด้านคุณลักษณะของผู้นำชุมชน/แกนนำชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ด้านการบริหารจัดการ ด้านความสัมพันธ์ของคนในชุมชน ด้านเครือข่ายชุมชนอื่นๆ ด้านการสนับสนุนจากเครือข่ายภาครัฐและภาคเอกชน และด้านศักยภาพการพึ่งพาตนเองของชุมชน ตามลำดับ ส่วนกลยุทธ์การสร้าง ความเข้มแข็งของกองทุนแม่ของแผ่นดิน บ้านดงจันทร์ ได้แก่

1. พัฒนาขีดความสามารถของผู้นำชุมชน/แกนนำชุมชน
2. ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีของคนในชุมชน
3. ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน
4. พัฒนาศักยภาพการพึ่งพาตนเองของชุมชน
5. ส่งเสริมการปลูกจิตสำนึก ยึดมั่นศรัทธาในสถาบันพระมหากษัตริย์
6. ส่งเสริมการบริหารจัดการกองทุนอย่างต่อเนื่อง
7. ส่งเสริมและสนับสนุนการแสวงหาเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอกชุมชน

เดชาธร มูลโพธิ์ (2557) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อการป้องกันปัญหาเสพติด ในหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน ตำบลลานสะแก อำเภอยักษ์ภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ได้ให้ข้อเสนอแนะต่อการป้องกันปัญหาเสพติดตามความคิดเห็นของประชาชน ในหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในพื้นที่ตำบลลานสะแก อำเภอยักษ์ภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม มีดังนี้คือ ต้องการให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนกิจกรรมการป้องกันปัญหาเสพติดอย่างจริงจัง ส่งเสริมให้มีการทำกิจกรรมการป้องกันปัญหาเสพติดให้มากขึ้นกว่าเดิม โดยเน้นหนักที่กลุ่มเยาวชนให้หน่วยงานภาครัฐส่งเสริมอาชีพแก่ประชาชนในหมู่บ้านจัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬาภายในหมู่บ้าน เพื่อสร้างความสามัคคีและลดสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาเสพติดในหมู่บ้านจัดให้มีการออกกำลังกายในหมู่บ้านเป็นประจำส่งเสริมให้ประชาชนนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน

สิรินาฏ ศรีล้วน (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการกองทุนแม่ของแผ่นดิน เขตเทศบาลเมืองหนองคาย อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยมีข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ สมาชิกและเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนจังหวัดหนองคาย คือ ในแต่ละชุมชนยังเป็นพื้นที่เสี่ยงในการแพร่ระบาดของเสพติด ควรเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่อง ควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุน

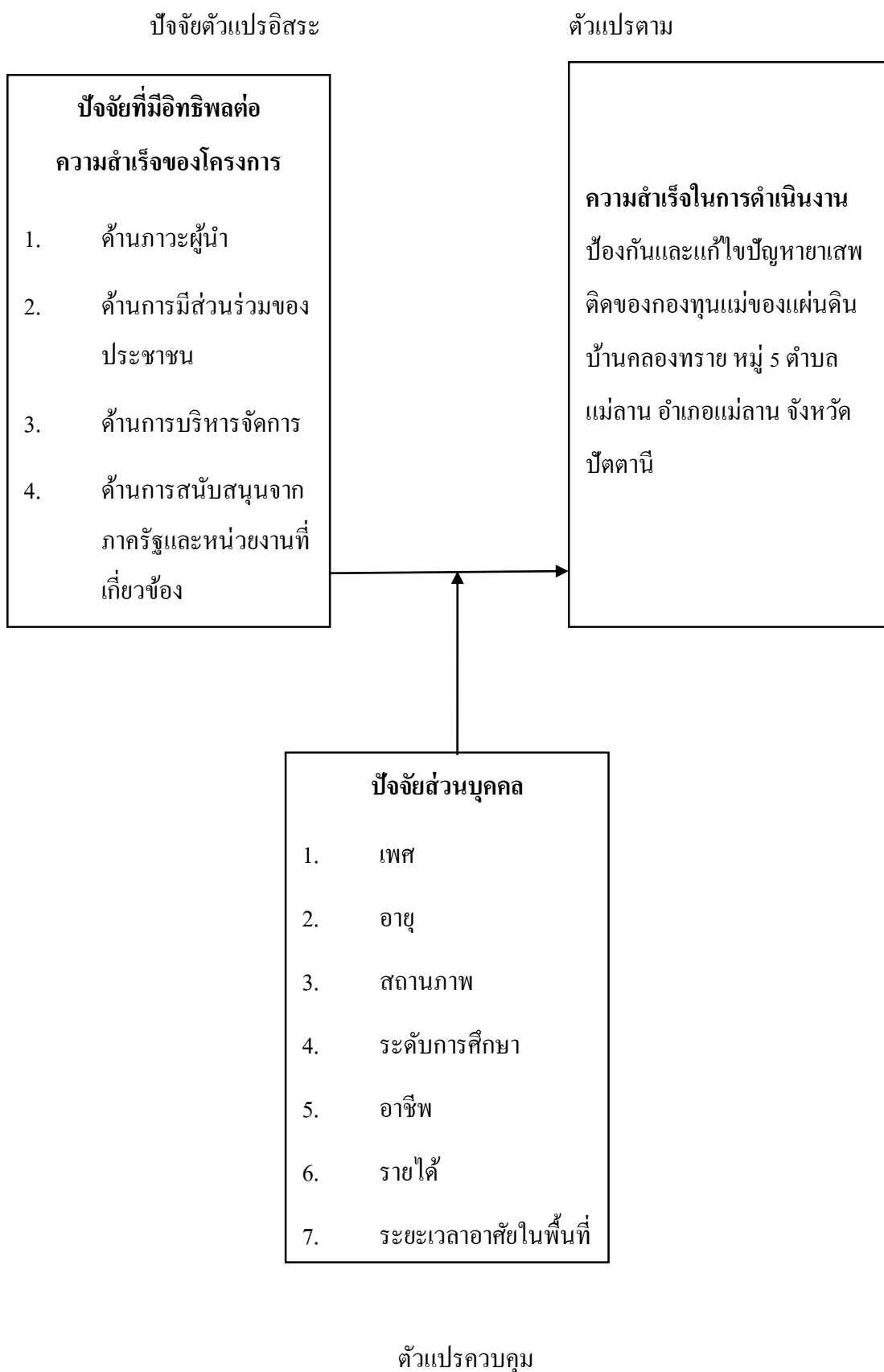
กิจกรรมเพื่อผู้สูงอายุและเยาวชนเพิ่มขึ้น สนับสนุนผู้ที่เคยเสพยาเสพติดที่ได้รับการบำบัดรักษาให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ควรจัดทำโครงการเรียนรู้เรื่องยาเสพติดให้มากขึ้น หรือจัดนิทรรศการเรื่องยาเสพติดให้โทษ เพิ่มวิทยากรอบรมแนะนำให้รู้จักยาเสพติดแต่ละชนิดและการป้องกันยาเสพติดมากขึ้น

โดยจากการศึกษารวบรวมทั้งหมดข้างต้น...ผู้วิจัยสามารถนำปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของโครงการสามารถแสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 สรุปตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของโครงการ

ตัวแปร	จิราพร เรือนชุมเขย (2558)	ชัยนันท์ธรณ์ ขาวงาม (2558)	อมรศักดิ์ สินเหลือ (2557)	ประสิทธิ์ มะ โนกิจ (2553)	ธีรวัฒน์ หินแก้ว (2558)	ศศิภา พิทักษ์ศาสน์ (2556)	นิภาภรณ์ งามอุฒเวศย์ (2553)	รังสรรค์ ถึงเหล็ก (2553)	ชนัญญา แสงพุ่มวิญญาพร (2554)	บุษราภรณ์ ต่างใจ (2546)	อิทธิชัย ลีคำ (2553)	นายพัฒนา แก้วนิยม (2557)	ปิติพีร์ รามเมฆ (2556)	ปัญญา จันทโคตร (2558)	กฤติศา ท่วมสุข (2558)	พิชัยพรหมสุวรรณ (2551)	เดชชาทร มุโด โพธิ์ (2557)	พวงสะกรานต์ สุดชัยญรัตน์ (2557)
ภาวะผู้นำ	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓						✓
การมีส่วนร่วม			✓		✓	✓				✓								✓
การบริหารจัดการ	✓	✓		✓	✓		✓	✓		✓								✓
การสนับสนุนจากภาครัฐ										✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓

8. กรอบแนวคิดงานวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานด้านยาเสพติดของ
กองทุนแม่ของแผ่นดิน บ้านคลองทราย หมู่ที่ 5 ตำบลแม่ลาน อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี เป็นวิจัย
เชิงปริมาณ ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนต่างๆ และวิธีดำเนินการวิจัย โดยมี
รายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. แบบแผนการวิจัย
3. เครื่องมือในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล วิธีการทางสถิติต่างๆ ที่ใช้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ประชาชนในหมู่บ้านคลองทราย หมู่ที่ 5 ตำบล
แม่ลาน อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ที่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 15 ปีขึ้นไป มีจำนวน 250 คน (ข้อมูล
จากสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดปัตตานี วันที่ 20 กันยายน 2560)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ประชาชนในหมู่บ้านคลองทราย หมู่ที่ 5 ตำบล
แม่ลาน อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี จำนวน 152 คน โดยการใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่ และมอร์
แกน (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างใน ธีรวุฒิ เอกะกุล, 2543) ตารางนี้ใช้ในการประมาณค่าสัดส่วนของ
ประชากร และกำหนดให้สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร เท่ากับ 0.5 ระดับความคลาด
เคลื่อนที่ยอมรับได้ 5 % และระดับความเชื่อมั่น 95 % สามารถคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างกับ
ประชากรที่มีขนาดเล็กตั้งแต่ 10 ขึ้นไป จากตารางของ Krejcie และ Morgan จะพบว่าจากประชากร
บ้านคลองทรายทั้งหมด 288 คน และประชากรที่ผู้วิจัยจะนำมาทดสอบอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 15 ปีขึ้นไป
มีจำนวน 250 คน จะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 152 คน

ขนาด ประชากร	ขนาด ตัวอย่าง	ขนาด ประชากร	ขนาด ตัวอย่าง	ขนาด ประชากร	ขนาด ตัวอย่าง	ขนาด ประชากร	ขนาด ตัวอย่าง	ขนาด ประชากร	ขนาด ตัวอย่าง
10	10	100	80	280	162	800	260	2,800	338
15	14	110	86	290	165	850	265	3,000	341
20	19	120	92	300	169	900	269	3,500	346
25	24	130	97	320	175	950	274	4,000	351
30	28	140	103	340	181	1,000	278	4,500	354
35	32	150	108	360	186	1,100	285	5,000	357
40	36	160	113	380	191	1,200	291	6,000	361
45	40	170	118	400	196	1,300	297	7,000	364
50	44	180	123	420	201	1,400	302	8,000	367
55	48	190	127	440	205	1,500	306	9,000	368
60	52	200	132	460	210	1,600	310	10,000	370
65	56	210	136	480	214	1,700	313	15,000	375
70	59	220	140	500	217	1,800	317	20,000	377
75	63	230	144	550	226	1,900	320	30,000	379
80	66	240	148	600	234	2,000	322	40,000	380
85	70	250	152	650	242	2,200	327	50,000	381
90	73	260	155	700	248	2,400	331	75,000	382
95	76	270	159	750	254	2,600	335	100,000	384

ภาพประกอบที่ 5 ตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie และ Morgan

ที่มา : Robert V. Krejcie and Earyle W. Morgan, 1970 อ้างใน ชีรวุฒิ เอกะกุล, 2543

2. แบบแผนการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยอาศัยข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากกลุ่มตัวอย่าง โดยการใช้แบบสอบถามสอบถามเพื่อการวิจัย สำนวจความคิดเห็นจากประชาชนในหมู่บ้านคลองทราย หมู่ที่ 5 ตำบล แม่ลาน อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี
2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารเช่น เอกสารการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินคลองทราย หมู่ที่ 5 ตำบล แม่ลาน อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี เอกสารเกณฑ์การตรวจสุขภาพกองทุนแม่ของแผ่นดิน และเอกสารเผยแพร่ต่างๆ เกี่ยวกับกองทุนแม่ของแผ่นดิน

3. เครื่องมือในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน หมู่บ้านคลองทราย หมู่ที่ 5 ตำบลแม่ลาน อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี คือแบบสอบถามเพื่อการวิจัย โดยเก็บข้อมูลจากประชาชนในหมู่บ้านคลองทราย หมู่ที่ 5 ตำบลแม่ลาน อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ซึ่งแบบสอบถามประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคล เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของครัวเรือนต่อเดือน และระยะเวลาในการอาศัยอยู่ในพื้นที่หมู่บ้านคลองทราย หมู่ที่ 5 ตำบลแม่ลาน อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกองทุนแม่ของแผ่นดิน โดยประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับปัจจัยภาวะผู้นำ การมีส่วนร่วมของประชาชน การบริหารจัดการ และการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงการวัดระดับความสำเร็จในการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ซึ่งเป็นคำถามที่มาจากวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ โดยแบบสอบถามในการวัดใช้แบบ Likert Rating Scale แบ่งเป็น 5 อันดับ ซึ่งมีความหมายดังนี้

การให้คะแนนระดับความสำเร็จในการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

การให้คะแนนระดับปัจจัยภาวะผู้นำ การมีส่วนร่วมของประชาชน การบริหารจัดการ และการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน

5	หมายถึงเห็นด้วยอย่างยิ่ง
4	หมายถึงเห็นด้วย
3	หมายถึงไม่สนใจ
2	หมายถึงไม่เห็นด้วย
1	หมายถึงไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

จากเกณฑ์วัดไว้ 5 ระดับ และแปลความหมายดังนี้

การหาความกว้างของอันตรภาคชั้นสร้างตามมาตรวัดแบบ Likert คือ

$$\begin{aligned} \text{ช่วงกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานกองทุนแม่ ของแผ่นดิน*	ช่วงของค่าเฉลี่ย
มากที่สุด	4.21 – 5.00
มาก	3.41 – 4.20
ปานกลาง	2.61 – 3.40
น้อย	1.81 – 2.60
น้อยที่สุด	1.00 – 1.80

การให้คะแนนระดับความสำเร็จในการดำเนินงานกองทุนแม่ ของแผ่นดิน	ช่วงของค่าเฉลี่ย
มากที่สุด	4.21 – 5.00
มาก	3.41 – 4.20
ปานกลาง	2.61 – 3.40
น้อย	1.81 – 2.60
น้อยที่สุด	1.00 – 1.80

* ปัจจัยประกอบด้วย 4 ปัจจัย ได้แก่ ภาวะผู้นำ การมีส่วนร่วมของประชาชน การบริหารจัดการ และ การสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด สอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ ในการดำเนินการงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ของหมู่บ้านคลองทราย หมู่ที่ 5 ตำบลแม่ลาน อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี

3.2 แนวทางการสร้างแบบสอบถาม

การวิจัยครั้งนี้ ได้สร้างแบบสอบถามให้มีความเหมาะสมกับการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน หมู่บ้านคลองทราย หมู่ที่ 5 ตำบลแม่ลาน อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามที่กำหนดในกรอบแนวคิดการวิจัย ถึงรายละเอียดเกี่ยวกับปัจจัยภาวะผู้นำ การมีส่วนร่วมของประชาชน การบริหารจัดการ และการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน

2. นำข้อมูลจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กำหนดเป็น โครงสร้างของเครื่องมือให้ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับปัจจัยภาวะผู้นำ การมีส่วนร่วมของประชาชน การบริหารจัดการ และการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน

3. หลังจากตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแบบสอบถามเพิ่มเติมแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน เพื่อทดสอบความถูกต้องและหาความเที่ยงตรงในเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของคำถามในแต่ละข้อว่ามีความสอดคล้องและตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้หรือไม่ โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องข้อคำถามกับเนื้อหา (Item Objective Congruence Index: IOC) ซึ่งแบ่งคะแนนออกได้เป็น 3 ระดับ ดังนี้ (ขวัญตา พระธาตุ, 2554)

+1 หมายถึง มีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับเนื้อหา

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับเนื้อหา

-1 หมายถึง ไม่มีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับเนื้อหา

สำหรับการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับประเด็นหลักของเนื้อหาจากแบบสอบถามตอนที่ 2 และแบบสอบถามตอนที่ 3 ซึ่งเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานและความผูกพันในงาน ผู้วิจัยใช้สูตร ดังนี้ (ที่ยอมรับได้ ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

N แทน จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของการวิจัยครั้งนี้ ปรากฏว่าข้อคำถามทุกข้อผ่านเกณฑ์ คือ มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67-1.00

4. นำแบบสอบถามไปทดลองกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างจริงจำนวน 30 ชุด โดยเลือกหมู่บ้านในตำบลปะนาเระ อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี หลังจากนั้นนำมาหาค่าความเชื่อมั่น ด้วยวิธีการของครอนบัก (Cronbach) ซึ่งที่ยอมรับกันทั่วไปจะต้องมีค่าไม่ต่ำกว่า 0.70 (กู้อัสราณี กูเงาะ, 2556) ซึ่งมีค่าเท่ากับ .972

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จำแนกเป็น 2 แหล่ง ดังนี้

1. จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจะเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้แบบสอบถามที่ได้สร้างขึ้น ไปสำรวจความคิดเห็นกับประชาชนในหมู่บ้านคลองทราย หมู่ที่ 5 ตำบลแม่ลาน อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย โดยเลือกกลุ่มอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 152 คน (ค่าจากตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie และ Morgan)

2. การค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร เช่น เอกสารการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินคลองทราย หมู่ที่ 5 ตำบล แม่ลาน อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี เอกสารเกณฑ์การตรวจสอบคุณภาพกองทุนแม่ของแผ่นดิน และเอกสารเผยแพร่ต่างๆ เกี่ยวกับกองทุนแม่ของแผ่นดิน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล วิธีการทางสถิติต่างๆ ที่ใช้

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน ในการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล ระดับความสำเร็จในการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ปัจจัยภาวะผู้นำ ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชน การบริหารจัดการ และการสนับสนุนจากรัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows (Statistical Product and Service Solution) Version 16.0 ซึ่งได้กำหนดการวิเคราะห์ข้อมูลและวิธีการทางสถิติต่างๆ ที่ใช้ ดังนี้

แบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล เป็นคำถามปลายปิด ให้เลือกตอบ ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของครัวเรือนต่อเดือน และระยะเวลาในการอาศัยอยู่ในพื้นที่ วิเคราะห์ด้วยความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ และระดับความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดกองทุนแม่ของแผ่นดิน ประกอบด้วยปัจจัยด้านภาวะผู้นำ การมีส่วนร่วมของประชาชน การบริหารจัดการ และการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scales) มีคำตอบให้เลือกตอบ 5 ระดับ วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) หลังจากนั้น วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ด้วยวิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

แบบสอบถามตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปผลด้วยความถี่ (Frequency)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน บ้านคลองทราย อำเภอมะนัง จังหวัดปัตตานี มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน ศักยภาพความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ปัญหากองทุนแม่ของแผ่นดิน การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ แบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน โดยผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามสำรวจความคิดเห็นแก่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นประชาชนในหมู่ที่ 5 บ้านคลองทราย อำเภอมะนัง จังหวัดปัตตานี จำนวน 152 คน โดยได้รับคืนและมีความสมบูรณ์ที่สามารถนำไปวิเคราะห์ข้อมูลได้ (Response rate) จำนวน 122 ชุด คิดเป็นร้อยละ 80.26 และได้แบ่งลำดับการนำเสนอไว้ดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
3. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน
 - 3.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ
 - 3.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน
 - 3.3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านการบริหารจัดการกองทุน
 - 3.4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
4. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด
5. ผลการวิเคราะห์ความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด
6. สรุปปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายจากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

n	หมายถึง	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	หมายถึง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
B	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนดิบ
β	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนมาตรฐาน
Sig	หมายถึง	ค่าความน่าจะเป็นที่คำนวณได้จากค่าสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน
S.E.	หมายถึง	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ถดถอย

2. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากประชาชนในหมู่บ้านแม่ลาน จังหวัดปัตตานี จำนวน 152 คน โดยเก็บข้อมูลทั่วไป 7 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ของครัวเรือนต่อเดือน และระยะเวลาอาศัยอยู่ในพื้นที่ พบผลการศึกษาดังต่อไปนี้

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ค่าความถี่ และค่าร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

n = 122 คน

ปัจจัยส่วนบุคคล	คน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	57	46.70
หญิง	65	53.30
อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	11	9.00
31-40 ปี	28	23.00
41-50 ปี	44	36.10
51-60 ปี	5	4.00
มากกว่า 60 ปี	34	27.90
สถานภาพ		
โสด	11	9.00
สมรส	107	87.70
หม้าย/หย่า/แยก	4	3.30
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	23	18.90
มัธยมศึกษา/ปวช.	79	64.80
ปวส./เทียบเท่า	16	13.10
ปริญญาตรี	4	3.20
อาชีพ		
เกษตรกรรวม	111	91.00
รับจ้าง	9	7.40
อื่นๆ	2	1.60

ปัจจัยส่วนบุคคล	คน	ร้อยละ
รายได้ของครัวเรือนต่อเดือน		
ไม่มีรายได้		
1-10,000 บาท	2	1.60
10,001-20,000 บาท	81	66.40
20,001-30,000 บาท	9	7.40
30,001-40,000 บาท	24	19.70
40,001 บาทขึ้นไป	3	2.50
ระยะเวลาอาศัยอยู่ในพื้นที่		
16-20 ปี	11	9.00
มากกว่า 20 ปี	111	91.00
รวม	122	100.00

จากตาราง 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 53.3 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 46.7 เมื่อพิจารณาปัจจัยด้านอายุ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.1 รองลงมาคือ มากกว่า 60 ปี 31-40 ปี ต่ำกว่า 20 ปี และ 51-60 ปี คิดเป็น ร้อยละ 27.9, 23.0, 9.0 และ 4.1 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 87.7 รองลงมาคือ สถานภาพโสด ร้อยละ 11 และหม้าย/ หย่า/ แยกกันอยู่ คิดเป็นร้อยละ 4 สำหรับด้าน การศึกษานั้น พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 64.8 รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษา/ปวช. ปวส./เทียบเท่า และปริญญาตรี ร้อยละ 18.9, 13.1 และ 3.3 ตามลำดับ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 91.0 รองลงมาคือ รับจ้าง คิดเป็น ร้อยละ 7.4 และ อื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 1.6 ส่วนด้านรายได้ พบว่ามีรายได้ของครัวเรือนต่อเดือน ไม่เกิน 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 66.4 รองลงมาคือ รายได้ระหว่าง 20,000-30,000 บาท ระหว่าง 10,001-20,000 บาท ระหว่าง 30,001-40,000 บาท มากกว่า 40,000 บาทขึ้นไป และไม่มีรายได้ ร้อย ละ 19.7, 7.4, 2.5, 2.5 และ 1.6 ตามลำดับ โดยส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านคลองทราย มากกว่า 20 ปี ร้อยละ 91.0 รองลงมาคือ อาศัยอยู่ในพื้นที่ระหว่าง 16-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 9.0

3. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน

3.1 ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ

การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานด้านยาเสพติดด้านภาวะผู้นำของบุคคลที่เป็นผู้นำกองทุนแม่ของแผ่นดินบ้านคลองทราย พบผลการศึกษาดังต่อไปนี้

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านภาวะผู้นำ

n = 122 คน

ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ผู้นำ/คณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน เป็นผู้มีความรู้ความสามารถเหมาะสมในการบริหารจัดการกองทุน	4.03	0.80	มาก
2. ผู้นำ/คณะกรรมการของกองทุนแม่ของแผ่นดินมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	3.91	0.78	มาก
3. ผู้นำ/คณะกรรมการของกองทุนแม่ของแผ่นดินมีความเข้มแข็งเด็ดเดี่ยว เมื่อตัดสินใจจะกระทำการใดๆ ก็จะเชื่อมั่นว่างานนั้นสำเร็จ โดยไม่หวั่นไหวต่อเหตุการณ์ต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น	4.05	0.81	มาก
4. ผู้นำ/คณะกรรมการของกองทุนแม่ของแผ่นดินเป็นผู้ที่มีเหตุผล และเป็นที่ยอมรับของสมาชิก	3.98	0.80	มาก
5. ผู้นำของท่าน/คณะกรรมการของทุนแม่ของแผ่นดินมีคุณสมบัติในด้านการตัดสินใจ วินิจฉัยสั่งการ และการวางแผน เพื่อจะได้เลือกทางที่ถูกต้องที่สุดในการดำเนินงาน	3.94	0.79	มาก
ภาพรวม	3.98	0.80	มาก

จากตาราง 3 พบว่า โดยภาพรวมปัจจัยด้านภาวะผู้นำ มีค่าเฉลี่ย 3.98 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าผู้นำ/คณะกรรมการของกองทุนแม่ของแผ่นดินมีความเข้มแข็งเด็ดเดี่ยว เมื่อตัดสินใจจะกระทำการใดๆ ก็จะเชื่อมั่นว่างานนั้นสำเร็จ โดยไม่หวั่นไหวต่อเหตุการณ์ต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 4.05 รองลงมาคือ ผู้นำ/คณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน เป็นผู้มีความรู้ความสามารถเหมาะสมในการบริหารจัดการกองทุน มีค่าเฉลี่ยเป็น 4.03 ผู้นำ/คณะกรรมการของกองทุนแม่ของแผ่นดินเป็นผู้ที่มีเหตุผลและเป็นที่ยอมรับของสมาชิก ดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยเป็น 3.98 ผู้นำ/คณะกรรมการของกองทุนแม่ของแผ่นดินมีคุณสมบัติในด้านการตัดสินใจ วินิจฉัยสั่งการ และการวางแผน เพื่อจะได้เลือกทางที่ถูกต้องที่สุดในการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยเป็น 3.94 ส่วนผู้นำ/คณะกรรมการของกองทุนแม่ของแผ่นดินมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ 3.91

3.2 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานด้านยาเสพติดด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนที่เป็นสมาชิกกองทุนแม่ของแผ่นดินบ้านคลองทราย พบผลการศึกษาดังต่อไปนี้

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

n = 122 คน

ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชน	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1. กองทุนแม่ของแผ่นดินในหมู่บ้านของท่านเชิญชวนให้ท่านเข้าร่วมเพื่อหารือเรื่องกิจกรรมหรือแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างสม่ำเสมอ	3.99	0.82	มาก
2. ท่านมีโอกาสได้ให้ข้อมูล ข้อเสนอแนะปัญหาความต้องการ	3.96	0.84	มาก

ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชน	\bar{x}	S.D.	ระดับ
3. กองทุนแม่ของแผ่นดินหมู่บ้านของท่านได้นำปัญหาความต้องการ และข้อเสนอแนะของท่านไปประกอบการตัดสินใจหรือดำเนินการต่างๆ	4.02	0.78	มาก
4. ท่านเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรม ที่ทางกองทุนแม่ของแผ่นดินจัดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ	3.98	0.81	มาก
5. ท่านรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินในหมู่บ้านของท่าน	4.00	0.78	มาก
ภาพรวม	3.99	0.81	มาก

จากตาราง 4 พบว่า โดยภาพรวมปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน มีค่าเฉลี่ย 3.99 อยู่ในระดับมาก โดยเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่ากองทุนแม่ของแผ่นดินในหมู่บ้านได้นำปัญหาความต้องการ และข้อเสนอแนะของสมาชิกในชุมชนไปประกอบการตัดสินใจหรือดำเนินการต่างๆ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 4.02 รองลงมาคือ การรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินในหมู่บ้าน มีค่าเฉลี่ย 4.00 กองทุนแม่ของแผ่นดินในหมู่บ้านเชิญชวนให้ท่านเข้าร่วมเพื่อหาหรือเรื่องกิจกรรมหรือแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ย 3.99 การเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรม ที่ทางกองทุนแม่ของแผ่นดินจัดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ย 3.98 ส่วนการมีโอกาสได้ให้ข้อมูล ข้อเสนอแนะปัญหาความต้องการ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ 3.96

3.3 ปัจจัยด้านการบริหารจัดการกองทุน

การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานด้านเสพติดด้านการบริหารจัดการกองทุน พบผลการศึกษาดังต่อไปนี้

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยด้านการบริหารจัดการกองทุน

n = 122 คน

ปัจจัยด้านการบริหารจัดการกองทุน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. การจัดตั้งกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในหมู่บ้านของท่านมีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานอย่างชัดเจน	4.07	0.82	มาก
2. มีการวางแผนเพื่อขับเคลื่อนงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในหมู่บ้านของท่านอย่างชัดเจน	4.06	0.84	มาก
3. การดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในหมู่บ้านของท่านมีความเข้มแข็ง โดยมีผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และเป็นรูปธรรม	4.08	0.82	มาก
4. การดำเนินงานของกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในหมู่บ้านของท่านมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้	4.03	0.83	มาก
5. มีการติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงผลการดำเนินงานของกองทุนแม่ของแผ่นดิน อย่างต่อเนื่อง	4.06	0.81	มาก
ภาพรวม	4.06	0.82	มาก

จากตาราง 5 พบว่า โดยภาพรวมด้านการบริหารจัดการกองทุน มีค่าเฉลี่ย 4.06 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในหมู่บ้านมีความเข้มแข็ง โดยมีผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และเป็นรูปธรรม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 4.08 รองลงมาคือ การจัดตั้งกองทุนแม่ของแผ่นดินในหมู่บ้านมีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานอย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 4.07 การดำเนินงานมีการวางแผนเพื่อขับเคลื่อนงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในหมู่บ้านอย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 4.06 มีการติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงผลการดำเนินงานของกองทุนแม่ของแผ่นดิน อย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ย 4.06 ส่วนการดำเนินงานของกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในหมู่บ้านมีความ โปร่งใส ตรวจสอบได้มีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุด คือ 4.03

3.4 ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานด้านยาเสพติดด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่เป็นผู้ดูแลเป็นที่เลี้ยงในการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินบ้านคลองทราย พบผลการศึกษาดังต่อไปนี้

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

n = 122 คน

ปัจจัยการด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนอบรม ให้ความรู้กับหมู่บ้านของท่านในการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน อย่างต่อเนื่อง	4.10	0.79	มาก
2. ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินอย่างเหมาะสม	4.08	0.80	มาก
3. ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาดูแล ให้กำลังใจ เป็นที่ปรึกษา เป็นที่เลี้ยง และช่วยเหลือการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน อย่างสม่ำเสมอ	4.12	0.78	มาก
4. ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความตั้งใจและกระตือรือร้นที่จะให้ความช่วยเหลือเมื่อกองทุนของท่านร้องขอ	4.07	0.73	มาก
5. ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการติดตามการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินในหมู่บ้านของท่านอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง	4.09	0.81	มาก
ภาพรวม	4.09	0.79	มาก

จากตาราง 6 พบว่า โดยภาพรวมปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีค่าเฉลี่ย 4.09 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาดูแลให้กำลังใจเป็นที่ปรึกษาเป็นที่ปรึกษา และช่วยเหลือการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 4.12 รองลงมาคือ ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนอบรมให้ความรู้กับหมู่บ้าน ในการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ย 4.10 ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้มีการติดตามการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินในหมู่บ้านอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ย 4.09 ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินอย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 4.08 ส่วนภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความตั้งใจและกระตือรือร้นที่จะให้ความช่วยเหลือเมื่อกองทุนร้องขอ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ 4.07

4. การวิเคราะห์ความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

การศึกษาความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของบ้านคลองทรายในครั้งนี้ โดยการวัดผลลัพธ์ในมิตินึกคิดเห็นของประชาชนต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานด้านเสพติด ดังนี้

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

n = 122 คน			
ความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไข ปัญหาเสพติด	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1. ภายหลังจากการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ท่านมีความรู้ความเข้าใจเรื่องปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างแท้จริง	4.03	0.75	มาก
2. ผลจากการจัดตั้ง/ดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ทำให้หมู่บ้านของท่านสามารถแก้ไขปัญหาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.05	0.76	มาก

ความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไข ปัญหาเสพติด	\bar{X}	S.D.	ระดับ
3. การทำประชาคมด้วยสันติวิธี (การคัดแยกผู้มี พฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดในหมู่บ้าน) และ ดำเนินการด้วยวิธีของชุมชนเองโดยไม่ต้องพึ่ง ภาครัฐสามารถช่วยลดปัญหาเสพติดภายใน หมู่บ้านของท่านได้	4.05	0.76	มาก
4. ท่านคิดว่าชุมชนของท่านมีศักยภาพในการ แก้ไขปัญหาเสพติดของชุมชนได้ด้วยพลัง ชุมชนเอง ตามแนวสันติวิธี โดยมีการให้อภัยต่อ ทุกคนที่พร้อมจะเริ่มต้นใหม่	4.02	0.75	มาก
5. ท่านคิดว่าการจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไข ปัญหาเสพติดร่วมกันของสมาชิกและผู้มี พฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด สามารถแก้ไข ปัญหาเสพติดได้อย่างแท้จริง	4.02	0.75	มาก
ภาพรวม	4.03	0.75	มาก

จากตาราง 7 โดยในภาพรวมความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไข
ปัญหาเสพติด มีค่าเฉลี่ย 4.03 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าผลจากการจัดตั้ง/
ดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ทำให้หมู่บ้านคลองทรายสามารถแก้ไขปัญหาเสพติดได้อย่างมี
สัมฤทธิ์ผล และการทำประชาคมด้วยสันติวิธี (การคัดแยกผู้มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดใน
หมู่บ้าน) และดำเนินการด้วยวิธีของชุมชนเองโดยไม่ต้องพึ่งภาครัฐสามารถช่วยลดปัญหาเสพติด
ภายในหมู่บ้านได้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 4.05 รองลงมาคือภายหลังจากการดำเนินงานกองทุนแม่
ของแผ่นดิน ทำให้ชาวบ้านมีความรู้ความเข้าใจเรื่องปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหา
เสพติดอย่างแท้จริง มีค่าเฉลี่ย 4.03 ส่วนศักยภาพในการแก้ไขปัญหาเสพติดของชุมชนได้ด้วยพลัง
ชุมชนเอง ตามแนวสันติวิธี โดยมีการให้อภัยต่อทุกคนที่พร้อมจะเริ่มต้นใหม่ และการจัดกิจกรรม
ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดร่วมกันของสมาชิกและผู้มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด
สามารถแก้ไขปัญหาเสพติดได้อย่างแท้จริง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ 4.02

5. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไข ปัญหาเสพติด

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดปัจจัยด้าน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการบริหารจัดการกองทุน ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตาราง 8 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการบริหารจัดการกองทุน ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานดังนี้

n = 122 คน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด	B	S.E.	β	t	Sig.
ค่าคงที่	0.299	0.190		1.578	.117
ภาวะผู้นำ	0.89	0.090	0.087	0.984	.327
การมีส่วนร่วมของประชาชน	0.147	0.093	0.149	1.587	.115
การบริหารจัดการกองทุน	0.347	0.078	0.370	4.430	.000
การสนับสนุนจากภาครัฐและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	0.339	0.077	0.349	4.421	.000
R = 0.884 R ² = 0.781 Adj R ² = 0.773					

จากตาราง 8 การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ด้วยการทดสอบสถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression) พบว่ามีปัจจัย 2 ปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการกองทุน

(P-value=0.000) และปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (P-value=0.000) โดยมีอิทธิพลร่วมในการพยากรณ์ความสำเร็จในการดำเนินงานด้านยาเสพติดในภาพรวมได้ร้อยละ 78.1 (R-square=0.781) ส่วนปัจจัยด้านภาวะผู้นำ (P-value=0.327) และด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน (P-value=0.115) ไม่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

6. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานด้านกองทุนแม่ของแผ่นดินบ้านคลองทราย

ตาราง 9 ความถี่ปัญหา อุปสรรคเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินบ้านคลองทราย

ด้าน	ปัญหา/ อุปสรรค	ความถี่
ด้านภาวะความเป็นผู้นำ	ผู้นำมีภารกิจจากภาครัฐจำนวนมาก/หลากหลายกิจกรรม	1
ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน	1. เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจที่ย่ำแย่ลง การระดมทุนจากสมาชิกเริ่มน้อยลง	4
	2. กิจกรรมจากภาครัฐอื่น ๆ เริ่มมีมาก ทำให้ประชาชนต้องแบ่งกันเข้าเพราะบางโครงการซ้อนกัน	3
	3. กิจกรรมมากไม่มีเวลาประกอบอาชีพ เสียรายได้	2
ด้านการบริหารจัดการกองทุน	ไม่ค่อยยกย่องเงินกองทุนมาใช้	5
ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	1. รัฐเข้ามาเป็นที่เล็ง แต่ไม่ได้เข้าร่วมทำ	4
	2. ขาดความสม่ำเสมอในการเข้ามาผลักดันกิจกรรม	4
ด้านอื่น ๆ	เวลาได้รับเชิญไปร่วมกิจกรรมต้องออกค่าใช้จ่ายเดินทางเอง	1

จากตาราง 9 พบว่า ปัญหา/อุปสรรค เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินบ้านคลองทราย ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนมีความถี่มากที่สุดเท่ากับ 9 รองลงมาคือด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีความถี่เท่ากับ 8 และด้านภาวะผู้นำ และด้านอื่น ๆ มีความถี่น้อยที่สุด เท่ากับ 1

ตาราง 10 ความถี่ข้อเสนอแนะของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินบ้านคลองทราย

ด้าน	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
ด้านภาวะความเป็นผู้นำ	1. อยากให้ผู้นำมีความชัดเจน เพื่อให้สมาชิกไว้วางใจ	2
	2. ผู้นำต้องเข้มแข็ง หนักแน่นเพราะงานกองทุนส่วนใหญ่ต้องทำด้วยใจ	5
ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน	1. ไม่ควรมีงานพร้อมๆ กันหลายงาน เวลาเข้าร่วมสมาชิกขาดรายได้จากการประกอบอาชีพประจำ	7
	2. พาไปดูงานที่กองทุนฯ อื่น เพื่อเป็นการทำกิจกรรมร่วมกัน และสร้างการมีส่วนร่วม	20
ด้านการบริหารจัดการกองทุน	อยากให้มีการรายงานสถานะการเงินของกองทุนสม่ำเสมอ	2
ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	1. ให้รัฐเข้ามาร่วมทำกิจกรรมกับกองทุนฯ ไม่ใช่มาแค่เป็นพี่เลี้ยงและผู้สังเกตการณ์	5
	2. สนับสนุนงบประมาณในการทำกิจกรรมของกองทุนบ้าง	7
	3. ภาครัฐเข้ามากระตุ้นงานกองทุนฯ บ่อย ๆ	8
ด้านอื่น ๆ	เวลาได้รับเชิญไปร่วมกิจกรรมต้องออกค่าใช้จ่ายเดินทางเอง	1

จากตาราง 10 พบว่า ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินบ้านคลองทราย ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนมีความถี่มากที่สุดเท่ากับ 27 รองลงมาคือด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีความถี่เท่ากับ 20 และด้านการบริหารจัดการกองทุน มีความถี่น้อยที่สุด เท่ากับ 2

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน บ้านคลองทราย อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน ศีรษะระดับความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ปัญหาของหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ แบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS 16.0 for windows หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) ซึ่งจากผลการวิจัยสามารถสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ได้ตามลำดับดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 ข้อมูลทั่วไป

ประชาชนในหมู่บ้านคลองทรายที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 53.30 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.10 มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 87.70 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช. คิดเป็นร้อยละ 64.80 ประกอบอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 91.00 มีรายได้ของครัวเรือนไม่เกิน 10,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 66.40 โดยอาศัยอยู่ในหมู่บ้านคลองทรายมานานกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 91.00

1.2 ความคิดเห็นที่เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน บ้านคลองทราย อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ประกอบด้วย

- **ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ**

ภาวะผู้นำของหมู่บ้านคลองทราย โดยในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 3.98 อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ผู้นำ/คณะกรรมการของกองทุนแม่ของแผ่นดินมีความเข้มแข็งเด็ดเดี่ยว เมื่อตัดสินใจจะกระทำการใดๆ ก็จะเชื่อมั่นว่างานนั้นสำเร็จ โดยไม่หวั่นไหวต่อเหตุการณ์ต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 4.05 รองลงมาคือ ผู้นำ/คณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน เป็นผู้มี ความรู้ความสามารถเหมาะสมในการบริหารจัดการกองทุน มีค่าเฉลี่ยเป็น 4.03 และผู้นำ/ คณะกรรมการของกองทุนแม่ของแผ่นดินมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ 3.91

- **ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน**

การมีส่วนร่วมของประชาชนบ้านคลองทราย โดยในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 3.99 อยู่ใน ระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ กองทุนแม่ของแผ่นดินในหมู่บ้าน ได้นำปัญหาความต้องการ และข้อเสนอแนะของท่าน ไปประกอบการตัดสินใจหรือดำเนินการต่างๆ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 4.02 รองลงมาคือ การรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินในหมู่บ้าน มี ค่าเฉลี่ย 4.00 และการมีโอกาสได้ให้ข้อมูล ข้อเสนอแนะปัญหาความต้องการ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ 3.96

- **ปัจจัยด้านการบริหารจัดการกองทุน**

การบริหารจัดการกองทุนบ้านคลองทราย โดยในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 4.06 อยู่ใน ระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ การดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในหมู่บ้านของท่านมี ความเข้มแข็ง โดยมีผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และเป็นรูปธรรม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 4.08 รองลงมาคือ การจัดตั้งกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในหมู่บ้านของท่านมีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการ ดำเนินงานอย่างชัดเจนมีค่าเฉลี่ย 4.07 และการดำเนินงานของกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในหมู่บ้าน ของท่านมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ 4.03

- **ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง**

การสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของหมู่บ้านคลองทราย โดยใน ภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 4.09 อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ภาครัฐ หรือหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องเข้ามาดูแล ให้กำลังใจ เป็นที่ปรึกษาเป็นที่ปรึกษา และช่วยเหลือการดำเนินงานกองทุนแม่ ของแผ่นดิน อย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 4.12 รองลงมาคือ ภาครัฐ หรือหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง สนับสนุน อบรม ให้ความรู้กับหมู่บ้านของท่านในการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน

อย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ย 4.10 และภาครัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความตั้งใจและกระตือรือร้นที่จะให้ความช่วยเหลือเมื่อกองทุนของท่านร้องขอ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ 4.07

1.3 ความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของหมู่บ้านคลองทรายในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.03 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบผลดังนี้

ผลจากการจัดตั้ง/ดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินทำให้หมู่บ้านคลองทรายสามารถแก้ไขปัญหายาเสพติดได้อย่างมีสัมฤทธิ์ผล มีระดับความสำเร็จในระดับเดียวกับการทำประชาคมด้วยสันติวิธี (การคัดแยกผู้มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดในหมู่บ้าน) และดำเนินการด้วยวิธีของชุมชนเองโดยไม่ต้องพึ่งภาครัฐสามารถช่วยลดปัญหายาเสพติดภายในหมู่บ้านได้ โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คิดเป็น 4.05 รองลงมา คือภายหลังจากการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ทำให้ชาวบ้านมีความรู้ความเข้าใจเรื่องปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างแท้จริง มีค่าเฉลี่ย 4.03 ความสำเร็จในส่วนที่น้อยที่สุด ได้แก่ ศักยภาพในการแก้ไขปัญหายาเสพติดของชุมชนได้ด้วยพลังชุมชนเอง ตามแนวสันติวิธี โดยมีการให้อภัยต่อทุกคนที่พร้อมจะเริ่มต้นใหม่ และการจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดร่วมกันของสมาชิกและผู้มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด สามารถแก้ไขปัญหายาเสพติดได้อย่างแท้จริง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ 4.02

1.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของหมู่บ้านคลองทราย

จากการวิเคราะห์การถอดอรรถประโยชน์ เพื่อพิจารณาอิทธิพลของตัวแปรอิสระ ต่อความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยใช้ค่า β พบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำ ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชน ไม่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ส่วนปัจจัยด้านการบริหารจัดการ และปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยปัจจัยด้านการบริหารจัดการกองทุน ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีอิทธิพลร่วมในการพยากรณ์ความสำเร็จในการดำเนินงานด้านยาเสพติดในภาพรวมได้ร้อยละ 78.10 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ และสมมติฐานของการวิจัย ดังต่อไปนี้

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ปัจจัยด้านผู้นำชุมชนส่งผลต่อความสำเร็จของหมู่บ้านคลองทราย อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำไม่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากงานวิจัยพบว่าผู้นำยังมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์น้อย และมีคุณสมบัติในด้านการตัดสินใจ วินิจฉัยสั่งการ และการวางแผนเพื่อจะได้เลือกทางที่ถูกต้องที่สุดมีน้อย ส่วนใหญ่ความสำเร็จของโครงการมาจากการผลักดันและเข้ามาสนับสนุนจากภาครัฐจึงส่งผลทำให้ปัจจัยด้านภาวะผู้นำไม่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกองทุนแม่ของแผ่นดิน

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของหมู่บ้านคลองทราย อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ไม่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากงานวิจัยพบว่าสมาชิกมีโอกาสในการให้ข้อมูล และเสนอแนะปัญหาความต้องการน้อย และสมาชิกยังไม่ค่อยได้เข้าร่วมโครงการที่กองทุนแม่ของแผ่นดินจัดขึ้นอย่างสม่ำเสมอจึงทำให้ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมไม่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกองทุนแม่ของแผ่นดิน

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3 ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของหมู่บ้านคลองทราย อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานฯ มากที่สุด

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในหมู่บ้านมีความเข้มแข็ง โดยมีผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และเป็นรูปธรรม และการจัดตั้งกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในหมู่บ้านมีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน มีการวางแผนเพื่อขับเคลื่อนงาน มีการติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงผลการดำเนินงานอย่างชัดเจน อีกทั้งการดำเนินงานของกองทุนแม่ของแผ่นดิน มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ซึ่งส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จในการดำเนินป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิต และอาจเป็นผลมาจากการบริหารจัดการกองทุนเป็นไปด้วยความโปร่งใสทำให้ชาวบ้านไว้วางใจการนำเงินมาระดมทุน อีกทั้งการดำเนินงานของกองทุนมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการระดมทุนหรือจัดกิจกรรมเฉลิมฉลองกองทุนซึ่งชาวบ้านมองเห็นเป็นรูปธรรม อีกทั้งยังและสอดคล้องกับการถอดจากบทเรียนในการบริหารจัดการขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดแพร่ และ จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งได้รับรางวัลการบริหารจัดการดีเด่นในหลายโครงการในเรื่องของปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการองค์กร ข้อหนึ่งว่า การติดตามและประเมินผลโครงการในการดำเนินโครงการจะต้องมีการติดตามและประเมินผล เพื่อให้เกิดการพัฒนาและปรับปรุงการทำงาน และเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และงานวิจัยของ สาโรจน์ เณติธรรมกุล (2546 : 22-26) ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของกลุ่มอาชีพขึ้นอยู่กับปัจจัยข้อหนึ่งคือ การบริหารจัดการ การบริหารไม่ได้ครอบคลุมเฉพาะในส่วนของโครงสร้างและรูปแบบการบริหารจัดการ แต่รวมถึงการที่กลุ่มดำเนินการอย่างโปร่งใส สามารถตรวจสอบการบริหารได้ตลอดเวลา การให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการเสนอความเห็นในการกำหนดนโยบาย ตลอดจนการแก้ปัญหาต่าง ๆ จะช่วยให้สมาชิกมีความรู้สึกเป็นเจ้าของและต้องการบริหารจัดการให้เกิดประสิทธิภาพ

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 4 ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตของหมู่บ้านคลองทราย อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ภาครัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาดูแลให้กำลังใจ เป็นที่ปรึกษา เป็นที่เล็ง และช่วยเหลือการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินอย่างสม่ำเสมอ และยัง

สนับสนุน อบรม ให้ความรู้กับหมู่บ้านในการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังมีการติดตามการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ และสนับสนุนงบประมาณอย่างเหมาะสม มีความความตั้งใจและกระตือรือร้นที่จะให้ความช่วยเหลือเมื่อกองทุนร้องขอ มีค่าเฉลี่ย 4.09 ซึ่งส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จในการดำเนินป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และสอดคล้องกับวาระฯ จันทรศร (2551: 25-26) ได้อธิบายเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติไว้ว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นเรื่องของการแสวงหาคำอธิบายเกี่ยวกับปรากฏการณ์ หรือสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในกระบวนการของการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยมีขอบเขตเนื้อหาครอบคลุม ไปถึงพฤติกรรมและการปฏิบัติปฏิสัมพันธ์ของบุคคล กลุ่มบุคคล สมรรถนะ ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง รวมถึงปัจจัยอื่นๆ และสอดคล้องกับองค์ประกอบของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของ ชันภัทร โคตรสิงห์ (2556: 28-32) และยังสอดคล้องกับเดชาธร มูลโพธิ์ (2557) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อการป้องกันปัญหายาเสพติด ในหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน ตำบลลานสะแก อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ได้ให้ข้อเสนอแนะต่อการป้องกันปัญหาเสพติดตามความคิดเห็นของประชาชนในหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน มีดังนี้คือ ต้องการให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนกิจกรรมการป้องกันปัญหาเสพติดอย่างจริงจัง ส่งเสริมให้มีการทำกิจกรรมการป้องกันปัญหาเสพติดให้มากขึ้นกว่าเดิม

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

จากผลการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาเพื่อให้ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดให้ประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ผู้นำชุมชนและคณะกรรมการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินควรคิดริเริ่มกิจกรรมใหม่ๆ เพื่อรวมมวลสมาชิกให้ได้มาพบปะแลกเปลี่ยนความรู้และปัญหาที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านอย่างสม่ำเสมอ
2. ผู้นำชุมชนและคณะกรรมการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินควรมีความชัดเจนและต่อเนื่องในการดำเนินงานของทุนฯ

3. สมาชิกควรรวมกลุ่มกันพบปะพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนหรือทำกิจกรรมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ได้ให้ข้อมูลข้อเสนอแนะและบอกปัญหาแก่ผู้นำกองทุน
4. สมาชิกควรเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมที่ทางกองทุนจัดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ
5. ผู้นำกองทุนควรเรียกคณะกรรมการมาสอบถามการดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคของการบริหารงานกองทุนอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งควรรายงานสถานะการเงินของกองทุนให้สมาชิกรับทราบเพื่อความโปร่งใส และตรวจสอบได้
6. ภาครัฐควรควรมีความกระตือรือร้นและให้ความช่วยเหลือเมื่อกองทุนร้องขอและเข้ามาทำกิจกรรมร่วมกับสมาชิก ไม่ควรมาเพื่อสังเกตการณ์เพียงอย่างเดียว
7. ภาครัฐควรให้การสนับสนุนในด้านงบประมาณแก่ผู้นำชุมชน เวลาที่เชิญผู้นำเป็นตัวแทนเข้าร่วมโครงการต่าง ๆ
8. ควรมีตัวชี้วัดในด้านการปราบปรามผู้เสพ ผู้ค้า ในหมู่บ้านเพื่อที่จะทำให้สามารถทราบได้ว่ามีผู้เสพและผู้ค้าในหมู่บ้านลดลงหรือไม่

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้สนใจการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานด้านยาเสพติดฯ ครั้งต่อไป

1. ควรมีการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อเป็นการพูดคุยกับผู้นำ กรรมการ และสมาชิก เพื่อเพิ่มความชัดเจนให้กับการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ควรศึกษากองทุนที่มีผลการดำเนินงานในกองทุนที่ไม่ประสบความสำเร็จด้วย เพื่อให้ได้ผลการวิจัยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และสามารถนำมาเปรียบเทียบหาข้อบกพร่องได้มากขึ้นเช่นกัน
3. ควรศึกษาในเชิงคุณภาพด้วย เพื่อให้สามารถหาคำตอบของปัจจัยที่ไม่ส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานของกองทุนแม่ของแผ่นดินได้

บรรณานุกรม

- กรมการพัฒนาชุมชน. (2555). *แนวทางการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน*. กรุงเทพฯ: กลุ่มงานนโยบายและยุทธศาสตร์ กองแผนงาน กรมการพัฒนาชุมชน
- กรมอนามัย. (2550). *โครงการศึกษารูปแบบการพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานภารกิจกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (ออนไลน์)*. เข้าถึงได้จาก <http://www.psdg.anamai.moph.go.th> [30 กันยายน 2560].
- กล้า ทองขาว. (2548). *การนำนโยบายและแผนการศึกษาไปปฏิบัติ: แนวคิดทฤษฎีและแนวทางการดำเนินงาน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. (2550). *การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินนโยบายของรัฐบาลด้านการบริการจัดหางาน*. กรุงเทพฯ: กองแผนงานและสารสนเทศ กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2545). *คู่มือภาวะผู้นำและบทบาทของผู้นำ (ออนไลน์)*. เข้าถึงได้จาก www.bkkthon.ac.th/news_sources/1015/ความหมายของภาวะผู้นำ.docx [30 กันยายน 2560].
- คณินิจ ศรีบัวเอี่ยม และคณะ. (2545). *แนวทางการเสริมสร้างประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540: ปัญหา อุปสรรค และทางออก*. กรุงเทพฯ: ชรรมาเพลส.
- จิต นิลพานิช และกุลธนา ธนาพงศธร. (2532). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท. ในเอกสารการสอนชุดวิชาความรู้ทั่วไปสำหรับการพัฒนาระดับตำบล หมู่บ้าน. พิมพ์ครั้งที่ 3. หน่วยที่ 8 .นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.*
- ชินรัตน์ สมสืบ. (2531). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท*. ใน ชุดวิชาการพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เซนเทนเดอร์. (2545). *ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม(ออนไลน์)*. เข้าถึงได้จาก <https://www.gotoknow.org/posts/482092> [30 กันยายน 2560].

- จิตจำนง กิติกิริติ. (2532). *การพัฒนาชุมชน: การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพฯ. พัฒนาหลักสูตร.
- จุมพล หนิมพานิช. (2554). *การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เจมส์ แอล. เครย์ตัน. (2551). *คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน การตัดสินใจที่ดีกว่าโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม*. ขอนแก่น: โรงพิมพ์ศิริภรณ์ ออฟเซ็ท.
- เจษฎา บุญมาโฮม. (2546). *พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาคน*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครปฐม.
- ชูเพียน มาหะมะ. (2550). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำของผู้ใหญ่บ้านในชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติดจังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- นายจเร ผกแผ้ว. (2541). *ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพทางสังคมของประชาชนในชุมชนบ้านท่าอากับการยอมรับการแก้ไขปัญหายาเสพติดให้โทษ*. สารนิพนธ์สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชินรัตน์ สมสืบ. (2539). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เดชาธร มูลโพธิ์. (2557). *ความคิดเห็นของประชาชนต่อการป้องกันปัญหายาเสพติด ในหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน ตำบลลานสะแก อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ติน ปรัชญพฤทธิ์. (2535). *ศัพท์รัฐประศาสนศาสตร์*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทุ่งสะกรานต์ สุธัญญรัตน์. (2557). *กลยุทธ์การสร้างความเข้มแข็งกองทุนแม่ของแผ่นดิน : กรณีศึกษาบ้านดงจันทร์ หมู่ที่ 10 ตำบลวังพิศกุล อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์. (2527). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภณการพิมพ์.

- ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2543). *ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2543). *องค์การและการบริหาร*. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ชันภัทร โคตรสิงห์. (2556) *การนำนโยบายโหนดชุมชนไปปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการพัฒนาสังคม) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นุชศรีรินทร์ ปินตาธา, (2552) *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน ในการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด : กรณีศึกษา แขวงตลาดบางเขน เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร*. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. (2546). *การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณี ตัวอย่าง*. กรุงเทพฯ: 598 Print.
- บุญทัน ดอกไธสง. (2537). *การจัดองค์การ*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และคณะ. (2554). *รายงานการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บริษัท เอ.พี.กราฟฟิคดีไซน์และการพิมพ์ จำกัด.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และถวิลวดี บุรีกุล. (2548). *ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy)*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- ประสิทธิ์ มะโนกิจ . (2553). *ความเข้มแข็งของชนเผ่าปกเกอญอในการแก้ไขปัญหาเสพติด: กรณีศึกษาบ้านแม่สาขานาเล ตำบลโหล่งขอด อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ประธาน พฤษส์สว่างวงศ์และคณะ. (2545). *การนำนโยบายการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติ*. รายงานการวิจัยวิชาสัมมนาเชิงปฏิบัติการว่าด้วยการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- ประภาส นาคประกอบ. (2538). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของธนาคารสุกร: ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดชัยภูมิ*. ภาคนิพนธ์ พบ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- พิสัย พรหมสุวรรณ. (2491). *การเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด: กรณีศึกษาหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน บ้านหนองขาม กิ่งอำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น*. สารนิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ไพบุลย์ ช่างเรียน. (2532). *วัฒนธรรมการบริหาร*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- พรนพ พุกกะพันธุ์. (2544). *ภาวะผู้นำและการจูงใจ*. กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักท์.
- มยุรี อนุমানราชชน. (2547). *นโยบายสาธารณะ แนวคิด กระบวนการและการวิเคราะห์*. เชียงใหม่: คณินิจการพิมพ์.
- ขงยุทธ เกษสาคร. (2544). *ภาวะผู้นำและการจูงใจ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ยุพาพร รูปงาม. (2545). *การมีส่วนร่วมของข้าราชการสำนักงานประมาท ในการปฏิรูประบบราชการ*. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. (2551). *นโยบายสาธารณะ*. กรุงเทพฯ: บพิศการพิมพ์.
- วิมล ชาตะมีนา, วชิรา วราศรัย และ รุ่งทิพย์ จินดาพล (2551). *ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการและดำเนินโครงการของอบจ.แพร่และของอบจ.พิษณุโลก รายงานวิจัยเลขที่ RDG5040021*. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2548). *การบริหารจัดการและการบริหารการพัฒนาขององค์กรตามรัฐธรรมนูญและหน่วยงานของรัฐ*. กรุงเทพฯ: นิติธรรม.
- วรเดช จันทรศร. (2551). *ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ. สมาคมนักวิจัยมหาวิทยาลัยไทย.

ศุภชัย ยาวะประภาส. (2548). *นโยบายสาธารณะ*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สมาคมนักวิจัยมหาวิทยาลัยไทย.

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. (2545). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

สาโรช เนติธรรมกุล. (2546). *ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการดำเนินงานธุรกิจชุมชน ศึกษากรณีชุมชนปากกระแจะ อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. รายงานการวิจัย.

สานิตย์ บุญชู. (2527). *การพัฒนาชุมชน: การมีส่วนร่วมของประชาชน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2550). *ภาวะความเป็นผู้นำ*. กรุงเทพฯ: ส.เอเชียเพรส (1989).

สุชามาต สุธีรพัฒนานนท์. (2555). *ศึกษาวัฒนธรรมโรงเรียนของโรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.

สุรสิทธิ์ วัชรขจร. (2549). *นโยบายสาธารณะเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: ธเนศวร.

สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2558). *รายงานผลการตัดสินผู้ได้รับรางวัลชนะเลิศกองทุนแม่ของแผ่นดินระดับภาค*. ประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค 9 ที่ 30/2558.

สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2560). *ผลการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน (ออนไลน์)*. เข้าถึงได้จาก http://www.kongtunmaeoncb.go.th/offer_hmf/report/index_report_All.php [30 กันยายน 2560].

สำนักมาตรฐานการศึกษา, สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ, กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา และทบวงมหาวิทยาลัย. (2545). *ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดวิชาการวิจัยชุมชน*. กรุงเทพฯ: เอส. อาร์. ฟรินดิง.

สมคิด ดวงจักร์ และ อิมรอน มะลูลีม. (2555). *ประสิทธิผลของนโยบายการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลในมหาวิทยาลัยราชภัฏ*. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.

สมคิด บางโม. (2545). *องค์การและการจัดการ*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์.

- สมบัติ ชำรงชัยวงศ์. (2550). *นโยบายสาธารณะ แนวความคิด การวิเคราะห์และกระบวนการ*.
กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สมพงษ์ เกษมสิน. (2523). *การบริหาร*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สมพร เฟื่องจันทร์. (2540). *แนวคิดและหลักการจัดการในองค์การสาธารณะ*. กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมพร จันทา. (2554). *การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด
อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี*. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สมศักดิ์ ขาวลาภ. (2544). *ภาวะผู้นำ การจูงใจและทีมงาน*. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือสถาบันราชภัฏสวน
สุนันทา.
- สิรินาฏ ศรีล้วน. (2559). *การประเมินโครงการกองทุนแม่ของแผ่นดิน เขตเทศบาลเมืองหนองคาย
อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
ราชภัฏมหาสารคาม.
- สำนักมาตรฐานการศึกษา, สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ, กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักมาตรฐาน
อุดมศึกษา และทบวงมหาวิทยาลัย. (2545). *ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดวิชาการวิจัยชุมชน*.
กรุงเทพฯ: เอส. อาร์. พรินติ้ง.
- อนันต์ เกตุวงศ์. (2523). *การบริหารการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เฮนรี ฟาโยล. (2507). *ทฤษฎีการจัดการเชิงบริหาร (ออนไลน์)*. เข้าถึงได้จาก
http://digi.library.tu.ac.th/thesis/jc/1449/09CHAPTER_2 [30 กันยายน 2560].

ภาคผนวก 1

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด
ของหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน บ้านคลองทราย อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นการศึกษา “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน บ้านคลองทราย อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี” เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน โดยคำตอบและความเห็นของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม เพื่อจะได้นำมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ให้มีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น โดยคำตอบของท่านจะเป็นความลับและไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อท่านและครอบครัว

ผู้วิจัย หวังไว้อย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านในการตอบคำถามที่สอดคล้องกับความคิดของท่าน และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ที่ท่านได้กรุณาเสียสละเวลาตอบแบบสอบถามชุดนี้

กษมา วรณโร
 นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยมีทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเติมข้อความลงในช่องว่างและทำเครื่องหมาย (/) ลงในช่องว่างที่ตรงกับความจริง

ของท่าน

1. เพศ 1.ชาย 2.หญิง
2. อายุ 1. ต่ำกว่า 20 ปี 2. 20-30 ปี 3. 31-40 ปี
 4. 41-50 ปี 5. 51-60 ปี 6. มากกว่า 60 ปี
3. สถานภาพ 1. โสด 2. สมรส 3. หม้าย/ หย่า/ แยกกันอยู่
4. ระดับการศึกษา 1. ประถมศึกษา 2. มัธยมศึกษา/ปวช. 3. ปวส./เทียบเท่า
 4.ปริญญาตรี 5. สูงกว่าปริญญาตรี
5. อาชีพ 1. เกษตรกรรม 2. พนักงานเอกชน 3. รับจ้าง
 4. รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ 5. ธุรกิจส่วนตัว 6.อื่นๆ.....
6. รายได้/เดือน 1. ไม่มีรายได้ 2. 1 – 10,000 บาท
 3. 10,001 – 20,000 บาท 4. 20,001 – 30,000 บาท
 5. 30,001 – 40,000 บาท 6. 40,001 บาทขึ้นไป
7. ระยะเวลาอาศัยอยู่ในหมู่บ้านคลองทราย
 1. 1 - 5 ปี 2. 6 - 10 ปี 3. 11 - 15 ปี
 4. 16 - 20 ปี 5. มากกว่า 20 ปี

คำชี้แจง ตอนที่ 2 โปรดทำเครื่องหมาย (/) ลงในช่องระดับความคิดเห็นให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านตามความเป็นจริงมากที่สุด เพียงช่องเดียว

ตอนที่ 2.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน

	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	เฉย ๆ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
1. ด้านภาวะผู้นำ					
1.1 ท่านคิดว่าผู้นำ/คณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน เป็นผู้มีความรู้ความสามารถเหมาะสมในการบริหารจัดการกองทุน					
1.2 ท่านคิดว่าผู้นำ/คณะกรรมการของกองทุนแม่ของแผ่นดิน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
1.3 ผู้นำ/คณะกรรมการของกองทุนแม่ของแผ่นดิน มีความเข้มแข็งเด็ดเดี่ยว เมื่อตัดสินใจจะกระทำการใดๆ ก็จะเชื่อมั่นว่างานนั้นสำเร็จ โดยไม่หวั่นไหวต่อเหตุการณ์ต่างๆที่จะเกิดขึ้น					
1.4 ท่านคิดว่าผู้นำ/คณะกรรมการของกองทุนแม่ของแผ่นดิน เป็นผู้ที่มีเหตุผล และเป็นที่ไว้วางใจของสมาชิก					
1.5 ผู้นำของท่าน/คณะกรรมการของทุนแม่ฯมีคุณสมบัติในด้านการตัดสินใจ วิจัยสั่งการ และการวางแผน เพื่อจะได้เลือกทางที่ถูกต้องที่สุดในการดำเนินงาน					
2. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน					
2.1 กองทุนแม่ของแผ่นดิน ในหมู่บ้านของท่านเชิญชวนให้ท่านเข้าร่วมเพื่อหารือเรื่องกิจกรรม					

	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	เฉย ๆ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
หรือแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาสาเหตุ คิดอย่างสม่ำเสมอ					
2.2 ท่านมีโอกาสได้ให้ข้อมูล ข้อเสนอแนะปัญหา ความต้องการ					
2.3 กองทุนแม่ของแผ่นดิน หมู่บ้านของท่านได้นำ ปัญหาความต้องการ และข้อเสนอแนะของท่าน ไปประกอบการตัดสินใจ/ดำเนินการต่างๆ					
2.4 ท่านเข้าร่วมโครงการ/ กิจกรรม ที่ทางกองทุน แม่ของแผ่นดิน จัดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ					
2.5 ท่านรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินงาน กองทุนแม่ของแผ่นดิน ในหมู่บ้านของท่าน					
3. ด้านการบริหารจัดการกองทุน					
3.1 การจัดตั้งกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในหมู่บ้าน ของท่านมีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการ ดำเนินงานอย่างชัดเจน					
3.2 มีการวางแผนเพื่อขับเคลื่อนงานกองทุนแม่ ของแผ่นดิน ในหมู่บ้านของท่านอย่างชัดเจน					
3.3 การดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ใน หมู่บ้านของท่านมีความเข้มแข็ง โดยมีผลการ ดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และเป็นรูปธรรม					
3.4 การดำเนินงานของกองทุนแม่ของแผ่นดิน ใน หมู่บ้านของท่านมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้					
3.5 มีการติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงผลการ ดำเนินงานของกองทุนแม่ของแผ่นดิน อย่าง ต่อเนื่อง					

	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	เฉย ๆ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
4. ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง					
4.1 ภาครัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สนับสนุน อบรม ให้ความรู้กับหมู่บ้านของท่านในการ ดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน อย่างต่อเนื่อง					
4.2 ภาครัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การ สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานกองทุน แม่ของแผ่นดิน อย่างเหมาะสม					
4.3 ภาครัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาดูแล ให้กำลังใจ เป็นที่ปรึกษา เป็นพี่เลี้ยง และ ช่วยเหลือการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน อย่างสม่ำเสมอ					
4.4 ภาครัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความตั้งใจ และกระตือรือร้นที่จะให้ความช่วยเหลือเมื่อ กองทุนของท่านร้องขอ					
4.5 ภาครัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการ ติดตามการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ใน หมู่บ้านของท่านอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง					

ตอนที่ 2.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความสำเร็จในการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน

	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. ภายหลังจากการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ท่านมีความรู้ความเข้าใจเรื่องปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างแท้จริง					
2. ผลจากการจัดตั้ง/ดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ทำให้หมู่บ้านของท่านสามารถแก้ไขปัญหาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
3. การทำประชาคมด้วยสันติวิธี (การคัดแยกผู้มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดในหมู่บ้าน) และดำเนินการด้วยวิธีของชุมชนเองโดยไม่ต้องพึ่งภาครัฐสามารถช่วยลดปัญหาเสพติดภายในหมู่บ้านของท่านได้					
4. ท่านคิดว่าชุมชนของท่านมีศักยภาพในการแก้ไขปัญหาเสพติดของชุมชนได้ด้วยพลังชุมชนเอง ตามแนวสันติวิธี โดยมีการให้อภัยต่อทุกคนที่พร้อมจะเริ่มต้นใหม่					
5. ท่านคิดว่าการจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดร่วมกันของสมาชิกและผู้มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด สามารถแก้ไขปัญหาเสพติดได้อย่างแท้จริง					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จใน การดำเนินงานของหมู่บ้าน กองทุนแม่ของแผ่นดิน	ปัญหา/อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านภาวะผู้นำ		
ด้านการมีส่วนร่วมของ ประชาชน		
ด้านการบริหารจัดการ		
ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง		
ด้านอื่น ๆ (ถ้ามี)		

ภาคผนวก 2

ผลการทดสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

**ผลการตรวจความตรงเชิงเนื้อหาของร่างแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานด้านยาเสพติดของกองทุนแม่ของแผ่นดิน
บ้านคลองทราย อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี**

ผลการตรวจความตรงเชิงเนื้อหาของร่างแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานด้านยาเสพติดของกองทุนแม่ของแผ่นดิน บ้านคลองทราย อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี จากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญ จำนวน 3 ราย ได้แก่ รองศาสตราจารย์พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฑามณี ตระกูลมุกดา และดร.ชายนิษฐ์ ช. บุญพันธ์สรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 2.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน

	คะแนนการพิจารณาจากผู้ทรง			
	คนที่1	คนที่2	คนที่3	ค่า IOC
1.ด้านภาวะผู้นำ				
1.1 ท่านคิดว่าผู้นำ/คณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดินเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเหมาะสมในการบริหารจัดการกองทุน	+1	+1	+1	1
1.2 ท่านคิดว่าผู้นำ/คณะกรรมการของกองทุนแม่ของแผ่นดินมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	+1	+1	0	0.67
1.3 ผู้นำ/คณะกรรมการของกองทุนแม่ของแผ่นดินมีความเข้มแข็งเด็ดเดี่ยว เมื่อตัดสินใจจะกระทำการใดๆ ก็เชื่อมั่นว่างานนั้นสำเร็จ โดยไม่หวั่นไหวต่อเหตุการณ์ต่างๆที่จะเกิดขึ้น	+1	+1	0	0.67
1.4 ท่านคิดว่าผู้นำ/คณะกรรมการของกองทุนแม่ของแผ่นดินเป็นผู้ที่มีเหตุผล และเป็นที่ไว้วางใจของสมาชิก	+1	+1	0	0.67
1.5 ผู้นำของท่าน/คณะกรรมการของกองทุนแม่ของแผ่นดินมีคุณสมบัติในด้านการตัดสินใจ วินิจฉัยสั่งการ และการวางแผน เพื่อจะได้เลือกทางที่ถูกต้องที่สุดในการดำเนินงาน	+1	+1	0	0.67

	คะแนนการพิจารณาจากผู้ทรง			
	คนที่1	คนที่2	คนที่3	ค่า IOC
2. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน				
2.1 กองทุนแม่ของแผ่นดินในหมู่บ้านของท่านเชิญชวนให้ท่านเข้าร่วมเพื่อหาหรือเรื่องกิจกรรมหรือแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	1
2.2 ท่านมีโอกาสได้ให้ข้อมูล ข้อเสนอแนะปัญหาความต้องการ	+1	+1	0	0.67
2.3 กองทุนแม่ของแผ่นดินหมู่บ้านของท่านได้นำปัญหาความต้องการ และ ข้อเสนอแนะของท่านไปประกอบการตัดสินใจหรือดำเนินการต่างๆ	+1	+1	+1	1
2.4 ท่านเข้าร่วมโครงการ/ กิจกรรม ที่ทางกองทุนแม่ของแผ่นดินจัดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	1
2.5 ท่านรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินในหมู่บ้านของท่าน	+1	+1	+1	1
3. ด้านการบริหารจัดการกองทุน				
3.1 การจัดตั้งกองทุนแม่ของแผ่นดินในหมู่บ้านของท่านมีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานอย่างชัดเจน	+1	+1	+1	1
3.2 มีการวางแผนเพื่อขับเคลื่อนงานกองทุนแม่ของแผ่นดินในหมู่บ้านของท่านอย่างชัดเจน	+1	+1	+1	1
3.3 การดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินในหมู่บ้านของท่านมีความเข้มแข็ง โดยมีผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และเป็นรูปธรรม	+1	+1	+1	1
3.4 การดำเนินงานของกองทุนแม่ของแผ่นดินในหมู่บ้านของท่านมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้	+1	+1	+1	1
3.5 มีการติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงผลการดำเนินงานของกองทุนแม่ของแผ่นดินอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	1

	คะแนนการพิจารณาจากผู้ทรง			
	คนที่1	คนที่2	คนที่3	ค่า IOC
4. ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง				
4.1 ภาครัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สนับสนุน อบรม ให้ความรู้กับหมู่บ้านของท่านในการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	1
4.2 ภาครัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินอย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	1
4.3 ภาครัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาดูแล ให้กำลังใจ เป็นที่ปรึกษา เป็นพี่เลี้ยง และช่วยเหลือการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	1
4.4 ภาครัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความตั้งใจและกระตือรือร้นที่จะให้ความช่วยเหลือเมื่อกองทุนของท่านร้องขอ	+1	+1	+1	1
4.5 ภาครัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการติดตามการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินในหมู่บ้านของท่านอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง	+1	+1	+1	1

ตอนที่ 2.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความสำเร็จในการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน

ความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหา เสพติดของกองทุนแม่ของแผ่นดิน	คะแนนการพิจารณาจากผู้ทรง			
	คนที่1	คนที่2	คนที่3	ค่า IOC
1 ภายหลังจากการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ท่านมีความรู้ความเข้าใจเรื่องปัญหาและแนว ทางการแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างแท้จริง	+1	+1	+1	1
2 ผลจากการจัดตั้ง/ดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินทำ ให้หมู่บ้านของท่านสามารถแก้ไขปัญหาเสพติดได้ อย่างมีสัมฤทธิ์ผล	+1	+1	+1	1
3 การทำประชาคมด้วยสันติวิธี (การคัดแยกผู้มี พฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดในหมู่บ้าน) และ ดำเนินการด้วยวิธีของชุมชนเองโดยไม่ต้องพึ่งภาครัฐ สามารถช่วยลดปัญหาเสพติดภายในหมู่บ้านของท่าน ได้	+1	+1	+1	1
4 ท่านคิดว่าชุมชนของท่านมีศักยภาพในการแก้ไข ปัญหาเสพติดของชุมชนได้ด้วยพลังชุมชนเอง ตาม แนวสันติวิธี โดยมีการให้ภัยต่อทุกคนที่พร้อมจะ เริ่มต้นใหม่	+1	+1	+1	1
5 ท่านคิดว่าการจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหา เสพติดร่วมกันของสมาชิกและผู้มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับ ยาเสพติด สามารถแก้ไขปัญหาเสพติดได้อย่างแท้จริง	+1	+1	+1	1

ภาคผนวก 3

ผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.972	25

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
แบบสอบถามข้อ 1.1	105.03	178.677	.775	.971
แบบสอบถามข้อ 1.2	105.17	180.362	.691	.971
แบบสอบถามข้อ 1.3	105.21	180.027	.724	.971
แบบสอบถามข้อ 1.4	105.28	179.350	.663	.972
แบบสอบถามข้อ 1.5	105.03	179.034	.757	.971
แบบสอบถามข้อ 2.1	105.17	179.791	.720	.971
แบบสอบถามข้อ 2.2	105.45	181.328	.592	.972
แบบสอบถามข้อ 2.3	105.17	178.862	.720	.971
แบบสอบถามข้อ 2.4	105.17	179.648	.682	.972
แบบสอบถามข้อ 2.5	105.10	178.953	.692	.972
แบบสอบถามข้อ 3.1	104.76	180.904	.744	.971

แบบสอบถามข้อ 3.2	104.83	180.576	.756	.971
แบบสอบถามข้อ 3.3	104.79	179.027	.846	.970
แบบสอบถามข้อ 3.4	104.76	179.761	.809	.971
แบบสอบถามข้อ 3.5	104.76	179.761	.809	.971
แบบสอบถามข้อ 4.1	104.66	179.805	.835	.970
แบบสอบถามข้อ 4.2	104.66	179.805	.835	.970
แบบสอบถามข้อ 4.3	104.69	178.079	.923	.970
แบบสอบถามข้อ 4.4	104.66	178.805	.894	.970
แบบสอบถามข้อ 4.5	104.69	178.079	.923	.970
แบบสอบถามข้อ 1	104.97	181.320	.726	.971
แบบสอบถามข้อ 2	105.00	180.714	.770	.971
แบบสอบถามข้อ 3	105.00	181.357	.733	.971
แบบสอบถามข้อ 4	105.17	182.433	.683	.971
แบบสอบถามข้อ 5	105.10	182.025	.673	.971

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล นางสาวกษมา วรรณโร

รหัสนักศึกษา 5910521541

วุฒิการศึกษา

วุฒิ	ชื่อสถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา
บริหารธุรกิจบัณฑิต	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	2552

ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน

ตำแหน่ง นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

สถานที่ทำงาน สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด